

Na osnovu člana 6 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13), Zakonodavna komisija Skupštine Br ko distrikta BiH, na 20. sjednici održanoj 9. oktobra 2013. godine, utvrdila je pre iš en tekst Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 10/03) sa izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, brojevi: 48/04, 6/05, 14/07, 19/07, 21/07, 2/08, 17/09 i 9/13).

Broj: 01.3.-05-1123/13
Br ko, 9. 10. 2013. godine

PREDSJEDAVAJU I
ZAKONODAVNE KOMISIJE

Admir Mujkanovi , s.r.

Z A K O N
O KRIVI NOM POSTUPKU BR KO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
(pre iš eni tekst)

I – O P Ć E ODREDBE
GLAVA I - OSNOVNA NA Ć ELA

lan 1

Predmet i primjena ovog zakona

Ovim zakonom utvr ųuju se pravila krivi nog postupka po kojima su dužni da postupaju Osnovni sud i Apelacioni sud Br ko **distrikta** Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Osnovni sud i Apelacioni sud), **Tužilaštvo** Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Tužilaštvo) i ostali u esnici u krivi nom postupku predvi eni ovim zakonom, kada postupaju u krivi nim stvarima.

lan 2

Princip zakonitosti

- (1) Pravila utvr ena ovim zakonom trebaju osigurati da niko nevin ne bude osu en, a da se u iniocu krivi nog djela izrekne krivi na sankcija pod uslovima propisanim u Krivi nom zakonu Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Krivi ni zakon) i u drugim zakonima u kojima su propisana krivi na djela i u zakonom propisanom postupku.**
- (2) Osumnji eni ili optužen i može biti ograni en u svojoj slobodi i pravima samo pod uslovima koje propisuje ovaj zakon.**
- (3) Krivi nu sankciju može u iniocu krivi nog djela izre i samo nadležan sud u postupku koji je sproveden po ovom zakonu, ukoliko ovim zakonom nije druga ije propisano.**

lan 3

Pretpostavka nevinosti i *in dubio pro reo*

- (1) Svako se smatra nevinim za krivi no djelo dok se pravosnažnom presudom ne utvrdi njegova krivica.
- (2) Sumnju u pogledu postojanja injenica koje ine obilježja krivi nog djela ili od kojih zavisi primjena neke odredbe krivi nog zakonodavstva, sud rješava presudom na na in koji je povoljniji za optuženog.

lan 4 *Ne bis in idem*

Niko ne može biti ponovo su en za djelo za koje je ve bio su en i za koje je donesena pravosnažna sudska odluka.

lan 5 **Pravo lica lišenog slobode**

- (1) Lice lišeno slobode mora se na maternjem jeziku ili jeziku koji razumije odmah obavijestiti o razlozima lišenja slobode i istovremeno pou iti da nije dužno dati iskaz, niti odgovarati na postavljena pitanja, da ima pravo uzeti branioca kojeg može sam izabrati, kao i o tome da ima pravo da njegova porodica, konzularni službenik strane države iji je državljanin ili drugo lice koje on odredi budu obaviješteni o njegovom lišenju slobode.
- (2) Licu koje je lišeno slobode postaviti e se branilac na njegov zahtjev ako zbog svog imovnog stanja ne može snositi troškove odbrane.

lan 6 **Prava osumnji enog, odnosno optuženog**

- (1) Osumnji eni ve na prvom ispitivanju mora biti obaviješten o djelu za koje se tereti i o osnovama sumnje protiv njega i da njegov iskaz može biti korišten kao dokaz u daljnjem toku postupka.
- (2) Osumnji enom, odnosno optuženom se mora omogu iti da se izjasni o svim injenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve injenice i dokaze koji mu idu u korist.
- (3) Osumnji eni, odnosno optuženi nije dužan iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja.

lan 7 **Pravo na odbranu**

- (1) Osumnji eni, odnosno optuženi ima pravo da se brani sam ili uz stru nu pomo branioca koga sam izabere.
- (2) Ako osumnji eni, odnosno optuženi sam ne uzme branioca, postaviti e mu se branilac kad je to odre eno ovim zakonom.
- (3) Osumnji enom, odnosno optuženom se mora obezbijediti dovoljno vremena za pripremanje odbrane.

lan 8 **Jezik i pismo**

- (1) U krivi nom postupku u ravnopravnoj upotrebi su bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik, a službena pisma su latinica i irilica.
- (2) Krivi ni postupak se vodi na jednom od jezika iz stava 1 ovog lana, a u postupku se koristi jedno od pisama iz stava 1 ovog lana.
- (3) Stranke, svjedoci i ostali u esnici u postupku imaju pravo služiti se maternjim jezikom ili jezikom koji razumiju. Ako lice ne razumije jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine,

osigurati se se usmeno prevo enje onoga što on, odnosno drugi iznose, kao i isprava i drugog pisanog dokaznog materijala.

- (4) O pravima iz stava 3 ovog člana poučiti se se prije prvog ispitivanja lica iz stava 3 ovog člana koja se tih prava mogu odrediti i ako znaju jezik na kome se vodi postupak. U zapisniku treba se zabilježiti da je data pouka i izjava u esnika na datu pouku.
- (5) Prevo enje obavlja sudski tumač .

član 9

Upućivanje i dostavljanje pismena

- (1) Pozive, odluke i druga pismena upućuje sud i drugi organi koji u estvuju u postupku na službenim jezicima iz člana 8 stava 1 ovog zakona.
- (2) Podnesci se dostavljaju sudu i drugim organima koji u estvuju u postupku na službenim jezicima iz člana 8 stava 1 ovog zakona.
- (3) Licu koje je lišeno slobode ili se nalazi u pritvoru, na izdržavanju kazne ili na obaveznom psihijatrijskom lije enju, odnosno obaveznom lije enju od zavisnosti, dostaviti se se i prevod pismena iz stavova 1 i 2 ovog člana, na maternjem jeziku ili jeziku koji razumije.

član 10

Zakovitost dokaza

- (1) Zabranjeno je od osumnji enog, optuženog ili bilo koga drugog lica koje u estvuje u postupku iznućivati priznanje ili kakvu drugu izjavu.
- (2) Sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i me unarodnim ugovorima, niti na dokazima koji su pribavljeni povredama ovog zakona.
- (3) Sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima koji su dobijeni na osnovu dokaza iz stava 2 ovog člana.

član 11

Pravo na odštetu i rehabilitaciju

Lice koje je neopravdano osu eno za krivi no djelo ili je bez osnova lišeno slobode ima pravo na rehabilitaciju, pravo na naknadu štete iz budžetskih sredstava, kao i druga prava utvr ena zakonom.

član 12

Pouka o pravima

Osumnji enog, odnosno optuženog ili drugo lice koje u estvuje u postupku koje bi iz neznanja moglo da propusti neku radnju u postupku, ili se iz neznanja ne bi koristilo svojim pravima, sud, tužilac i drugi organi koji u estvuju u postupku treba poučiti o pravima koja im po ovom zakonu pripadaju i o posljedicama propuštanja radnje.

član 13

Pravo na su enje bez odlaganja

- (1) Osumnji eni, odnosno optuženi ima pravo da u najkra em razumnom roku bude izveden pred sud i da mu bude su eno bez odlaganja.
- (2) Sud je dužan da postupak provede bez odugovla enja i onemogućiti svaku zloupotrebu prava koja pripadaju licima koja u estvuju u postupku.
- (3) Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkra e nužno vrijeme.

član 14

Jednakost u postupanju i pravedno suenje

- (1) Sud je dužan da stranke i branioca tretira na jednak na in i da svakoj od strana pruži jednake mogu nosti u pogledu pristupa dokazima i njihovom izvo enju na glavnom pretresu.
- (2) Sud, tužilac i drugi organi koji u estvuju u postupku dužni su s jednakom pažnjom da ispituju i utvr uju kako injenice koje terete osumnji enog, odnosno optuženog, tako i one koje im idu u korist.
- (3) Pravila utvr ena ovim zakonom treba da osiguraju da se osumnji enom odnosno optuženom omogu i pravedno su enje.

lan 15

Slobodna ocjena dokaza

- (1) Pravo suda, tužioca i drugih organa koji u estvuju u krivi nom postupku da ocjenjuju postojanje ili nepostojanje injenica nije vezano ni ograni eno posebnim formalnim dokaznim pravilima.

lan 16

Princip akuzatornosti i teret dokazivanja

- (1) Krivi ni postupak se može pokrenuti i sprovesti samo po zahtjevu tužioca.
- (2) Tužilac je dužan da dokaže krivicu optuženog.

lan 17

Princip legaliteta krivi nog gonjenja

Tužilac je dužan da preduzme krivi no gonjenje ako postoje dokazi da je u injeno krivi no djelo, osim ako ovim zakonom nije druga ije propisano.

lan 18

Posljedice pokretanja postupka

Kad je propisano da pokretanje krivi nog postupka ima za posljedicu ograni enje odre enih prava, ove posljedice, ako ovim zakonom nije druga ije odre eno, nastupaju potvr ivanjem optužnice. Ako se radi o krivi nim djelima s propisanom kaznom zatvora do pet godina ili nov anom kaznom kao glavnom kaznom, ove posljedice nastupaju od dana kad je donesena osu uju a presuda, bez obzira je li postala pravosnažna.

lan 19

Prethodna pitanja

- (1) Ako primjena krivi nog zakona zavisi od prethodne odluke o kakvom pravnom pitanju za ije je odlu ivanje nadležan sud u kojem drugom postupku ili neki drugi organ, sud kad sudi u krivi nom predmetu može sam da odlu i i o tom pitanju po odredbama koje važe za dokazivanje u krivi nom postupku. Odluka suda o ovom pravnom pitanju ima u inak samo u krivi nom predmetu koji ovaj sud raspravlja.
- (2) Ako je o takvom prethodnom pitanju ve donio odluku sud u kojem drugom postupku ili neki drugi organ, takva odluka ne veže sud u pogledu ocjene je li u injeno odre eno krivi no djelo.

GLAVA II - ZNA ENJE IZRAZA

lan 20

Osnovni pojmovi

Osim ako ovim zakonom nije druga ije odre eno, pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju

sljedeće značenje:

- a) "Osumnjičeni" je lice za koje postoje osnovi sumnje da je počinilo krivično djelo,
- b) "Optuženi" je lice protiv kojega je jedna ili više takova optužnica potvrđena,
- c) "Osuđeni" je lice za koje je pravosnažnom odlukom utvrđeno da je krivično djelo, odgovorno za određeno krivično djelo,
- d) "Sudija za prethodni postupak" je sudija koji u toku istrage postupka u slučajevima kada je to propisano ovim zakonom,
- e) "Sudija za prethodno saslušanje" je sudija koji nakon podizanja optužnice postupka u slučajevima kada je to propisano ovim zakonom i koji ima ovlaštenja koja pripadaju sudiji za prethodni postupak,
- f) "Stranke" su tužilac i osumnjičeni, odnosno optuženi,
- g) "Ovlašteno službeno lice" je ono lice koje ima odgovarajuća ovlaštenja unutar policijskih organa Bosne i Hercegovine, uključujući i Državnu agenciju za istrage i zaštitu i Državnu granicu službu, policijskih organa Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, sudske i finansijske policije, kao i carinskih organa, poreznih organa i organa vojne policije. Pod ovlaštenim službenim licima smatraju se i stručni saradnici odnosno istražitelji Tužilaštva BiH, kao i Tužilaštva Brčko distrikta BiH, koji rade po ovlaštenjima tužioca,
- h) "Oštećeni" je lice kojemu je lično ili imovinsko pravo krivičnim djelom povrijeđeno ili ugroženo,
- i) "Pravna lica" su lica koja su kao takva definisana u KZ Brčko distrikta BiH, uključujući i: korporacije, preduzeća, udruženja, firme i partnerstva i druga privredna društva,
- j) "Istraga" obuhvata aktivnosti preduzete od strane tužioca ili ovlaštenog službenog lica u skladu s ovim zakonom, uključujući i prikupljanje i davanje izjava i dokaza,
- k) "Unakrsno ispitivanje" je ispitivanje svjedoka i vještaka od stranke, odnosno branioca, koja nije pozvala svjedoka, odnosno vještaka,
- l) "Direktno ispitivanje" je ispitivanje svjedoka i vještaka od stranke, odnosno branioca, koja je pozvala svjedoka, odnosno vještaka,
- m) "Osnovana sumnja" je viši stepen sumnje zasnovan na prikupljenim dokazima koji upućuju na zaključak da je izvršeno krivično djelo,
- n) "Zabilješke" i "spisi" su slova, riječi ili brojke ili njihov ekvivalent, zapisane rukopisom, otkucane pisanim mašinom, odštampane, fotokopirane, fotografirane, zabilježene magnetskim impulsima, mehanički ili elektronski ili nekim drugim oblikom sakupljanja podataka,
- o) "Fotografije" su fotografski, digitalni i rendgenski snimci, video trake i filmovi,
- p) "Original" je sam spis ili snimak ili slikan ekvivalent kojim se ostvaruje isto dejstvo od strane lica koje ga piše, snima ili izdaje. "Original" fotografija uključuje negativ i sve kopije. Ako su podaci pohranjeni u kompjuteru ili slikanom uređaju za automatsku obradu podataka, original je i svaki odštampani primjerak ili kompjuterom vidljivi pohranjeni podatak,
- r) "Kopija" je preslikavanje originala ili matrice, uključujući i uvećanje i umanjenje, mehaničkim ili elektronskim presnimavanjem, hemijskom reprodukcijom ili nekom drugom ekvivalentnom tehnikom kojom se precizno reprodukuje original,
- s) "Telekomunikacijska adresa" je svaki telefonski broj, linijski ili mobilni ili e-mail ili internet adresa koju posjeduje ili koristi određeno lice.
- t) «Supružnik» i «vanbračni partner» su ona lica koja taj status imaju prema porodičnom pravu,
- u) "Kompjuterski sistem" je svaka naprava ili grupa međusobno spojenih ili povezanih naprava, od kojih jedna ili više njih na osnovu programa automatski obrađuju podatke,
- v) "Kompjuterski podaci" su svako iskazivanje činjenica, informacija ili koncepata u obliku prikladnom za obradu u kompjuterskom sistemu, uključujući i program koji je u stanju prouzrokovati da kompjuterski sistem izvrši određenu funkciju.

GLAVA III - PRAVNA POMOĆ I SLUŽBENA SARADNJA

Član 21

Obaveza pružanja pravne pomoći i službena saradnja

- (1) Osnovni sud i Apelacioni sud dužni su da pruže pravnu pomoć sudu BiH, sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine i sudovima u Republici Srpskoj.
- (2) Svi organi vlasti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine dužni su službeno da saraduju sa sudovima, tužiocem i drugim organima koji učestvuju u krivičnom postupku.

Član 22

Pružanje pomoći

- (1) Osnovni sud ili Apelacioni sud može uputiti zahtjev za pravnu pomoć, odnosno za službenu radnju nadležnom sudu, odnosno organu vlasti.
- (2) Pružanje pravne pomoći i službene radnje sprovode se bez naknade.
- (3) Stavovi 1 i 2 ovog člana primjenjuju se i na zahtjeve koje je tužilac uputio prema tužilaštvu i drugim organima vlasti.

GLAVA IV - NADLEŽNOST SUDA

Odjeljak 1 – Stvarna i mjesna nadležnost suda

Član 23

Stvarna nadležnost i sastav suda

- (1) Osnovni sud i Apelacioni sud sude u krivičnim predmetima u granicama svoje stvarne nadležnosti određene zakonom.
- (2) Osnovni sud, u prvom stepenu, sudi u vijeće u sastavljenom od trojice sudija, a sudija pojedinac sudi za krivična djela za koja je propisana kao glavna kazna novčana kazna ili kazna zatvora do deset godina.
- (3) Apelacioni sud, u drugom i trećem stepenu odlučuje o žalbama protiv rješenja i presuda Osnovnog suda i vanrednim pravnim lijekovima protiv pravosnažnih sudskih odluka, u vijeće u sastavljenom od trojice sudija.
- (4) U postupku odlučivanja po vanrednim pravnim lijekovima ne može učestvovati sudija koji je učestvovao u donošenju odluke koja se pobija žalbom.
- (5) Opšta sjednica suda, predsjednik suda, sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje i predsjednik vijeća, odlučuju u slučajevima određenim ovim zakonom.

Član 24

Mjesna nadležnost suda

- (1) Osnovni sud i Apelacioni sud su nadležni da sude za svako krivično djelo učinjeno ili pokušano na teritoriji Brčko distrikta BiH.
- (2) Sporazumom sa entitetima riješite se svi drugi oblici mjesne nadležnosti.

Odjeljak 2 - Spajanje i razdvajanje postupka

lan 25

Spajanje postupka

- (1) Sud e, po pravilu, odlu iti da se sprovede jedinstveni postupak i donese jedna presuda u slu aju kada je isto lice optuženo za više krivi nih djela ili kada je više lica u estvovalo u izvršenju istog krivi nog djela.
- (2) Sud može odlu iti da provede jedinstveni postupak i donijeti jednu presudu i u slu aju kad je više lica optuženo za više krivi nih djela, ali samo ako izme u izvršenih krivi nih djela postoji me usobna veza.
- (3) Sud može odlu iti da provede jedinstveni postupak i donijeti jednu presudu ako se vode odvojeni postupci protiv istog lica za više krivi nih djela ili protiv više lica za isto krivi no djelo.
- (4) O spajanju postupka odlu uje rješenjem sudija, odnosno vije e. Protiv rješenja kojim je odre eno spajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za spajanje - nije dopuštena žalba.

lan 26

Razdvajanje postupka

- (1) Sud može iz važnih razloga ili iz razloga cjelishodnosti do završetka glavnog pretresa odlu iti da se postupak za pojedina krivi na djela ili protiv pojedinih optuženih razdvoji i posebno dovrši.
- (2) Rješenje o razdvajanju postupka donosi sudija, odnosno vije e, po saslušanju stranaka i branioca.
- (3) Protiv rješenja kojim je odre eno razdvajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za razdvajanje postupka nije dopuštena žalba.

Odjeljak 3 - Prenošnje mjesne nadležnosti

lan 27

Prenošenje nadležnosti

- (1) Kad je nadležan sud iz pravnih ili stvarnih razloga sprije en da postupa ili postoje drugi važni razlozi, sud odre en zakonom može za vo enje postupka da odredi drugi stvarno nadležan sud na svom podru ju.
- (2) Rješenje iz stava 1 ovog lana može se donijeti na prijedlog nadležnog sudije ili vije a, ili na prijedlog jedne od stranaka, ili branioca.
- (3) Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba.

lan 28

Posljedice nenadležnosti

- (1) Sud je dužan da pazi na svoju nadležnost i im primijeti da nije nadležan da se oglasi nenadležnim i po pravosnažnosti rješenja ustupiti predmet nadležnom sudu, ali je dužan da preduzme one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odlaganja.
- (2) Nakon potvr ivanja optužnice, sud se ne može oglasiti mjesno nenadležnim niti stranke mogu isticati prigovor mjesne nenadležnosti.

GLAVA V - IZUZE E

lan 29

Razlozi za izuze e

Sudija ne može vršiti sudijsku dužnost:

- a) ako je oštećen krivim djelom;
- b) ako mu je osuđeni, odnosno optuženi, njegov branilac, tužilac, oštećen, njegov zakonski zastupnik ili opunomoćnik, braćni, odnosno vanbraćni drug ili srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobožnoj liniji do četvrtog stepena, a po tzbini do drugog stepena;
- c) ako je sa osuđeni, odnosno optuženim, njegovim braniocem, tužiocem ili oštećenim u odnosu staralaca, staranika, usvojioca, usvojenika, hranioca ili hranjenika;
- d) ako je u istom krivim predmetu učestvovao kao sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje ili je postupao kao tužilac, branilac, zakonski zastupnik ili opunomoćnik oštećenog ili je saslušan kao svjedok ili kao vještak;
- e) ako je u istom predmetu učestvovao u donošenju odluke koja se pobija pravnim lijekom;
- f) ako postoje okolnosti koje izazivaju razumnu sumnju u njegovu nepristrasnost.

lan 30

Izuzeće po zahtjevu stranke ili branioca

- (1) Izuzeće predsjednika i sudije Osnovnog suda i Apelacionog suda može tražiti stranka ili branilac.
- (2) Zahtjev iz stava 1 ovog lana može se podnijeti do početka glavnog pretresa, a ako se za razlog izuzeća iz lana 29 tačka od a) do e) ovog zakona saznalo kasnije, zahtjev se podnosi odmah po saznanju.
- (3) Zahtjev za izuzeće predsjednika i sudije Apelacionog suda stranka ili branilac mogu podnijeti u žalbi ili u odgovoru na žalbu.
- (4) Stranke ili branilac mogu tražiti izuzeće samo poimeno određeni sudije koji postupaju u predmetu.
- (5) Stranka ili branilac dužni su u zahtjevu navesti okolnosti zbog kojih smatraju da postoji neki od zakonskih osnova za izuzeće. U zahtjevu se ne mogu ponovo navoditi razlozi koji su isticali u zahtjevu za izuzeće koji je ranije odbijen.

lan 31

Postupak za izuzeće

- (1) Kad se sazna za postojanje kojeg od razloga za izuzeće iz lana 29 tačka od a) do e) ovog zakona, sudija je dužan da prekine svaki rad na tom predmetu i o tome obavijesti predsjednika suda. Ako sudija smatra da postoje okolnosti iz lana 29 tačka f) ovog zakona, izvjestiti će o tome predsjednika suda.

lan 32

Odlučivanje po zahtjevu za izuzeće

- (1) O zahtjevu za izuzeće sudije Osnovnog suda odlučuje predsjednik Osnovnog suda, a o njegovom izuzeću predsjednik Apelacionog suda.
- (2) O zahtjevu za izuzeće sudije Apelacionog suda odlučuje predsjednik Apelacionog suda, a o njegovom izuzeću opšta sjednica suda.
- (3) Prije donošenja rješenja o izuzeću pribaviti će se izjava sudije, odnosno predsjednika suda, a po potrebi sprovesti će se i drugi izvještaji.
- (4) Protiv rješenja kojim se usvaja ili odbija zahtjev za izuzeće žalba nije dopuštena, ali se rješenje kojim se zahtjev za izuzeće odbija može pobijati žalbom na presudu.
- (5) Ako je zahtjev za izuzeće iz lana 29 tačka f) ovog zakona podnesen poslije početka glavnog pretresa ili ako je postupljeno protivno odredbama lana 30 stavova 4 i 5 ovog zakona, zahtjev će se odbaciti u cjelini, odnosno djelimično. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje nije dopuštena žalba.

lan 33

Valjanost radnji preduzetih nakon podnošenja zahtjeva za izuze e

Kad sudija sazna da je podnesen zahtjev za njegovo izuze e, dužan je odmah da obustavi svaki rad na predmetu i ne može potpisati ni jednu sudsku odluku iz člana 163 ovog zakona (presuda, rješenje, naredba), a ako se radi o izuze u iz člana 29 ta ke f) ovog zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu preduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja.

član 34

Izuze e tužioca i drugih u esnika u postupku

- (1) Odredbe o izuze u sudije shodno se primjenjuju i na tužioca i lica koje su na osnovu zakona ovlaštena da ga zastupaju u postupku, zapisni are, sudske tuma e, stru na lica, kao i na vještake, ako za njih nije što drugo odre eno.**
- (2) Tužilac odlu uje o izuze u lica koja su na osnovu zakona ovlaštena da ga zastupaju u krivi nom postupku. O izuze u tužioca odlu uje kolegij Tužilaštva.**
- (3) O izuze u zapisni ara, sudskog tuma a, stru nog lica i vještaka odlu uje vije e, predsjednik vije a ili sudija, a do podizanja optužnice tužilac.**
- (4) Kada ovlaštena službena lica preduzimaju istražne radnje na osnovu ovog zakona, o njihovom izuze u odlu uje tužilac. Ako prilikom preduzimanja radnje u estvuje zapisni ar, o njegovom izuze u odlu uje službeno lice koje preduzima radnju.**

GLAVA VI - TUŽILAC

član 35

Prava i dužnosti

- (1) Osnovno pravo i osnovna dužnost tužioca je otkrivanje i gonjenje u inilaca krivi nih djela koja su u nadležnosti suda.**
- (2) Tužilac ima pravo i dužan je da:**
 - a) odmah po saznanju da postoje osnovi sumnje da je po injeno krivi no djelo preduzme potrebne mjere u cilju njegovog otkrivanja i sprovo enja istrage, pronalaženja osumnji enog, rukovo enja i nadzora nad istragom, kao i radi upravljanja aktivnostima ovlaštenih službenih lica vezanim za pronalaženje osumnji enog i prikupljanje izjava i dokaza,**
 - b) sprovede istragu u skladu s ovim zakonom,**
 - c) daje imunitet u skladu s članom 84 ovog zakona,**
 - d) zahtijeva dostavljanje informacija od strane državnih organa, preduze a, pravnih i fizi kih lica u Bosni i Hercegovini,**
 - e) izdaje pozive i naredbe i predlaže izdavanje poziva i naredbi u skladu s ovim zakonom,**
 - f) naredi ovlaštenom službenom licu da izvrši naredbu izdatu od strane suda u skladu s ovim zakonom,**
 - g) utvr uje injenice potrebne za odlu ivanje o imovinskopravnom zahtjevu u skladu s članom 197 ovog zakona i o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivi nim djelom u skladu s članom 392 ovog zakona,**
 - h) predlaže izdavanje kaznenog naloga u skladu s članom 334 ovog zakona,**
 - i) podiže i zastupa optužnicu pred sudom,**
 - j) podnosi pravne lijekove,**
 - k) obavlja i druge poslove odre ene zakonom.**

- (3) U skladu sa stavovima 1 i 2 ovog člana, svi organi koji u estvuju u istrazi dužni su da o svakoj preduzetoj radnji obavijeste tužioca i da postupe po svakom njegovom zahtjevu.

član 36 **Preduzimanje radnji**

Tužilac preduzima sve radnje u postupku za koje je po zakonu ovlašten sam ili preko lica koja su na osnovu zakona obavezna da postupaju po njegovom zahtjevu u krivi nom postupku.

član 37 **Davanje uputstava**

Za ostvarivanje svojih prava i dužnosti, tužilac može u konkretnim predmetima koji su u nadležnosti suda davati potrebna uputstva ovlaštenim službenim licima.

član 38 **Princip mutabiliteta**

Tužilac može da odustane od gonjenja do završetka glavnog pretresa, a u postupku pred Apelacionim sudom, kada je to predvi eno ovim zakonom.

GLAVA VII – BRANILAC

član 39 **Pravo na branioca**

- (1) Osumnji eni, odnosno optuženi može imati branioca u toku cijelog postupka.
- (2) Za branioca se može uzeti advokat pod uslovima koji su propisani zakonom.
- (3) Ukoliko osumnji eni, odnosno optuženi sam ne uzme branioca, osumnji enom, odnosno optuženom, osim ako se on tome izri ito ne protivi, mogu branioca uzeti njegov zakonski zastupnik, bra ni, odnosno vanbra ni drug, krvni srodnik u pravoj liniji do bilo kog stepena, usvojilac, usvojenik, brat, sestra ili hranilac.
- (4) Branilac mora da preda punomo za zastupanje prilikom preduzimanja prve radnje u postupku.

član 40 **Broj branilaca**

- (1) Više osumnji enih, odnosno optuženih mogu imati zajedni kog branioca, osim ako branioca postavlja sud u skladu s članovima 45 i 46 ovog zakona.
- (2) Osumnji eni, odnosno optuženi može imati više branilaca, ali samo jedan od njih e imati status glavnog branioca, o emu e se osumnji eni, odnosno optuženi izjasniti. Smatra se da je odbrana obezbijena kada u postupku u estvuje jedan od branilaca.

član 41 **Ko ne može biti branilac**

- (1) Branilac ne može biti ošte eni, bra ni, odnosno vanbra ni drug ošte enog ili tužioca, niti njihov srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, u pobo noj liniji do etvrtog stepena ili po tazbini do drugog stepena.
- (2) Branilac koji je pozvan kao svjedok, ne može biti branilac u tom predmetu.
- (3) Branilac ne može biti lice koje je u istom predmetu postupalo kao sudija ili tužilac.

lan 42

Isklju enje branioca iz postupka

- (1) Razlog za isklju enje branioca postoji i u pogledu lica koje zloupotrebljava kontakt sa osumnji enim, odnosno optuženim koji je u pritvoru kako bi osumnji eni, odnosno optuženi po inio krivi no djelo ili ugrozio bezbjednost ustanove u kojoj se pritvor izvršava.
- (2) U slu aju iz stava 1 ovog lana osumnji eni, odnosno optuženi e se pozvati da u odre enom roku uzme drugog branioca.
- (3) Ako osumnji eni, odnosno optuženi u slu ajevima obavezne odbrane sam ne uzme branioca ili branioca ne angažuju lica iz lana 39 stava 3 ovog zakona, postupit e se na na in predvi en u lanu 45 stavu 4 ovog zakona.
- (4) U slu aju iz stavova 2 i 3 ovog lana, novom braniocu e se ostaviti dovoljno vremena za pripremu odbrane osumnji enog, odnosno optuženog.
- (5) Za vrijeme trajanja isklju enja, branilac ne može braniti osumnji enog, odnosno optuženog u drugom postupku. Branilac ne može braniti druge osumnji ene, odnosno optužene u istom postupku, kao ni u razdvojenom postupku.

lan 43

Postupak isklju enja branioca

- (1) Odluka o isklju enju branioca donosi se na posebnom saslušanju kome prisustvuju tužilac, osumnji eni, odnosno optuženi, branilac i predstavnik advokatske komore iji je branilac lan.
- (2) Postupak isklju enja se može sprovesti i bez branioca ako je uredno pozvan i ako je u pozivu za saslušanje bio upozoren da e se postupak voditi i u njegovoj odsutnosti. O saslušanju se sastavlja zapisnik.

lan 44

Rješenje o isklju enju

- (1) Rješenje o isklju enju iz lana 43 ovog zakona prije po etka glavnog pretresa donosi sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje, a na glavnom pretresu sudija, odnosno vije e. U postupku pred Apelacionim sudom rješenje o isklju enju branioca donosi vije e.
- (2) Protiv rješenja iz stava 1 ovog lana žalba nije dopuštena.
- (3) Ako je branilac isklju en iz postupka, može mu se narediti da snosi troškove nastale zbog prekida ili odlaganja postupka.

lan 45

Kada osumnji eni, odnosno optuženi mora imati branioca

- (1) Osumnji eni mora imati branioca ve prilikom prvog ispitivanja ako je nijem ili gluh ili ako je osumnji en za krivi no djelo za koje se može izre i kazna dugotrajnog zatvora.
- (2) Osumnji eni, odnosno optuženi mora imati branioca prilikom izjašnjenja o prijedlogu za odre ivanje pritvora, za vrijeme dok pritvor traje.
- (3) Nakon podizanja optužnice za krivi no djelo za koje se može izre i deset godina zatvora ili teža kazna, optuženi mora imati branioca u vrijeme dostavljanja optužnice.
- (4) Ako osumnji eni, odnosno optuženi u slu ajevima obavezne odbrane ne uzme sam branioca, ili branioca ne angažuju lica iz lana 39 stava 3 ovog zakona, branioca e mu postaviti sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno predsjednik vije a. U ovom slu aju, osumnji eni, odnosno optuženi ima pravo na branioca do pravosnažnosti presude, a ako je izre ena kazna dugotrajnog zatvora – i u postupku po pravnom lijeku.
- (5) Branilac e biti postavljen osumnji enom, odnosno optuženom ako sud utvrdi da je to zbog složenosti predmeta, mentalnog stanja osumnji enog, odnosno optuženog ili drugih okolnosti u interesu pravde.
- (6) U slu aju postavljanja branioca, osumnji eni, odnosno optuženi e se prvo pozvati da sam izabere branioca sa predo ene liste. Ukoliko osumnji eni, odnosno optuženi sam ne izabere

branioca sa predo ene liste, branioca e postaviti sud.

lan 46

Postavljanje branioca zbog slabog imovnog stanja

- (1) Kad ne postoje uslovi za obaveznu odbranu, a postupak se vodi za krivi no djelo za koje se može izre i kazna zatvora ili kada to zahtijevaju interesi pravi nosti bez obzira na propisanu kaznu, osumnji enom, odnosno optuženom e se, na njegov zahtjev, postaviti branilac iz Kancelarije za pravnu pomo Br ko distrikta BiH ili reda advokata, ako prema svom imovnom stanju ne može snositi troškove odbrane.
- (2) Kriterije za odre ivanje prava na postavljenog branioca utvr uje predsjednik Osnovnog suda.
- (3) Zahtjev za postavljanje branioca iz stava 1 ovog lana može se podnijeti u toku cijelog krivi nog postupka. Branioca postavlja sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno predsjednik vije a nakon što je osumnji enom, odnosno optuženom prvo pružena prilika da sa predo ene liste izabere branioca.
- (4) Ako se naknadno utvrdi da imovno stanje osumnji enog odnosno optuženog ne ispunjava kriterije, sud može odlu iti da se nadoknade troškovi odbrane.
- (5) Zahtjev za postavljanje branioca zbog slabog imovinskog stanja evidentira se u spisu. Sud e na osnovu utvr enog imovinskog stanja osumnji enog, odnosno optuženog donijeti odluku o zahtjevu bez odlaganja.

lan 47

Pravo branioca da pregleda spise i dokumentaciju

- (1) U toku istrage, branilac ima pravo da razmatra spise i razgleda pribavljene predmete koji idu u korist osumnji enom. Ovo pravo se braniocu može uskratiti ako je rije o spisima i predmetima ije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog lana, tužilac e istovremeno sa prijedlogom za odre ivanje pritvora sudiji za prethodni postupak, odnosno sudiji za prethodno saslušanje dostaviti i dokaze bitne za procjenu zakonitosti pritvora i radi obavještanja branioca.
- (3) Nakon podizanja optužnice, osumnji eni, optuženi, odnosno branilac imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.
- (4) Sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vije e kao i tužilac dužni su, kada do u u posjed novog dokaza ili bilo koje informacije ili injenice koja može poslužiti kao dokaz na su enju, staviti ih na uvid braniocu, osumnji enom, odnosno optuženom.
- (5) U slu aju iz stavova 3 i 4 ovog lana, branilac, osumnji eni, odnosno optuženi može izvršiti fotokopiranje svih spisa i dokumenata.

lan 48

Komunikacija osumnji enog, odnosno optuženog s braniocem

- (1) Ako se osumnji eni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru, ima pravo odmah da komunicira s braniocem, usmeno ili pismeno.
- (2) Tokom razgovora osumnji eni, odnosno optuženi i branilac mogu biti posmatrani, ali se ne smije slušati njihov razgovor.

lan 49

Razrješenje postavljenog branioca

- (1) Umjesto postavljenog branioca, osumnji eni, odnosno optuženi može sam uzeti drugog branioca. U tom slu aju razriješit e se postavljeni branilac.
- (2) Branilac može da traži da bude razriješen samo na na in predvi en zakonom.

- (3) O razrješenju branioca u slučaju iz stavova 1 i 2 ovog člana odlučuje u toku istrage sudija za prethodni postupak, nakon podizanja optužnice - sudija za prethodno saslušanje, a u toku glavnog pretresa sudija, odnosno vijeće. Protiv ove odluke nije dopuštena žalba.
- (4) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće može, na traženje osumnjičenog, odnosno optuženog ili uz njegovu saglasnost razriješiti postavljenog branioca koji neodgovorno vrši svoju dužnost. Umjesto razriješenog branioca postaviti se drugi branilac. O razrješenju branioca odmah se obavijestiti advokatska komora iji je član.

Član 50 **Preduzimanje radnji od strane branioca**

- (1) Branilac mora, zastupajući i osumnjičenog, odnosno optuženog, preduzimati sve neophodne radnje u cilju utvrđivanja činjenica, prikupljanja dokaza koji idu u korist osumnjičenog, odnosno optuženog, kao i zaštite njihovih prava.
- (2) Prava i dužnosti branioca ne prestaju u slučaju opoziva punomoćni, sve dok sudija, odnosno vijeće ne razriješiti branioca njegovih prava i dužnosti.

GLAVA VIII - RADNJE DOKAZIVANJA

Odjeljak 1 - Pretresanje stana, prostorija i lica

Član 51 **Pretresanje stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari**

- (1) Pretresanje stana i ostalih prostorija osumnjičenog, odnosno optuženog i drugih lica, kao i njihovih pokretnih stvari izvan stana može se preduzeti samo onda ako ima dovoljno osnova za sumnju da se kod njih nalaze učinilac, saučesnik, tragovi krivičnog djela ili predmeti važni za postupak.
- (2) Pretresanje pokretnih stvari, u smislu odredbe stava 1 ovog člana, obuhvata i pretresanje kompjuterskih sistema, uređaja za pohranjivanje kompjuterskih i elektronskih podataka, kao i mobilnih telefonskih aparata. Lica koja se koriste ovim uređajima dužna su da omogućiti pristup, da predaju medij na kojem su pohranjeni podaci, te pruže potrebna obavještenja za upotrebu tih uređaja. Lica koje odbije njihovu predaju može se kazniti prema odredbi člana 65 stava 5 ovog zakona.
- (3) Pretresanje kompjutera i sličnih uređaja iz stava 2 ovog člana može se preduzeti uz pomoć stručnog lica.

Član 52 **Pretresanje lica**

- (1) Pretresanje lica može se preduzeti kad je vjerovatno da je to lice počinilo krivično djelo ili da se pretresanjem pronađe predmeti ili tragovi važni za krivični postupak.
- (2) Pretresanje lica obavlja lice istog spola.

Član 53 **Naredba za pretresanje**

- (1) Sud može da izda naredbu za pretresanje pod uslovima propisanim ovim zakonom.
- (2) Naredbu za pretresanje može da izda sud na zahtjev tužioca ili na zahtjev ovlaštenih službenih lica koja su dobila odobrenje od tužioca.

Član 54 **Forma zahtjeva za pretresanje**

Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može da se podnese u pismenoj ili usmenoj formi. Ako se zahtjev podnosi u pismenoj formi, mora biti sastavljen, potpisan i ovjeren na način kako je to određeno u članu 55 stavu 1 ovog zakona. Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti u skladu s članom 56 ovog zakona.

Član 55

Sadržaj zahtjeva za izdavanje naredbe za pretresanje

(1) Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje mora sadržavati:

- a) naziv suda, kao i ime i funkciju podnosioca zahtjeva;
- b) činjenice koje ukazuju na vjerovatnost da će se lica, odnosno tragovi i predmeti navedeni u članu 51 stavu 1 ovog zakona naći i na označenom ili opisanom mjestu ili kod određenog lica;
- c) zahtjev da sud izda naredbu za pretresanje radi pronalaženja lica ili oduzimanja predmeta.

(2) U zahtjevu se može predložiti:

- a) da se naredba za pretresanje izvrši u bilo koje vrijeme zato što postoji osnovana sumnja da pretresanje neće moći biti izvršeno u vremenskom periodu od 6 sati do 21 sat, da će se traženi predmeti skloniti ili uništiti ako se naredba ne izvrši odmah, kao i da će lica koje se traže pobjeći ili počiniti drugo krivično djelo ili da može ugroziti bezbjednost ovlaštenog službenog lica ili drugog lica ako se naredba ne izvrši odmah ili u vremenskom periodu od 21 sat do 6 sati;
- b) da ovlašteno službeno lice izvrši naredbu bez prethodne predaje naredbe ako postoji osnovana sumnja da se traženi predmeti mogu lako i brzo uništiti ako se odmah ne oduzmu, da predaja naredbe može ugroziti bezbjednost ovlaštenog službenog ili drugog lica kao i da će lica koje se traže počiniti drugo krivično djelo ili ugroziti bezbjednost ovlaštenog službenog ili drugog lica.

Član 56

Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje

- (1) Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti kada postoji opasnost od odlaganja. Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe o pretresanju može se saopštiti sudu i telefonom, radiovezom ili drugim sredstvom elektronske komunikacije.
- (2) Kad je podnesen usmeni zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje, sud će daljnji tok razgovora zabilježiti. U slučaju kada se koristi zvučni ili stenografski zapisnik, zapisnik se u roku od 24 sata mora dati na prepisivanje i se istovjetnost ovjeriti i upisati sa originalnim zapisnikom.

Član 57

Izdavanje naredbe za pretresanje

- (1) Ako sudija za prethodni postupak ustanovi da je zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje opravdan, odobrit će zahtjev i izdati naredbu za pretresanje.
- (2) Kad sud odluči da izda naredbu za pretresanje na osnovu usmenog zahtjeva, podnosilac takvog zahtjeva sam će sastaviti naredbu u skladu s članom 58 ovog zakona i pročitati je u cjelini sudiji za prethodni postupak.

Član 58

Sadržaj naredbe za pretresanje

Naredba za pretresanje sadrži:

- a) naziv suda koji izdaje naredbu, osim kada se naredba za pretresanje odobrava na osnovu usmenog zahtjeva i potpis sudije za prethodni postupak koji izdaje naredbu;
- b) ako se naredba za pretresanje odobrava na osnovu usmenog zahtjeva, to se se navesti uz naznačenje imena sudije za prethodni postupak koji izdaje naredbu i vremena i mjesta izdavanja;
- c) ime, odjeljenje ili rang ovlaštenog lica na koje se naredba odnosi;
- d) svrha pretresanja;
- e) opis lica koje treba pronaći ili opis stvari koje su predmet pretresanja;
- f) određivanje ili opis mjesta, prostorija ili lica koje se traži, s navođenjem adrese, vlasništva, imena ili slika i sigurno utvrđivanje identiteta;
- g) uputstvo da se naredba ima izvršiti između 6 sati i 21 sat ili ovlaštenje da se naredba može izvršiti u bilo koje vrijeme ako to sud izričito odredi;
- h) ovlaštenje izvršiocu naredbe da može bez prethodne najave ući u prostorije koje se imaju pretresti ako to sud izričito odredi;
- i) uputstvo da se naredba i oduzete stvari donesu u sud bez odlaganja;
- j) pouku da osumnjičeni ima pravo da obavijesti branioca i da se pretresanje može izvršiti i bez prisustva branioca ako to zahtijevaju izuzetne okolnosti.

član 59

Vrijeme izvršenja naredbe za pretresanje

- (1) Naredba za pretresanje mora da se izvrši najkasnije 15 dana od izdavanja naredbe, nakon čega se, bez odlaganja, mora vratiti sudu.
- (2) Naredba za pretresanje se može izvršiti bilo kojeg dana u sedmici. Naredba se može izvršiti samo u vremenskom periodu od 6 sati do 21 sat, osim ako u naredbi nije izričito dato ovlaštenje da se može izvršiti u bilo koje doba dana ili noć, u skladu s članom 55 stavom 2 ovog zakona.

član 60

Postupak izvršenja naredbe za pretresanje

- (1) Prije početka pretresanja ovlašteno službeno lice mora dati obavještenje o svojoj funkciji i razlogu dolaska i predati naredbu za pretresanje licu kod kojega će se ili na kojemu će se izvršiti pretresanje. Ako je nakon toga ovlaštenom službenom licu pristup uskraćen, može upotrijebiti silu u skladu sa zakonom.
- (2) Prilikom izvršavanja naredbe za pretresanje kojom se određuje pretresanje stana i drugih prostorija, ovlašteno službeno lice nije dužno da obavijesti bilo koga o svojoj funkciji i razlozima pretresanja, već može odmah ući u stan ili druge prostorije ako su prazni ili ako ovlašteno službeno lice opravdano smatra da su prazni ili ako je ovlašteno službeno lice naredbom izričito ovlašteno da učine bez prethodne najave.
- (3) Korisnik stana i drugih prostorija pozvati se da bude prisutan pretresanju, a ako je on odsutan – pozvati se njegov zastupnik ili neko od odraslih članova doma instanca ili komšija. Ukoliko lice kod kojega se pretresanje ima izvršiti nije prisutno, naredba se ostavlja u prostoriji gdje se vrši pretresanje, a pretresanje se izvršava i bez njegove prisutnosti.
- (4) Pretresanju stana, ostalih prostorija ili lica prisustvuju dva punoljetna građanina kao svjedoci. Pretresanju lica prisustvuju svjedoci istog spola. Svjedoci će se prije početka pretresanja upozoriti da paze kako se pretresanje vrši, kao i da imaju pravo da prije potpisivanja zapisnika o pretresanju stave svoje prigovore, ako smatraju da sadržaj zapisnika nije tačan.
- (5) Prilikom vršenja pretresanja službenih prostorija pozvati se se njihov starješina ili rukovodilac da bude prisutan pretresanju.
- (6) Ako se pretresanje mora preduzeti u vojnom objektu, pismena naredba o pretresanju dostavlja se vojnim vlastima, koje će odrediti najmanje jedno vojno lice da bude prisutno pretresanju.

lan 61

Obaveze i ovlaštenja ovlaštenog službenog lica

Prilikom izvršenja naredbe za pretresanje lica, ovlašteno službeno lice mora dati obavještenje o svojoj funkciji i predati naredbu za pretresanje licu na kome će se pretresanje izvršiti. Ovlašteno službeno lice može da upotrijebi silu u skladu sa zakonom.

lan 62

Zapisnik o pretresanju

- (1) O svakom pretresanju stana, prostorije ili lica sastavit će se zapisnik koji potpisuje lice kod koga se ili na kome se vrši pretresanje i lica čija je prisutnost obavezna. Prilikom vršenja pretresanja oduzet će se privremeno samo oni predmeti i isprave koji su u vezi sa svrhom pretresanja. U zapisnik će se unijeti i tačno opisati predmeti i isprave koji se oduzimaju, a to će se naznačiti i u potvrdi o oduzimanju predmeta koja će se odmah uručiti licu kome su predmeti, odnosno isprave oduzete.
- (2) Ako se pri pretresanju stana, prostorije, odnosno lica našu predmeti koji nemaju veze s krivičnim djelom zbog kojeg je izdata naredba za pretresanje, ali upućuju na drugo krivično djelo, oni će se opisati u zapisniku i privremeno oduzeti, a o oduzimanju će se odmah izdati potvrda. O tome će se obavijestiti tužilac. Ti će se predmeti odmah vratiti ako tužilac ustanovi da nema osnova za pokretanje krivičnog postupka, a ne postoji neki drugi zakonski osnov po kojem bi se ti predmeti imali oduzeti.
- (3) Predmeti upotrijebljeni kod pretresanja kompjutera i slični njih uređaji za automatsku obradu podataka vratit će se nakon pretresanja njihovim korisnicima, ako nisu potrebni za daljnje vođenje krivičnog postupka. Lični podaci pribavljeni pretresanjem mogu se koristiti samo u svrhe krivičnog postupka i izbrisati će se, bez odlaganja, kad ta svrha prestane.

lan 63

Oduzimanje predmeta na osnovu naredbe za pretresanje

- (1) Nakon privremenog oduzimanja predmeta na osnovu naredbe za pretresanje, ovlašteno službeno lice će napisati i potpisati potvrdu u kojoj će navesti oduzete predmete i naziv suda koji je izdao naredbu.
- (2) Ako je predmet privremeno oduzet od određene osobe, potvrda iz stava 1 ovog člana mora se uručiti tom licu. Ako je predmet privremeno oduzet iz stana ili prostorije, takva potvrda mora se uručiti vlasniku, stanaru ili korisniku.
- (3) Nakon oduzimanja predmeta na osnovu naredbe za pretresanje, ovlašteno službeno lice mora, bez odlaganja, da vrati sudu naredbu i preda predmete i spisak oduzetih predmeta.
- (4) Nakon prijema stvari oduzetih na osnovu naredbe za pretresanje, sud će zadržati predmete pod nadzorom suda do dalje odluke ili odrediti da predmeti ostanu pod nadzorom podnosioca zahtjeva za izdavanje naredbe ili pod nadzorom ovlaštenog izvršioca naredbe.

lan 64

Pretresanje bez naredbe i svjedoka

- (1) **Ovlašteno službeno lice može ući u stan i druge prostorije bez naredbe i bez svjedoka i, po potrebi, izvršiti pretresanje ako stanar tog stana to želi, ako neko zove u pomoć, ako je potrebno uhvatiti učesnika krivičnog djela koji je zatečen na djelu ili radi bezbjednosti ljudi i imovine, ako se u stanu ili drugoj prostoriji nalazi lice koje se po naredbi suda ima pritvoriti ili prinudno dovesti ili koja se tu sklonila od gonjenja.**
- (2) **Ovlašteno službeno lice može pretresti lice bez naredbe za pretresanje i bez prisutnosti svjedoka:**
 - a) **pri izvršenju naredbe o dovođenju,**
 - b) **prilikom lišenja slobode,**

- c) ako postoji sumnja da to lice posjeduje vatreno ili hladno oružje,
 - d) ako postoji sumnja da će sakriti, uništiti ili riješiti se predmeta koji se trebaju od njega oduzeti i upotrijebiti kao dokaz u krivi nom postupku.
- (3) Nakon izvršenja pretresanja bez naredbe za pretresanje i bez prisustva svjedoka, ovlašteno službeno lice mora odmah podnijeti izvještaj tužiocu, koji će o tome obavijestiti sudiju za prethodni postupak. Izvještaj mora sadržavati razloge pretresanja bez naredbe i svjedoka.

Odjeljak 2 - Privremeno oduzimanje predmeta i imovine

lan 65

Naredba za oduzimanje predmeta

- (1) Predmeti koji se po KZ Br ko distrikta BiH imaju oduzeti ili koji mogu poslužiti kao dokaz u krivi nom postupku privremeno će se oduzeti i na osnovu sudske odluke će se obezbijediti njihovo uvanje.
- (2) Naredbu za oduzimanje predmeta izdaje sud, na prijedlog tužioca ili na prijedlog ovlaštenog službeno lica koje je dobilo odobrenje od tužioca.
- (3) Naredba za privremeno oduzimanje predmeta sadrži: naziv suda, pravni osnov za privremeno oduzimanje predmeta, naznaka predmeta koji podliježu oduzimanju, ime lica od kojeg se oduzimaju predmeti, mjesto oduzimanja predmeta i rok u kojem se predmeti trebaju oduzeti.
- (4) Oduzimanje predmeta vrši ovlašteno službeno lice na osnovu izdate naredbe.
- (5) Ko drži takve predmete, dužan ih je predati po naredbi suda. Lice koje ih odbije predati, može se kazniti do 50.000 KM, a u slu aju daljnjeg odbijanja - može se zatvoriti. Zatvor traje do predaje predmeta ili do završetka krivi nog postupka, a najduže 90 dana. Na isti na in postupit će se prema službenom ili odgovornom licu u državnom organu ili pravnom licu.
- (6) Odredbe stava 5 ovog lana odnose se i na podatke pohranjene u kompjuteru ili sli nim ure ajima za automatsku obradu podataka. Pri njihovom pribavljanju posebno će se voditi ra una o propisima koji se odnose na uvanje tajnosti odre enih podataka.
- (7) O žalbi protiv rješenja kojim je izre ena nov ana kazna ili je nare en zatvor odlu uje vije e. Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje rješenja.
- (8) Pri oduzimanju predmeta nazna it će se gdje su prona eni i opisat će se, a, po potrebi, i na drugi na in osigurati utvr ivanje njihove istovjetnosti. Za oduzete predmete izdat će se potvrda.
- (9) Mjere iz stavova 5 i 6 ovog lana ne mogu se primijeniti prema osumnji enom, odnosno optuženom niti licima koja su oslobo ena dužnosti svjedo enja.

lan 66

Privremeno oduzimanje predmeta bez naredbe

- (1) Predmeti iz lana 65 stava 1 ovog zakona mogu se privremeno oduzeti i bez naredbe suda ukoliko postoji opasnost od odlaganja. Ukoliko se lice koje se pretresa izri ito usprotivi oduzimanju predmeta, tužilac će u roku od 72 sata od izvršenog pretresanja podnijeti zahtjev sudiji za prethodni postupak za naknadno odobrenje oduzimanja predmeta.
- (2) Ukoliko sudija za prethodni postupak odbije zahtjev tužioca, oduzeti predmeti se ne mogu koristiti kao dokaz u krivi nom postupku. Privremeno oduzeti predmeti će se odmah vratiti licu od kojega su oduzeti.

lan 67

Privremeno oduzimanje pisama, telegrama i drugih pošiljki

- (1) Privremeno se mogu oduzeti pisma, telegrami i druge pošiljke upu ene osumnji enom, odnosno optuženom ili one koje on odašilje, a koje se nalaze kod preduze a i lica koja vrše

poslove pošte i telekomunikacija.

- (2) Pošiljke iz stava 1 ovog člana mogu se privremeno oduzeti ako postoje okolnosti zbog kojih se s osnovom može očekivati da će ove pošiljke poslužiti kao dokaz u postupku.
 - (3) Naredbu za privremeno oduzimanje pošiljki iz stava 1 ovog člana izdaje sud, na prijedlog tužioca.
 - (4) Naredbu za privremeno oduzimanje pošiljki može izdati i tužilac, ako postoji opasnost od odlaganja, s tim da o njenom potvrđivanju odlučuje sudija za prethodni postupak u roku od 72 sata od privremenog oduzimanja pošiljki.
 - (5) Ukoliko naredba ne bude potvrđena u smislu stava 4 ovog člana, te pošiljke se ne mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.
 - (6) Mjere preduzete u skladu s ovim članom ne mogu se primjenjivati na pisma, telegame i druge pošiljke razmijenjene između osumnjičenog, odnosno optuženog i njegovog branioca.
 - (7) Naredba iz stava 3 ovog člana sadrži: podatke o osumnjičenom, odnosno optuženom na kojeg se naredba odnosi, način izvršenja naredbe i vrijeme trajanja mjere, te preduzete i koje će izvršiti naredbu mjere. Preduzete mjere mogu trajati najduže tri mjeseca, a iz važnih razloga sudija za prethodni postupak može produžiti trajanje ovih mjera za još tri mjeseca, s tim da će se preduzete mjere ukinuti čim prestanu razlozi za njihovo daljnje preduzimanje.
 - (8) Ukoliko to interesi postupka dopuštaju, o preduzetim mjerama iz stava 1 ovog člana obavijestit će se osumnjičeni, odnosno optuženi protiv koga su primijenjene te mjere.
 - (9) Izdate pošiljke otvara tužilac u prisutnosti dva svjedoka. Pri otvaranju će se paziti da se ne povrijedi pečat, a omoti i adresa će se sačuvati. O otvaranju će se sastaviti zapisnik.
- (10) Sadržaj pošiljke ili dijela pošiljke će se saopštiti osumnjičenom, odnosno optuženom, odnosno licu kome je upućena, a dio pošiljke ili pošiljka predat će se tom licu, osim ako, izuzetno, tužilac smatra da bi to imalo štetne posljedice za uspješno vođenje krivičnog postupka. Ako je osumnjičeni, odnosno optuženi odsutan, o upućenoj pošiljci obavijestit će se članovi njegove porodice. Ako osumnjičeni, odnosno optuženi nakon toga ne zatraži predaju pošiljke, pošiljka će se vratiti pošiljaocu.

član 68

Popis privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

- (1) Nakon privremenog oduzimanja predmeta i dokumentacije, u zapisniku će se popisati privremeno oduzeti predmeti i dokumentacija, i o tome izdati potvrda.
- (2) Ako popis predmeta i dokumentacije nije moguće, predmeti i dokumentacija će se staviti u omot i zapečatiti.
- (3) Predmet koji je oduzet od fizičkog, odnosno pravnog lica ne može se prodati, pokloniti ili na drugi način njim raspolagati.

član 69

Pravo žalbe

- (1) Lice od kojega se privremeno oduzima predmet i dokumentacija ima pravo žalbe.
- (2) Žalba iz stava 1 ovog člana ne odlaže privremeno oduzimanje predmeta i dokumentacije.
- (3) Protiv odluke suda kojom se vraćaju oduzeti predmeti ili dokumentacija, tužilac ima pravo da podnese žalbu.

član 70

Čuvanje privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

Privremeno oduzeti predmeti i dokumentacija pohranjuju se u sudu ili sud na drugi način i obezbjeđuju njihovo čuvanje.

lan 71

Otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

- (1) Otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije vrši tužilac.
- (2) O otvaranju privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije tužilac je dužan da obavijesti lice ili preduzeće od koga su predmeti oduzeti, sudiju za prethodni postupak i branioca.
- (3) Pri otvaranju i pregledu oduzetih predmeta i dokumentacije mora se voditi računa da njihov sadržaj ne saznaju neovlaštena lica.

lan 72

Naredba banci ili drugom pravnom licu

- (1) Ako postoje osnovi sumnje da je neko lice počinilo krivično djelo koje je povezano s dobijanjem imovinske koristi, Sud može, na osnovu prijedloga tužioca, narediti da banka ili drugo pravno lice koje vrši finansijsko poslovanje dostavi podatke o bankovnim depozitima i drugim finansijskim transakcijama i poslovima tog lica, kao i lica za koja se osnovano vjeruje da su uključena u te finansijske transakcije ili poslove osumnjičeno, ako bi takvi podaci mogli biti dokaz u krivičnom postupku.
- (2) Sud može, na prijedlog tužioca, narediti preduzimanje i drugih potrebnih radnji iz člana 116 ovog zakona kako bi se omogućilo utvrđivanje i pronalaženje nezakonito pribavljene imovine i prikupljanje dokaza o tome.
- (3) U hitnim slučajevima tužilac može odrediti mjere iz stava 1 ovog člana na osnovu naredbe. Tužilac će dobiti podatke zahtijevane dok ne bude izdata sudska potvrda. O preduzetim mjerama, tužilac odmah obavještava sud koji može u roku od 72 sata izdati naredbu. Tužilac će dobiti podatke zahtijevane dok ne bude izdata sudska naredba. U slučaju da sud ne izda naredbu, tužilac će podatke vratiti bez prethodnog otvaranja.
- (4) Sud može rješenjem narediti pravnom ili fizičkom licu da privremeno obustavi izvršenje finansijske transakcije za koju postoji sumnja da predstavlja krivično djelo, ili da je namijenjena u inženju krivičnog djela, da služi prikrivanju krivičnog djela ili prikrivanju dobiti ostvarene krivičnim djelom.
- (5) Rješenjem iz stava 4 ovog člana sud će odrediti da se finansijska sredstva namijenjena za transakciju iz stava 4 ovog člana i gotovinski iznosi novca doma i strane valute privremeno oduzmu prema članu 65 stavu 1 ovog zakona, pohrane na poseban račun i uvaju do okončanja postupka, odnosno dok se ne steknu uslovi za njihovo vraćanje.
- (6) Protiv rješenja iz stava 4 ovog člana žalbu mogu podnijeti tužilac, vlasnik finansijskih sredstava ili gotovinskog novca doma i strane valute, osumnjičeni, odnosno optuženi, kao i pravno ili fizičko lice iz stavova 4 i 5 ovog člana.

lan 72a

Naredba operateru telekomunikacija

- (1) Ako postoje osnovi sumnje da je neko lice počinilo krivično djelo, sud može, na osnovu prijedloga tužioca ili na prijedlog ovlaštenih službenih lica koja su dobila odobrenje od tužioca, narediti da operater telekomunikacija ili drugo pravno lice koje vrši pružanje telekomunikacionih usluga dostavi podatke o korištenju telekomunikacionih usluga tog lica, ako bi takvi podaci mogli biti dokaz u krivičnom postupku ili poslužiti prikupljanju informacija koje mogu biti od koristi u krivičnom postupku.
- (2) U hitnim slučajevima tužilac može da naredi radnje iz stava 1 ovog člana i dobijeni podaci bit će zahtijevani dok ne bude izdata sudska naredba. O preduzetim mjerama tužilac odmah obavještava sud koji može u roku od 72 sata izdati naredbu. U slučaju da sud ne izda naredbu, tužilac će podatke vratiti bez prethodnog otvaranja.

- (3) Radnje iz stava 1 ovog člana mogu se odrediti i prema licu za koje postoje osnovi sumnje da po inioocu, odnosno od po iniooca prenosi informacije u vezi s krivi nim djelom, odnosno da po inilac koristi njegovo sredstvo telekomunikacije.
- (4) Operateri telekomunikacija ili drugo pravno lice koji pružaju telekomunikacione usluge dužni su tužiocu i ovlaštenim službenim licima omogućiti sprovođenje mjera iz stava 1 ovog člana.

Član 73

Privremeno oduzimanje imovine radi obezbjeđenja

- (1) Sud može u bilo koje vrijeme u toku postupka donijeti na prijedlog tužioca privremenu mjeru oduzimanja imovine koja se ima oduzeti po KZ Brčko distrikta BiH, mjeru zapljene ili drugu neophodnu privremenu mjeru kako bi se spriječila uporaba ili korištenje, otuđenje ili raspolaganje tom imovinom.
- (2) Ovlašteno službeno lice može, kada postoji opasnost od odlaganja, privremeno oduzeti imovinu iz stava 1 ovog člana, zaplijeniti imovinu ili preduzeti druge neophodne privremene mjere kako bi se spriječila uporaba ili bilo kakvo korištenje, otuđenje ili raspolaganje tom imovinom. O preduzetim mjerama ovlašteno službeno lice mora odmah obavijestiti tužioca, a o preduzetim mjerama odlučuje sudija za prethodni postupak u roku od 72 sata.
- (3) U slučaju da uskrati odobrenje, preduzete mjere treba se obustaviti, a oduzeti predmeti i imovina treba biti odmah vraćeni licu od koga su oduzeti.

Član 74

Vraćanje privremeno oduzetih predmeta

Predmeti koji su u toku krivičnog postupka privremeno oduzeti vratiti se se vlasniku, odnosno držaocu, kada u toku postupka postane očigledno da njihovo zadržavanje nije u skladu s članom 65 ovog zakona, a ne postoje razlozi na njihovo oduzimanje (član 391).

Odjeljak 3 - Postupak sa sumnjivim stvarima

Član 75

Oglašavanje sumnjivih stvari

- (1) Načelno se kod osumnjičenog, odnosno optuženog tužila stvar, a ne zna se o čemu se radi, organ koji vodi postupak opisati i tu stvar i opis objaviti na oglasnoj tabli općine na mjestu podrijetla osumnjičenika, odnosno optuženika ima prebivalište i na mjestu podrijetla krivičnog djela u inostranoj zemlji. U oglasu treba se pozvati vlasnik da se javi organu koji vodi postupak u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa, jer se inače stvar prodati. Novac dobijen prodajom je prihod budžeta Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) Ako se radi o stvarima veće vrijednosti, objavljivanje se može izvršiti i putem dnevnog lista.
- (3) Ako je stvar podložna kvarenju ili je njeno oduzimanje vezano za znatne troškove, ona se može prodati po odredbama koje važe za izvršni postupak, a novac predati na oduzimanje u sudski depozit.
- (4) Po odredbi stava 3 ovog člana postupiti treba se i kad stvar pripada odbjeglom ili nepoznatom u inioocu krivičnog djela.

Član 76

Odlučivanje o sumnjivim stvarima

- (1) Ako se u toku od jedne godine niko ne javi za stvari ili za novac dobijen od prodaje stvari, donijeti

- e se rješenje da stvar postaje vlasništvo Br ko distrikta Bosne i Hercegovine, odnosno da je novac prihod budžeta Br ko distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) Vlasnik stvari ima pravo da u parnici traži povrat stvari ili novca dobijenog od prodaje stvari. Zastarijevanje ovog prava počinje te i od dana objavljivanja oglasa.

Odjeljak 4 - Ispitivanje osumnjičenog

Član 77

Osnovne odredbe o ispitivanju

- (1) Ispitivanje osumnjičenog u istrazi vrši tužilac ili ovlašteno službeno lice.
- (2) Ispitivanje treba vršiti tako da se u punoj mjeri poštuje ličnost osumnjičenog. Prilikom ispitivanja osumnjičenog ne smije se upotrijebiti sila, prijetnja, prevara, narkotici ili druga sredstva koja mogu uticati na slobodu odlučivanja i izražavanja volje prilikom davanja izjave ili priznanja.
- (3) Ako je postupljeno protivno odredbi stava 2 ovog člana, na iskazu osumnjičenog ne može se zasnivati sudska odluka.

Član 78

Pouka osumnjičenom o njegovim pravima

- (1) Kad se osumnjičeni prvi put ispituje, pitat će se za ime i prezime, nadimak ako ga ima, ime i prezime roditelja, djevojačko porodično ime majke, gdje je rođen, gdje stanuje, dan, mjesec i godina rođenja, koje je narodnosti i gdje je državljanin, jedinstveni matični broj građanina državljanina Bosne i Hercegovine, ime se zanima, kakve su mu porodične prilike, je li pismen, kakve je škole završio, je li, gdje i kad služio vojsku odnosno ima li čin rezervnog vojnog starješine, vodi li se u vojnoj evidenciji i kod kojeg organa nadležnog za poslove odbrane, je li odlikovan, kakvog je imovnog stanja, je li, kad i zašto osuđivan, je li i kad je izrečenu kaznu izdržao, da li se protiv njega vodi postupak za koje drugo krivično djelo, a ako je maloljetan, ko mu je zakonski zastupnik. Osumnjičeni će se poučiti da je dužan odazvati se pozivu i odmah saopštiti svaku promjenu adrese ili namjeru da promijeni boravište, a upozorit će se i na posljedice ako po tome ne postupi.
- (2) Na početku ispitivanja osumnjičenom će se saopštiti za koje krivično djelo se tereti i osnove sumnje protiv njega, a poučit će se i o sljedećim pravima:
 - a) da nije dužan iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja,
 - b) da može uzeti branioca po svom izboru koji može biti prisutan njegovom ispitivanju, kao i da ima pravo na branioca bez naknade u slučajevima predviđenim ovim zakonom,
 - c) da se može izjasniti o djelu koje mu se stavlja na teret i iznijeti sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist i ako to učini u prisustvu branioca da je takav njegov iskaz dopušten kao dokaz na glavnom pretresu i da bez njegove saglasnosti može biti pročitano i korišten na glavnom pretresu,
 - d) da ima pravo u toku istrage razmatrati spise i razgledati pribavljene predmete koji mu idu u korist, osim ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage,
 - e) da ima pravo na besplatne usluge prevodioca ako ne razumije ili ne govori jezik koji se koristi prilikom ispitivanja.
- (3) Osumnjičeni se može dobrovoljno odreći prava navedenih u stavu 2 ovog člana, ali njegovo ispitivanje ne može započeti ukoliko se i dok se njegova izjava o odricanju ne zabilježi pismeno i dok ne bude potpisana od strane osumnjičenog. Osumnjičeni se ni pod kojim okolnostima ne može odreći prava na prisustvo branioca ako je njegova odbrana obavezna u

skladu s ovim zakonom.

- (4) U slu aju da se osumnji eni odrekao prava da uzme branioca, a kasnije izrazi želju da uzme branioca, ispitivanje e se odmah prekinuti i ponovo e se nastaviti kada osumnji eni dobije branioca ili mu se branilac postavi ili ako osumnji eni izrazi želju da nastavi da odgovara na pitanja.
- (5) Ako se osumnji eni dobrovoljno odrekne prava da ne odgovara na postavljena pitanja, mora mu se i u tom slu aju omogu iti da se izjasni o svim injenicama i dokazima koji mu idu u korist.
- (6) Ako je postupljeno protivno odredbama ovoga lana, na iskazu osumnji enog ne može se zasnivati sudska odluka.

lan 79

Na in ispitivanja osumnji enog

- (1) O svakom ispitivanju osumnji enog sa injava se zapisnik. Bitni dijelovi iskaza unijet e se doslovno u zapisnik. Nakon što je zapisnik sa injen, osumnji enom e se pro itati zapisnik i predati kopija zapisnika.
- (2) Ispitivanje osumnji enog u pravilu se snima na audio ili video traku, pod sljede im uslovima:
 - a) da je osumnji eni obaviješten na jeziku koji govori i razumije da se ispitivanje snima na audio ili video traku;
 - b) u slu aju prekida ispitivanja, razlog i vrijeme prekida e se nazna iti u snimku, kao i vrijeme nastavljanja i zaklju enja ispitivanja;
 - c) na kraju ispitivanja osumnji eni e dobiti mogu nost da pojasni sve što je rekao i da doda sve što želi;
 - d) zapis s trake e se prepisati nakon završetka ispitivanja, a kopija prepisa uru it e se osumnji enom zajedno s kopijom snimljene trake ili ako je korištena aparatura za istovremeno pravljenje ve eg broja snimaka, uru it e mu se jedna od originalno snimljenih traka;
 - e) pošto se napravi kopija originalne trake u svrhu prepisa, originalno snimljena traka ili jedna od originalno snimljenih traka e se zape atiti u prisustvu osumnji enog, sa ovjerom potpisa organa krivi nog postupka i osumnji enog.

lan 80

Ispitivanje preko tuma a

Ispitivanje osumnji enog obavit e se preko tuma a u slu ajevima iz lana 87 ovog zakona.

Odjeljak 5 - Saslušanje svjedoka

lan 81

Poziv za saslušanje svjedoka

- (1) Svjedoci se saslušavaju kada postoji vjerovatno a da e svojim iskazom mo i dati obavijesti o krivi nom djelu, u iniocu i o drugim važnim okolnostima.
- (2) Poziv za svjedo enje dostavlja tužilac, odnosno sud. Pozivanje kao svjedoka maloljetnog lica koje nije navršilo šesnaest godina života vrši se preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije mogu e zbog potrebe da se hitno postupa ili drugih okolnosti.
- (3) Svjedoci koji se zbog starosti, bolesti ili teških tjelesnih mana ne mogu odazvati pozivu, mogu se saslušati u svom stanu, bolnici ili na drugom mjestu.
- (4) U pozivu se svjedok obavještava da se poziva u svojstvu svjedoka, o mjestu i vremenu kada se treba odazvati pozivu, kao i o posljedicama neodazivanja pozivu.
- (5) Ukoliko se svjedok ne odazove pozivu, niti svoj izostanak opravda, sud može izre i nov anu kaznu do 5.000 KM ili narediti prinudno dovo enje.

- (6) Naredbu za dovođenje svjedoka izvršava sudska policija. Izuzetno, naredbu može izdati i tužilac ukoliko uredno pozvani svjedok ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, s tim da ovu naredbu mora odobriti sudija za prethodni postupak u roku od 24 sata od izdavanja naredbe.
- (7) Ukoliko svjedok, koji je upozoren na posljedice, bez zakonskih razloga odbije da svjedoči, sud može, na prijedlog tužioca, donijeti rješenje o kažnjavanju svjedoka novčanom kaznom do 30.000 KM. Protiv ovog rješenja dopuštena je žalba, koja ne zadržava izvršenje.
- (8) O žalbi protiv rješenja iz stavova 5 i 7 ovog člana odlučuje Apelacioni sud.

Član 82

Lica koja ne mogu biti saslušana kao svjedoci

- (1) Ne može se saslušati kao svjedok:
 - a) lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja državne, vojne ili službene tajne, dok ga nadležni organ ne oslobodi te dužnosti,
 - b) branilac osumnjičenog, odnosno optuženog u pogledu činjenica koje su mu postale poznate u svojstvu branioca,
 - c) lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja profesionalne tajne (vjerski službenik, odnosno ispovjednik, novinar u svrhu zaštite izvora informacija, advokat, bilježnik, ljekar, babica i dr.), osim ako je oslobođeno te dužnosti posebnim propisom ili izjavom lica u čiju je korist ustanovljeno čuvanje tajne,
 - d) maloljetno lice koje s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost nije sposobno shvatiti značaj prava da ne mora svjedočiti.
- (2) Ako je kao svjedok saslušano lice koje se ne može saslušati kao svjedok, na takvom iskazu svjedoka ne može se zasnivati sudska odluka.

Član 83

Lica koja mogu odbiti svjedočenje

- (1) Svjedočenje mogu odbiti:
 - a) braćuni, odnosno vanbraćuni drug osumnjičenog, odnosno optuženog,
 - b) roditelj ili dijete, usvojlac ili usvojenik osumnjičenog odnosno optuženog.
- (2) Organ koji vodi postupak dužan je da lica iz stava 1 ovog člana, prije njihovog saslušanja ili im saznanja za njihov odnos prema osumnjičenom, odnosno optuženom upozori da mogu odbiti svjedočenje. Upozorenje i odgovor se unose u zapisnik.
- (3) Lice koje može odbiti svjedočenje prema jednom od osumnjičenih, odnosno optuženih, može odbiti svjedočenje i prema ostalim osumnjičenim, odnosno optuženim, ako se njegov iskaz prema prirodi stvari ne može ograničiti samo na ostale osumnjičene, odnosno optužene.
- (4) Ako je kao svjedok saslušano lice koje može odbiti svjedočenje a nije na to upozoreno ili se nije izričito odreklo tog prava ili to upozorenje i odricanje nije uneseno u zapisnik, na takvom iskazu ne može se zasnivati sudska odluka.

Član 84

Pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja

- (1) Svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivinom gonjenju.

- (2) Svjedok koji koristi pravo iz stava 1 ovog člana, odgovorit će na ta pitanja ako mu se da imunitet.
- (3) Imunitet se daje odlukom glavnog tužioca Brčko distrikta BiH.
- (4) Svjedok koji je dobio imunitet i koji je svjedočio, neće se krivično goniti osim ako je dao lažni iskaz.
- (5) Svjedoku se odlukom suda za savjetnika određuje advokat za vrijeme trajanja saslušanja, ukoliko je otkriveno da sam nije u stanju da koristi svoja prava u vrijeme saslušanja i ako njegovi interesi ne mogu biti zaštićeni na drugi način.

Član 85

Način saslušanja, suočavanje i prepoznavanje

- (1) Svjedoci se saslušavaju pojedinačno i u odsustvu drugih svjedoka.
- (2) U toku postupka svjedok se može suočiti s drugim svjedocima i osumnjičenim, odnosno optuženim.
- (3) Ako je potrebno da se utvrdi poznaje li svjedok lice ili predmet, tražit će se od njega prvo da ih opiše ili da navede znakove po kojima se razlikuju, pa će mu se tek poslije pokazati radi prepoznavanja i to zajedno s drugim njemu nepoznatim licima, odnosno ako je to moguće - zajedno s predmetima iste vrste.
- (4) Ako prepoznavanje nije moguće u skladu sa stavom 3 ovog člana, prepoznavanje će se izvršiti na osnovu prepoznavanja fotografija tog lica ili predmeta postavljenih pred njega u fotografijama svjedoku nepoznatih lica ili predmeta iste vrste.

Član 86

Tok saslušanja svjedoka

- (1) Svjedok je dužan odgovore davati usmeno.
- (2) Svjedok će se prethodno opomenuti da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, a zatim će se upozoriti da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo. Svjedok će se i upozoriti da nije dužan da odgovara na pitanja predviđena u članu 84 stavu 1 ovog zakona i ovo upozorenje će se unijeti u zapisnik.
- (3) Poslije toga svjedok će se pitati za ime i prezime, ime oca ili majke, zanimanje, boravište, mjesto i godinu rođenja i njegov odnos s osumnjičenim, odnosno optuženim i oštećenim. Svjedok će se upozoriti da je dužan da o promjeni adrese ili boravišta obavijestiti tužioca, odnosno sud.
- (4) Prilikom saslušanja maloljetnog lica, naročito ako je ono oštećeno krivičnim djelom, postupit će se obazrivo, da saslušanje ne bi štetno uticalo na psihičko stanje maloljetnika. Saslušanje maloljetnog lica izvršit će se uz pomoć pedagoga ili drugog stručnog lica.
- (5) Oštećenog krivičnim djelom nije dopušteno ispitivati o njegovom seksualnom životu prije izvršenog krivičnog djela, a ako je takvo ispitivanje obavljeno - na takvom iskazu ne može se zasnivati sudska odluka.
- (6) S obzirom na životnu dob, tjelesno i duševno stanje ili druge opravdane interese, svjedok se može saslušati putem tehničkih uređaja za prenos slike i zvuka na način da mu stranke i branilac mogu postavljati pitanja bez prisustva u prostoriji gdje se svjedok nalazi. Za potrebe takvog ispitivanja može se odrediti stručno lice.
- (7) Poslije općih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato, a zatim će mu se postavljati pitanja radi provjeravanja, dopune i razjašnjenja. Prilikom saslušanja svjedoka nije dopušteno služiti se obmanom niti postavljati takva pitanja u kojima je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti.
- (8) Svjedok će se uvijek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči.
- (9) Svjedoci se mogu suočiti ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica. Suočeni će se o svakoj okolnosti o kojoj se njihovi iskazi međusobno ne slažu ponaosob saslušati i njihov odgovor unijeti u zapisnik. Istovremeno se mogu suočiti samo dva svjedoka.
- (10) Oštećenici koji se saslušavaju kao svjedoci pitat će se da li želi da u krivičnom postupku ostvari imovinskoopravni zahtjev.

lan 87
Saslušanje svjedoka preko tuma a

- (1) Ako je svjedok gluh ili nijem, njegovo saslušanje vrši se preko tuma a.
- (2) Ako je svjedok gluh, postavit e mu se pitanja pismeno, a ako je nijem, pozvat e se da pismeno odgovara. Ako se saslušanje ne može obaviti na ovaj na in, pozvat e se kao tuma lice koje se sa svjedokom može sporazumjeti.
- (3) Ako tuma nije ranije zaklet, položit e zakletvu da e vjerno prenijeti pitanja koja se svjedoku upu uju i izjave koje on bude davao.

lan 88
Zakletva, odnosno izjava svjedoka

- (1) Ako su ispunjeni uslovi za saslušanje, sud može zahtijevati od svjedoka da prije svjedo enja položi zakletvu, odnosno da izjavu.
- (2) Prije glavnog pretresa, svjedok može da položi zakletvu, odnosno da izjavu, samo ako postoji bojazan da zbog bolesti ili zbog drugih razloga ne e mo i da do e na glavni pretres. Zakletva se polaže, odnosno izjava se daje, pred sudijom, odnosno predsjednikom vije a. Razlog zbog kojeg je položena zakletva, odnosno data izjava, navest e se u zapisniku.
- (3) Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: »Zaklinjem se - izjavljujem, da u o svemu što pred sudom budem pitan govoriti istinu i da ništa od onoga što mi je poznato ne u prešutjeti.«
- (4) Svjedok zakletvu polaže, odnosno izjavu daje, usmeno, itanjem njenog teksta ili potvrdnim odgovorom nakon saslušanog sadržaja teksta zakletve, odnosno izjave, koju je pro itao sudija, odnosno predsjednik vije a. Nijemi svjedoci koji znaju da itaju i pišu potpisuju tekst zakletve, odnosno izjave, a gluhi ili nijemi svjedoci koji ne znaju ni da itaju ni da pišu – zaklinju se, odnosno daju izjavu uz pomo tuma a.
- (5) Odbijanje i razlozi odbijanja svjedoka da položi zakletvu, odnosno da izjavu, unijet e se u zapisnik.

lan 89
Lica koja ne polažu zakletvu, odnosno ne daju izjavu

Ne smiju se zaklinjati, odnosno davati izjavu lica koja nisu punoljetna u trenutku saslušanja, za koja je dokazano ili za koja postoji osnovana sumnja da su u inila ili u estvovala u krivi nom djelu zbog koga se saslušavaju ili koja zbog duševnog stanja ne mogu da shvate zna aj zakletve, odnosno izjave.

lan 90
Snimanje saslušanja svjedoka audio ili audio-vizuelnim sredstvima

Saslušanje svjedoka se može snimati audio ili audio-vizuelnim sredstvima u svim fazama postupka. Saslušanje se mora snimiti u slu ajevima kada se radi o maloljetnim licima koja nisu navršila šesnaest godina života i koja su ošte ena krivi nim djelom, kao i ako postoje osnove za bojazan da se svjedok ne e mo i saslušati na glavnom pretresu.

lan 91
Zašti eni svjedok

Na položaj zašt i enog svjedoka u postupku pred sudom, primjenjuju se odredbe posebnog zakona.

Odjeljak 6 - Uvi aj i rekonstrukcija

lan 92

Preduzimanje uvi aja

Uvi aj se preduzima kada je za utvr ivanje neke važne injenice u postupku potrebno neposredno opažanje.

lan 93

Rekonstrukcija doga aja

- (1) Radi provjeravanja izvedenih dokaza ili utvr ivanja injenica koje su od zna aja za razjašnjenje stvari, organ koji vodi postupak može da odredi rekonstrukciju doga aja, koja se vrši tako što se ponavljaju radnje ili situacije u uslovima pod kojima se prema izvedenim dokazima doga aj desio. Ako su u iskazima pojedinih svjedoka ili osumnji enih, odnosno optuženih radnje ili situacije različito prikazane, rekonstrukcija doga aja e se, po pravilu, posebno izvršiti sa svakim od njih.
- (2) Rekonstrukcija se ne smije vršiti na na in kojim se vrije a javni red i moral ili se dovodi u opasnost život ili zdravlje ljudi.
- (3) Prilikom rekonstrukcije mogu se, po potrebi, ponovno izvesti pojedini dokazi.

lan 94

Pomo vještaka i stru nog lica

- (1) Uvi aj i rekonstrukcija doga aja vrše se uz pomo stru nog lica kriminalisti ko-tehni ke ili druge struke, koje e pomo i u pronalaženju, obezbje ivanju ili opisivanju tragova, izvršiti potrebna mjerenja i snimanja, sa initi skicu i fotodokumentaciju ili prikupiti i druge podatke.
- (2) Na uvi aj ili rekonstrukciju može se pozvati i vještak, ako bi njegova prisutnost bila od koristi za davanje nalaza i mišljenja.

Odjeljak 7 - Vješta enje

lan 95

Odre ivanje vješta enja

Vješta enje se odre uje kada za utvr ivanje ili ocjenu neke važne injenice treba pribaviti nalaz i mišljenje lica koja raspoložu potrebnim stru nim znanjem. Ako nau no, tehni ko, ili druga stru na znanja mogu pomo i sudu da ocijeni dokaze ili razjasni sporne injenice, vještak kao posebna vrsta svjedoka može da svjedo i davanjem nalaza o injenicama i mišljenja koja sadrže ocjenu o injenicama.

lan 96

Naredba o vješta enju

- (1) Pismenu naredbu za vješta enje izdaje tužilac ili sud. U naredbi e se navesti injenice o kojima se vrši vješta enje.
- (2) Ako za odre enu vrstu vješta enja postoji stru na ustanova ili se vješta enje može izvesti u okviru državnog organa, takva vješta enja, a posebno složenija, povjerit e se, po pravilu, takvoj ustanovi, odnosno organu. U tom slu aju, ta ustanova, odnosno organ odre uje jednog ili više stru njaka koji e izvršiti vješta enje.

lan 97

Dužnosti vještaka kojeg je odredio tužilac, odnosno sud

Lice koje tužilac, odnosno sud odredi za vještaka dužno je tužiocu, odnosno sudu da dostavi svoj izvještaj koji sadrži sljede e: dokaze koje je pregledao, obavljene testove, nalaz i mišljenje do kojeg je došao i sve druge relevantne podatke koje vještak smatra potrebnim za pravednu i objektivnu analizu. Vještak e detaljno obrazložiti kako je došao do odre enog mišljenja.

lan 98
Ko ne može biti vještak

- (1) Za vještaka se ne može odrediti lice koje ne može biti saslušano kao svjedok (lan 82) ili lice koje je oslobođeno od dužnosti svjedočenja (lan 83), kao ni lice prema kojemu je krivi no djelo u injeno, a ako je takvo lice određeno - na njegovom nalazu i mišljenju ne može se zasnivati sudska odluka.
- (2) Razlog za izuzete vještaka (lan 34) postoji i za lice koje je zajedno s osumnjičanim, odnosno optuženim ili oštećenim u radnom odnosu u istom organu, preduzeću ili drugom pravnom licu ili kod samostalnog privrednika, kao i za lice koje je u radnom odnosu kod oštećenog ili osumnjičenog, odnosno optuženog.
- (3) Za vještaka se ne uzeti lice koje je saslušano kao svjedok.

lan 99
Postupak vještačenja

- (1) Vještačenjem rukovodi organ koji je naredio vještačenje. Prije početka vještačenja pozvati se vještak da predmet vještačenja pažljivo razmotri, da tačno navede sve što zapazi i utvrdi i da svoje mišljenje iznese nepristrasno i u skladu s pravilima nauke i vještine. Posebno treba upozoriti da je lažno vještačenje krivi no djelo.
- (2) Prilikom davanja nalaza i mišljenja o predmetu koji se pregleda, vještak treba se oslanjati na dokaze na koje su mu ukazala ovlaštena službena lica, tužilac ili sud. Vještak može da svjedoči i samo o činjenicama koje proizlaze iz njegovog neposrednog saznanja, osim ako se prilikom pripreme svog nalaza i mišljenja nije koristio informacijama na koje bi se opravdano oslanjali ostali stručnjaci iste struke.
- (3) Vještaku se mogu davati razjašnjenja, a može mu se dopustiti i da razmatra spise. Vještak može da predloži da se izvedu dokazi ili pribave predmeti i podaci koji su od važnosti za davanje njegovog nalaza i mišljenja. Ako prisustvuje uviđaju, rekonstrukciji događaja ili drugoj istražnoj radnji, vještak može da predloži da se razjasne pojedine okolnosti ili da se licu koje se sasluša postavje pojedina pitanja.

lan 100
Pregledanje predmeta vještačenja

- (1) Vještak pregleda predmete vještačenja na mjestu gdje se oni nalaze, osim ako su za vještačenje potrebna dugotrajna ispitivanja ili ako se ispitivanja vrše u ustanovi, odnosno organu ili ako to zahtijevaju razlozi morala.
- (2) Ako je u okviru vještačenja potrebno izvršiti analizu neke materije, vještaku treba se, ako je to moguće, staviti na raspolaganje samo dio te materije, a ostatak treba se u potrebnoj količini sačuvati za slučaj naknadnih analiza.

lan 101
Dostavljanje nalaza i mišljenja

Vještak dostavlja nalaz i mišljenje, kao i radni materijal, skice i zabilješke organu koji ga je odredio.

lan 102
Vještačenje u stručnoj ustanovi ili državnom organu

- (1) Ako se vještačenje povjerava stručnoj ustanovi, odnosno organu, tužilac, odnosno sud treba upozoriti tu ustanovu ili organ koji vrši vještačenje da u davanju nalaza i mišljenja ne može učestvovati lice iz lana 98 ovog zakona ili lice za koje postoje razlozi za izuzete od vještačenja predviđeni u ovom zakonu, a biti upozoren i na posljedice davanja lažnog nalaza i mišljenja.

- (2) Stručnoj ustanovi, odnosno državnom organu staviti se na raspolaganje materijal potreban za vještačenje, a ako je potrebno, postupiti se u skladu s postupkom određenim odredbom člana 99 ovog zakona.
- (3) Pismeni nalaz i mišljenje lica koja su izvršila vještačenje dostavlja stručna ustanova, odnosno državni organ.

Član 103

Pregled, obdukcija i ekshumacija leša

- (1) **Pregled i obdukcija leša preduzeta se uvijek kad u nekom smrtnom slučaju postoji sumnja da je smrt uzrokovana krivim djelom ili da je u vezi sa izvršenjem krivih djela. Ako je leš već zakopan, odrediti se ekshumacija u cilju njegovog pregleda i obdukcije.**
- (2) **Pri pregledu i obdukciji leša preduzeta se potrebne mjere da se ustanovi identitet leša i u tom cilju posebno se opisati podaci o vanjskim i unutarnjim tjelesnim osobinama leša.**

Član 104

Pregled i obdukcija leša van specijalizovane medicinske ustanove

- (1) **Specijalizovana medicinska ustanova vrši pregled i obdukciju leša.**
- (2) **Kad se vještačenje ne vrši u specijalizovanoj medicinskoj ustanovi, pregled i obdukciju leša vrši ljekar specijalist sudske medicine. Tim vještačenjem rukovodi tužilac o čemu vodi zapisnik. Sastavni dio zapisnika su nalaz i mišljenje vještaka.**
- (3) **Za vještaka se ne može odrediti ljekar koji je liječio umrlog. Međutim, ljekar koji je liječio umrlog može se saslušati kao svjedok, radi davanja razjašnjenja o toku i okolnostima bolesti umrlog.**

Član 105

Izveštaj o pregledu i obdukciji

- (1) **Vještak sudske medicine će u svom nalazu i mišljenju navesti uzrok i vrijeme kada je smrt nastupila.**
- (2) **Ako je na lešu nađena bilo kakva povreda, utvrditi se da li je tu povredu nanio ko drugi i ako jeste, ime, na koji način, koliko vremena prije nego što je smrt nastupila i da li je ona prouzrokovala smrt. Ako je na lešu nađeno više povreda, utvrditi se da li je svaka povreda nanjena istim sredstvom i koja je povreda prouzrokovala smrt, a ako je više smrtonosnih povreda, koja je od njih ili koje od njih su svojim zajedničkim djelovanjem bile uzrok smrti.**
- (3) **U slučaju iz stava 2 ovog člana naročito se utvrditi da li je smrt prouzrokovana samom vrstom i općom prirodom povrede ili zbog ličnih svojstava ili naročito stanja organizma povrijeđenog ili zbog slučajnih okolnosti ili okolnosti pod kojima je povreda nanjena.**
- (4) **Vještak je dužan da obrati pažnju na nađeni biološki materijal (krv, pljuvaka, sperma, urin i dr.) i da ga opiše i saopćava za biološko vještačenje - ako ono bude određeno.**

Član 106

Pregled i obdukcija za etku i novorođeneta

- (1) **Pri pregledu i obdukciji za etku treba posebno utvrditi njegovu starost, sposobnost za vanmaterijalni život i uzrok smrti.**
- (2) **Pri pregledu i obdukciji leša novorođeneta, posebno se utvrditi da li je rođeno živo ili mrtvo, da li je bilo sposobno za život, koliko je dugo živjelo, kao i vrijeme i uzrok smrti.**

Član 107

Toksikološko ispitivanje

- (1) Ako postoji sumnja o trovanju, sumnjive materije koje su nađene u lešu ili na drugom mjestu se uputiti na vještačenje ustanovi ili državnom organu koji vrše toksikološka ispitivanja.
- (2) Pri pregledu sumnjivih materija posebno se utvrditi vrsta, količina i djelovanje na enog otrova, a ako se radi o pregledu materija uzetih iz leša, po mogućnosti i količina upotrijebljenog otrova.

lan 108

Vještačenje tjelesnih povreda

- (1) Vještačenje tjelesnih povreda vrši se, po pravilu, pregledom povrijećenog, a ako to nije moguće nije potrebno - na osnovu medicinske dokumentacije ili drugih podataka u spisima.
- (2) Pošto ta ne opiše povrede, vještak se dati mišljenje, naročito o vrsti i težini svake pojedine povrede i njihovom ukupnom djelovanju s obzirom na njihovu prirodu ili posebne okolnosti slučaja, kakvo djelovanje te povrede obično proizvode, a kakvo su u konkretnom slučaju proizvele i ime su povrede nanesene i na koji način.

lan 109

Tjelesni pregled i druge radnje

- (1) Tjelesni pregled preduzet se i bez pristanka osumnjićenog, odnosno optuženog ako je potrebno da se utvrde činjenice važne za krivični postupak. Tjelesni pregled drugih lica može se bez njihovog pristanka preduzeti samo onda ako se mora utvrditi da li se na njihovom tijelu nalazi određen trag ili posljedica krivičnih djela.
- (2) Uzimanje krvi i druge ljekarske radnje koje se po pravilima medicinske nauke preduzimaju radi analize i utvrđivanja drugih važnih činjenica za krivični postupak, mogu se preduzeti i bez pristanka lica koje se pregleda - ako zbog toga ne bi nastupila kakva šteta po njegovo zdravlje.
- (3) Preduzimanje tjelesnog pregleda osumnjićenog, odnosno optuženog i druge radnje u vezi s tim naređuje sud, a ako postoji opasnost od odlaganja – tužilac.
- (4) Nije dopušteno da se prema osumnjićenom, odnosno optuženom ili svjedoku primijene medicinske intervencije ili da im se daju takva sredstva kojima bi se uticalo na njihovu volju pri davanju iskaza.
- (5) Ako je postupljeno protivno odredbama ovog člana, na tako pribavljenom dokazu ne može se zasnivati sudska odluka.

lan 110

Psihijatrijsko vještačenje

- (1) Ako se pojavi sumnja da je isključena ili smanjena uraunljivost osumnjićenog, odnosno optuženog, ili da je osumnjičeni, odnosno optuženi učinio krivično djelo zbog zavisnosti od alkohola ili opojnih droga, ili da zbog duševnih smetnji nije sposoban da učestvuje u postupku, odredit se se psihijatrijsko vještačenje.
- (2) Ako se u toku istrage osumnjičeni dobrovoljno ne podvrgne psihijatrijskom pregledu radi vještačenja ili ako je prema mišljenju vještaka potrebno duže posmatranje, osumnjičeni se poslati na psihijatrijski pregled, odnosno na posmatranje u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu. Rješenje o tome donosi sudija za prethodni postupak na prijedlog tužioca. Posmatranje ne može trajati duže od dva mjeseca.
- (3) Ako vještaci ustanove da je duševno stanje osumnjićenog, odnosno optuženog poremećeno, utvrditi se prirodu, vrstu, stepen i trajnost poremećenosti i dati svoje mišljenje o tome kakav je uticaj takvo duševno stanje imalo i kakav još ima na shvatanje i postupke osumnjićenog, odnosno optuženog, kao i da li je i u kojoj mjeri poremećaj duševnog stanja postojao u vrijeme učenja krivičnih djela.
- (4) Ako se u zdravstvenu ustanovu upućuje osumnjičeni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru, sudija se obavijestiti tu ustanovu o razlozima zbog kojih je određen pritvor, da bi se

- preduzele mjere potrebne za obezbjeđenje svrhe pritvora.
- (5) Vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi uračunava se osuđeni i optuženom u pritvor, odnosno u kaznu, ako bude izrečena.

lan 111

Vještačenje poslovnih knjiga

- (1) Kad je potrebno da se preduzme vještačenje poslovnih knjiga, organ pred kojim se vodi postupak dužan je vještacima da naznači u kom pravcu i u kom obimu treba vršiti vještačenje i koje okolnosti treba utvrditi.
- (2) Ako je za preduzimanje vještačenja poslovnih knjiga preduzeća, drugih pravnih lica ili samostalnog privrednika nužno da se prethodno sredi njihovo knjigovodstvo, troškovi oko sređivanja knjigovodstva padaju na njihov teret.
- (3) Naredbu o sređivanju knjigovodstva donosi organ koji vodi postupak, na osnovu obrazloženog pismenog izvještaja vještaka kojem je naređeno vještačenje poslovnih knjiga. U naredbi se naznačuju i iznos koji je pravno lice, odnosno samostalni privrednik dužan da položi organu koji vodi postupak kao avans za troškove oko sređivanja knjigovodstva.
- (4) Naplata troškova, ukoliko njihov iznos nije bio avansiran, vrši se u korist organa koji je unaprijed isplatio troškove i nagradu vještacima.

lan 112

Analize dezoksiribonukleinske kiseline

Analizu dezoksiribonukleinske kiseline (u daljem tekstu: DNK) može vršiti isključivo ustanova specijalizovana za ovu vrstu vještačenja.

lan 113

Kada se vrši analiza DNK

Analiza DNK može se vršiti ukoliko je to neophodno potrebno za određivanje identiteta ili okolnosti da li otkriveni tragovi materija potiču od osuđeni i optuženog, odnosno optuženog ili oštećenog.

lan 114

Korištenje rezultata analize DNK u drugim krivičnim postupcima

U cilju utvrđivanja identiteta osuđeni i optuženog, odnosno optuženog s njegovog tijela mogu se uzeti uzorci radi analize DNK. Podaci dobijeni na ovaj način mogu se koristiti i u drugim krivičnim postupcima protiv istog lica.

lan 115

Registar izvršenih analiza DNK i zaštita podataka

- (1) Sve izvršene analize DNK vode se u posebnom registru pri Odjeljenju za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) Pravosudna Komisija Brčko distrikta BiH donosi Pravilnik o načinu prikupljanja i uzimanja uzoraka biološkog materijala za potrebe DNK analize u krivičnom postupku, na način pakovanja prikupljenog biološkog materijala, uređivanja, obrade i pohranjivanje uzoraka i dobijenih rezultata DNK analize u Brčko distriktu BiH.
- (3) Zaštita podataka dobijenih analizama iz stava 1 ovog člana uređuje se posebnim zakonom.

GLAVA IX – POSEBNE ISTRAŽNE RADNJE

lan 116

Vrste posebnih istražnih radnji i uslovi za njihovu primjenu

- (1) Protiv lica za koje postoje osnovi sumnje da je samo ili s drugim licima u estvovalo ili u estvuje u u injenju krivi nog djela iz lana 117 ovog zakona mogu se odrediti posebne istražne radnje, ako se na drugi na in ne mogu pribaviti dokazi ili bi njihovo pribavljanje bilo povezano s nesrazmjernim teško ama.
- (2) Istražne radnje iz stava 1 ovog lana su:
 - a) nadzor i tehni ko snimanje telekomunikacija,
 - b) pristup kompjuterskim sistemima i kompjutersko sravnjenje podataka,
 - c) nadzor i tehni ko snimanje prostorija,
 - d) tajno pra enje i tehni ko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima,
 - e) korištenje prikrivenih istražitelja i korištenje informatora,
 - f) simulirani i kontrolisani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine,
 - g) nadzirani prevoz i isporuka predmeta krivi nog djela.
- (3) Istražne radnje iz stava 2 ta ke a) ovog lana mogu se odrediti i prema licu za koje postoje osnovi sumnje da u iniocu, odnosno od u inioca krivi nog djela iz lana 117 ovog zakona prenosi informacije u vezi s krivi nim djelom, odnosno da u inilac koristi njegovo sredstvo telekomunikacije.
- (4) Na razgovore lica iz stava 1 ovog lana i njenog branioca shodno se primjenjuju odredbe o komunikaciji osumnji enog i branioca.
- (5) Pri izvršavanju istražnih radnji iz stava 2 ta ki e) i f) ovog lana policijski organi ili druga lica ne smiju preduzimati aktivnosti koje predstavljaju podstrekavanje na u injenje krivi nog djela. Ako su takve aktivnosti preduzete, ta okolnost isklju uje krivi no gonjenje podstrekavanog lica za krivi no djelo izvršeno u vezi s ovim radnjama.
- (6) Prikriveni istražitelj je posebno obu eno ovlašteno službeno lice koje istražuje pod izmijenjenim identitetom. Prikriveni istražitelj smije pod svojim izmijenjenim identitetom u estvovati u pravnom prometu. Ukoliko je to neophodno za formiranje i održavanje tog identiteta, mogu se izraditi, izmijeniti ili koristiti odgovaraju i dokumenti.

lan 117

Krivi na djela za koja se mogu odrediti posebne istražne radnje

Istražne radnje iz lana 116 stava 2 ovog zakona mogu se odrediti za krivi na djela za koja se prema zakonu može izre i kazna zatvora od tri godine ili teža kazna.

lan 118

Nadležnost za odre ivanje i trajanje istražnih radnji

- (1) Istražne radnje iz lana 116 stava 2 ovog zakona odre uje naredbom sudija za prethodni postupak, na obrazloženi prijedlog tužioca koji sadrži: podatke o licu protiv kojega se radnja preduzima, osnove sumnje iz lana 116 stava 1 ili 3 ovog zakona, razloge za njeno preduzimanje i ostale bitne okolnosti koje zahtijevaju preduzimanje radnji, navo enje radnje koja se zahtijeva i na in njenog izvo enja, obim i trajanje radnje. Naredba sadrži iste podatke kao i prijedlog tužioca, kao i utvr ivanje trajanja nare ene radnje.
- (2) Izuzetno, ako se pismena naredba ne može dobiti na vrijeme i ako postoji opasnost od odlaganja, može se zapo eti s izvršavanjem mjere iz lana 116 ovog zakona i na osnovu usmene naredbe sudije za prethodni postupak. Pismena naredba sudije za prethodni postupak mora biti pribavljena u roku od 24 sata od izdavanja usmene naredbe.
- (3) Istražne radnje iz lana 116 stava 2 ta ki od a) do d) i g) ovog zakona mogu trajati najduže do

mjesec dana, a iz posebno važnih razloga mogu se, na obrazloženi prijedlog tužioca, produžiti za još mjesec dana, s tim da mjere iz ta ki od a) do c) mogu trajati ukupno najduže šest mjeseci, a mjere iz ta ki d) i g) ukupno najduže tri mjeseca. Zahtjev za radnju iz člana 116 stava 2 ta ke f) ovog zakona se može odnositi samo na jednokratni akt, a zahtjev za svaku narednu radnju protiv istog lica mora sadržavati razloge koji opravdavaju njenu upotrebu.

- (4) Naredba sudije za prethodni postupak kao i prijedlog tužioca iz stava 1 ovog člana uvaju se u posebnom omotu. Tužilac i sudija za prethodni postupak se sastavljanjem ili prepisom zapisnika bez navo enja li nih podataka prikrivenog istražitelja i informatora ili na drugi odgovaraju i na in, sprije iti da neovlaštena lica, osumnji eni i njegov branilac otkriju identitet prikrivenog istražitelja i informatora.
- (5) Sudija za prethodni postupak mora pismenom naredbom, bez odlaganja, obustaviti izvršenje preduzetih radnji ako su prestali razlozi zbog kojih su radnje odre ene.
- (6) Naredbu iz stava 1 ovog člana izvršava policijski organ. Preduze a koja vrše prenos informacija dužna su tužiocu i policijskim organima omogu iti provo enje mjera iz člana 116 stava 2 ta ke a) ovog zakona.

član 119

Materijal dobijen preduzimanjem radnji i obavještanje o preduzetim radnjama

- (1) Po prestanku radnji iz člana 116 ovog zakona policijski organi moraju sve informacije, podatke i predmete dobijene preduzetim radnjama, kao i izvještaj o tome predati tužiocu. Tužilac je dužan da dostavi sudiji za prethodni postupak pismeni izvještaj o preduzetim radnjama. Na osnovu podnesenog izvještaja sudija za prethodni postupak provjerava da li je postupljeno po njegovoj naredbi.
- (2) Ako tužilac odustane od krivi nog gonjenja, odnosno ako informacije i podaci pribavljeni nare enim radnjama nisu potrebni za krivi ni postupak, uništiti e se pod nadzorom sudije za prethodni postupak, koji e o tome sastaviti posebni zapisnik. O preduzimanju radnji, razlozima za njihovo preduzimanje, informaciji da dobijeni materijal nije bio osnov za krivi no gonjenje i da je uništen, pismeno se obavještava lice protiv kojega je neka od radnji iz člana 116 stava 2 ovog zakona bila preduzeta.
- (3) Sudija za prethodni postupak e, bez odlaganja, a nakon preduzimanja radnji iz člana 116 ovog zakona, obavijestiti lice protiv kojega je radnja bila preduzeta. Lice protiv kojega je mjera bila preduzeta može od suda zatražiti ispitivanje zakonitosti naredbe i na ina na koji je provedena mjera.
- (4) Podaci i informacije dobijeni preduzimanjem mjera iz stava 2 člana 116 ovog zakona uvaju se dok se uva sudski spis.

član 120

“Slu ajni nalazi”

Ne mogu se koristiti kao dokaz informacije i podaci dobijeni preduzimanjem radnji iz člana 116 ovog zakona ako se ne odnose na krivi no djelo iz člana 117 ovog zakona.

član 121

Postupanje bez sudske naredbe ili van njenoga okvira

Ako su radnje iz člana 116 ovog zakona preduzete bez naredbe sudije za prethodni postupak ili u suprotnosti s njom, sud na pribavljenim podacima ili dokazima ne može zasnivati svoju odluku.

član 122

Korištenje dokaza pribavljenih posebnim radnjama

Tehni ke snimke, isprave i predmeti pribavljeni pod uslovima i na na in propisan ovim zakonom mogu se koristiti kao dokazi u krivi nom postupku. Prikriveni istražitelj i informator iz člana 116 stava 2 ta ke e) ovog zakona, kao i lica koja su provela istražne radnje iz člana 116

stava 2 ta ke f) ovog zakona mogu se saslušati kao svjedoci, ili kao zašti eni svjedoci o toku sprovo enja radnji ili o drugim važnim okolnostima.

GLAVA X - MJERE ZA OBEZBJE ENJE PRISUSTVA OSUMNJI ENOG, ODNOSNO OPTUŽENOG I USPJEŠNO VO ENJE KRIVI NOG POSTUPKA

Odjeljak 1 - Zajedni ke odredbe

lan 123 Vrste mjera

- (1) Mjere koje se mogu preduzeti prema optuženom za obezbje ivanje njegove prisutnosti i za uspješno vo enje krivi nog postupka jesu poziv, dovo enje, mjere zabrane, jamstvo i pritvor.
- (2) Prilikom odlu ivanja koju e od navedenih mjera primijeniti, nadležni organ pridržavat e se uslova odre enih za primjenu pojedinih mjera, vode i ra una da se ne primjenjuje teža mjera ako se ista svrha može posti i blažom mjerom.
- (3) Ove mjere ukinut e se i po službenoj dužnosti odmah kad prestanu razlozi koji su ih izazvali, odnosno zamijenit e se drugom blažom mjerom kad za to nastupe uslovi.
- (4) Odredbe ove glave shodno se primjenjuju i na osumnji enog.

Odjeljak 2 - Poziv

lan 124 Dostavljanje i sadržaj poziva

- (1) Prisutnost optuženog pri izvršenju radnji u krivi nom postupku obezbje uje se njegovim pozivanjem.
- (2) Pozivanje se vrši dostavljanjem zatvorenog pismenog poziva koji sadrži: naziv organa koji poziva, ime i prezime optuženog, naziv krivi nog djela koje mu se stavlja na teret, mjesto gdje optuženi ima da do e, dan i as kad treba da do e, ozna enje da se poziva u svojstvu optuženog i upozorenje da e u slu aju nedolaska biti prinudno doveden, da je dužan odmah da obavijesti tužioca, odnosno sud o promjeni adrese, kao i o namjeri da promijeni boravište i službeni pe at i potpis tužioca, odnosno sudije koji poziva.
- (3) Kad se optuženi prvi put poziva, pou it e se u pozivu o pravu da uzme branioca i da branilac može biti prisutan njegovom saslušanju.
- (4) Kad se osumnji eni prvi put poziva, pou it e se u pozivu o njegovim pravima u skladu s lanom 78 ovog zakona. Do podizanja optužnice poziv osumnji enom upu uje tužilac.
- (5) Ako optuženi nije u stanju da se odazove pozivu usljed bolesti ili druge neotklonjive smetnje, ispitat e se u mjestu gdje se nalazi ili e se obezbijediti njegov prevoz do zgrade suda ili drugog mjesta gdje se radnja preuzima.

Odjeljak 3 - Dovo enje

lan 125 Naredba za dovo enje

- (1) Naredbu da se optuženi dovede može izdati sud ako je donijeto rješenje o pritvoru ili ako uredno pozvani optuženi ne do e, a svoj izostanak ne opravda, ili ako se nije moglo izvršiti uredno dostavljanje poziva, a iz okolnosti o igledno proizlazi da optuženi izbjegava prijem

poziva.

- (2) Izuzetno, u hitnim slučajevima, naredbu iz stava 1 ovog člana može izdati i tužilac ukoliko uredno pozvani osumnjičeni ne dođu i svoj izostanak ne opravda.
- (3) Naredbu za dovođenje izvršava sudska policija.
- (4) Naredba za dovođenje izdaje se pismeno. Naredba sadržava: ime i prezime optuženog koji se ima dovesti, naziv krivičnih djela koje mu se stavlja na teret uz navođenje odredbe krivičnog zakona, razlog zbog kojeg se naređuje dovođenje, službeni pečat i potpis sudije koji naređuje dovođenje.
- (5) Lice kome je povjerenje izvršenje naredbe predaje naredbu optuženom i poziva ga da pođe s njim. Ako optuženi to odbije, dovest će ga prinudno.

Odjeljak 4 – Mjere zabrane

član 126

Zabrana napuštanja boravišta i zabrana putovanja

- (1) Ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi optuženi mogao pobjeći, sakriti se, oti i u nepoznato mjesto ili u inostranstvo, sud može, obrazloženim rješenjem, da zabrani osumnjičenom ili optuženom da napusti boravište.
- (2) U okolnostima iz stava 1 ovog člana, sud takođe može, bilo kao dodatnu mjeru uz zabranu napuštanja boravišta bilo kao zasebnu mjeru, da naredi privremeno oduzimanje putnih isprava uz zabranu izdavanja novih putnih isprava, kao i zabranu korištenja lične karte za prelazak državne granice Bosne i Hercegovine (zabrana putovanja).

član 126a

Ostale mjere zabrane

- (1) Kada okolnosti slučajna na to ukazuju, sud može izreći jednu ili više sljedećih mjera zabrane:
 - a) zabranu preduzimanja određenih poslovnih aktivnosti ili službenih dužnosti;
 - b) zabranu posjevanja određenih mjesta ili područja;
 - c) zabranu sastajanja sa određenim licima;
 - d) naredbu da se povremeno javlja određenom državnom organu; i
 - e) privremeno oduzimanje vozačke dozvole.
- (2) Ostale mjere zabrane iz stava 1 ovog člana mogu biti izrečene uz zabranu napuštanja boravišta kao i uz zabranu putovanja iz člana 126 ovog zakona, ili kao zasebne mjere.

član 126b

Izricanje mjera zabrane

- (3) Sud može izreći i zabranu napuštanja boravišta, zabranu putovanja i ostale mjere zabrane obrazloženim rješenjem na prijedlog stranke ili branioca.
- (4) Kada odlučuje o pritvoru, sud može izreći i zabranu napuštanja boravišta, zabranu putovanja i ostale mjere zabrane po službenoj dužnosti, umjesto određivanja ili produžavanja pritvora.
- (5) Osumnjičeni ili optuženi će se u rješenju o izricanju mjera zabrane upozoriti da mu se može odrediti pritvor ako prekrši obavezu iz rečene mjere.
- (6) U toku istrage mjere zabrane određuje i ukida sudija za prethodni postupak, nakon podizanja optužnice – sudija za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa – taj sudija, odnosno predsjednik vijeća.

- (7) Mjere zabrane mogu trajati dok za to postoji potreba, a najduže do pravosnažnosti presude ako tom licu nije izrečena kazna zatvora i najkasnije do upuivanja na izdržavanje kazne ako je tom licu izrečena kazna zatvora. Zabrana putovanja može također trajati dok izrečena novčana kazna nije plaćena u potpunosti i/ili dok se u potpunosti ne izvrši odluka o imovinskopравnom zahtjevu i/ili o oduzimanju imovinske koristi.
- (8) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje ili sudija, odnosno predsjednik vijeća a dužan je da svaka dva mjeseca ispita da li je primijenjena mjera još potrebna.
- (9) Protiv rješenja kojim se određuju, produžavaju ili ukidaju mjere zabrane, stranka odnosno branilac može podnijeti žalbu, a tužilac i protiv rješenja kojim je njegov prijedlog za primjenu mjere odbijen. O žalbi odlučuje Apelacioni sud u roku od tri dana od dana prijema žalbe. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Član 126c Sadržaj mjere zabrane

- (1) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane napuštanja boravišta za osumnjičenog ili optuženog sud će odrediti mjesto u kojem osumnjičeni ili optuženi mora boraviti dok traje ova mjera, kao i granice van kojih se osumnjičeni ili optuženi ne smije udaljavati. To mjesto može biti ograničeno na dom osumnjičenog ili optuženog.
- (2) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane putovanja sud će narediti privremeno oduzimanje putnih isprava uz zabranu izdavanja novih putnih isprava, kao i izvršenje zabrane korištenja lične karte za prelazak državne granice Bosne i Hercegovine. Rješenje će sadržavati lične podatke osumnjičenog ili optuženog, a po potrebi može sadržavati i ostale podatke.
- (3) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane posjeivanja određenih mjesta ili područja, sud će odrediti mjesto i područje te udaljenosti ispod koje im se osumnjičeni ili optuženi ne smije približiti.
- (4) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane sastajanja s određenim licima sud će odrediti razdaljinu ispod koje se osumnjičeni ili optuženi ne smije približiti određenom licu.
- (5) U rješenju kojim izriče mjeru povremenog javljanja određenom organu sud će odrediti službeno lice kojem se osumnjičeni ili optuženi mora javljati, rok u kojem se mora javljati i način vođenja evidencije o javljanju osumnjičenog ili optuženog.
- (6) U rješenje kojim izriče mjeru privremenog oduzimanja vozačke dozvole, sud će navesti kategorije za koje će vozačka dozvola biti suspendovana. Rješenje će sadržavati lične podatke osumnjičenog ili optuženog, a po potrebi može sadržavati i ostale podatke.

Član 126d Ograničavanja u pogledu sadržaja mjere zabrane

- (1) Mjerama zabrane ne može se ograničiti pravo osumnjičenog ili optuženog da komunicira sa svojim braniocem u Bosni i Hercegovini.
- (2) Mjerama zabrane ne može se ograničiti pravo osumnjičenog ili optuženog da živi u svom domu u Bosni i Hercegovini, da se nesmetano viđa sa članovima porodice i bliskim srodnicima ili samo u Bosni i Hercegovini ili samo na mjestu određenom u zabrani napuštanja boravišta, osim kada se postupak vodi zbog krivih djela u injenom na štetu člana porodice ili bliskih srodnika, niti se može ograničiti pravo osumnjičenog ili optuženog da obavlja svoju profesionalnu djelatnost, osim ako se postupak vodi zbog krivih djela u injenom u vezi sa obavljanjem te djelatnosti.

lan 126e
Izvršenje mjere zabrane

- (1) Rješenjem kojim se izri e mjera zabrane napuštanja boravišta dostavlja se i organu koji izvršava mjeru.
- (2) Rješenjem kojim se izri e mjera zabrane putovanja dostavlja se i grani noj policiji, a privremeno oduzimanje putnih isprava uz zabranu izdavanja novih putnih isprava, kao i izvršenje zabrane korištenja li ne karte za prelazak državne granice unijet e se u glavni centar za obradu podataka.
- (3) Mjere zabrane napuštanja boravišta, zabrane putovanja, zabrane posje ivanja odre enog mjesta ili podru ja, zabrana sastajanja sa odre enim licima i privremenog oduzimanja voza ke dozvole izvršava policijski organ.
- (4) Mjeru obaveze optuženog da se povremeno javlja odre enom organu izvršava policijski organ ili organ kojem se osumnji eni ili optuženi mora javljati.

lan
126f
Provjera mjera zabrane i obaveza izvještavanja

- (1) Sud može u svako doba da naloži provjeru mjera zabrane i zatraži izvještaj od organa nadležnog za njihovog izvršenje. Taj organ je dužan da izvještaj bez odlaganja dostavi sudu.
- (2) Ako osumnji eni ili optuženi ne ispunjava obaveze naložene izre enom mjerom, organ koji izvršava mjeru o tome obavještava sud, a sud mu zbog toga može izre i dodatnu mjeru zabrane ili odrediti pritvor.

lan 126g
Posebna odredba o zabrani putovanja

- (1) Izuzetno, u hitnim slu ajevima, a naro ito u slu ajevima u kojima se radi o krivi nom djelu za koje se može izre i kazna zatvora od deset godina ili teža kazna, tužilac može izdati naredbu o privremenom oduzimanju putnih isprava i li ne karte uz zabranu izdavanja novih dokumenata koji se mogu koristiti za prelazak državne granice.
- (2) Tužilac može izdati naredbu iz stava 1 ovog lana kada izdaje naredbu o sprovo enju istrage, kada saslušava osumnji enog ili kada izdaje naredbu za dovo enje prema lanu 125 stavu 2 ovog zakona, ili kad god je potrebno hitno postupanje za efikasno vo enje postupka do po etka glavnog pretresa.
- (3) U toku istrage tužilac odmah obavještava sudiju za prethodni postupak, a nakon podizanja optužnice – sudiji za prethodno saslušanje, a nakon što se predmet uputi sudiji ili vije u u svrhu zakazivanja glavnog pretresa - tog sudiju ili predsjedavaju eg sudiju, koji e odlu iti o naredbi u roku od 72 sata. U slu aju da sudija ne izda naredbu, putne isprave i li na karta e biti vra eni.
- (4) Naredbu o privremenom oduzimanju putnih isprava i li ne karte uz zabranu izdavanja novih dokumenata koji se mogu koristiti za prelazak državne granice izvršava policijski organ, a može je izvršiti i sudska policija. Ako osumnji eni ili optuženi odbije da preda putne isprave i li nu kartu, naredba e se prisilno izvršiti.
- (5) Osumnji enom ili optuženom e biti izdata potvrda o oduzetim dokumentima. Za li nu kartu osumnji enom ili optuženom e biti izdata posebna potvrda ili karta koja zamjenjuje li nu kartu u svakom pogledu, ali koja se ne može koristiti za prelazak državne granice.

Odjeljak 5 –Jamstvo

lan 127

Uslovi za određivanje jamstva

Osumnjičeni, odnosno optuženi kojem se pritvor ima odrediti ili mu je pritvor već određen samo zbog bojazni da će pobjeći, može se ostaviti na slobodi, odnosno može se pustiti na slobodu ako on ili neko drugi za njega pruži jamstvo da do kraja krivičnog postupka neće pobjeći, a sam optuženi obećava da se neće kriti i da bez odobrenja neće napustiti svoje boravište.

Član 128 **Sadržaj jamstva**

- (1) Jamstvo uvijek glasi na novčani iznos koji se određuje s obzirom na težinu krivičnog djela, ali ne i u prilikama optuženog i imovno stanje lica koje daje jamstvo.
- (2) Jamstvo se sastoji u polaganju gotovog novca, papira od vrijednosti, dragocjenosti ili drugih pokretnih stvari već vrijednosti koje se lako mogu unovčiti ili u stavljanju hipoteke za iznos jamstva na nepokretna dobra lica koje daje jamstvo ili u ličnoj obavezi jednog ili više građana da će u slučaju bjekstva optuženog platiti utvrđeni iznos jamstva.
- (3) Lice koje daje jamstvo mora da dostavi dokaze o svom imovnom stanju, porijeklu imovine, vlasništvu i posjedu nad imovinom koja se daje kao jamstvo.
- (4) Ako optuženi pobjegne, rješenjem se određuje da je vrijednost data kao jamstvo prihod budžeta Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 129 **Prestanak jamstva**

- (1) Optuženom se i pored datog jamstva određuje pritvor ako na uredan poziv ne dođe, a izostanak ne opravda, ako se sprema za bjekstvo ili ako se protiv njega, pošto je ostavljen na slobodi, pojavi koji drugi zakonski osnov za pritvor.
- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, jamstvo se ukida. Položeni novčani iznos, dragocjenosti, papiri od vrijednosti ili druge pokretne stvari vraćaju se, a hipoteka se skida. Na isti način se postupa i kad se krivični postupak pravosnažno dovrši rješenjem o obustavi postupka ili presudom.
- (3) Ako je presudom izrečena kazna zatvora, jamstvo se ukida tek kad osuđeni po nekoj kazni izdržava kaznu.

Član 130 **Rješenje o jamstvu**

U toku istrage rješenje o jamstvu i o njegovom ukidanju donosi sudija za prethodni postupak, poslije podizanja optužnice – sudija za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa, taj sudija, odnosno predsjednik vijeća. Rješenje kojim se određuje jamstvo i rješenje kojim se jamstvo ukida donosi se po saslušanju tužioca.

Odjeljak 6 - Pritvor

Član 131 **Opće odredbe**

- (1) **Pritvor se može odrediti ili produžiti samo pod uslovima propisanim u ovom zakonu i samo ako se isti cilj ne može ostvariti drugom mjerom.**

- (2) Pritvor odre uje ili produžava rješenjem sud na prijedlog tužioca a nakon što sud prethodno sasluša osumnji enog, odnosno optuženog na okolnosti razloga zbog kojih se pritvor predlaže, osim u slu aju iz lana 132 stava 1 ta ke a) ovog zakona.
- (3) Tužilac je dužan da podnese obrazložen prijedlog za produženje pritvora sudu najkasnije pet dana prije isteka roka iz rješenja o pritvoru. Sud odmah dostavlja prijedlog osumnji enom, odnosno optuženom i njegovom braniocu.
- (4) Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkra e nužno vrijeme. Ako se osumnji eni ili optuženi nalazi u pritvoru, dužnost je svih organa koji u estvuju u krivi nom postupku i organa koji im pružaju pravnu pomo da postupaju s posebnom hitnoš u.
- (5) U toku cijelog postupka pritvor e se ukinuti im prestanu razlozi na osnovu kojih je odre en, a pritvoreni e odmah biti pušten na slobodu. Po prijedlogu optuženog ili branioca za ukidanje pritvora koji je zasnovan na novim injenicama, sud e održati ro ište, odnosno sjednicu vije a o emu e obavijestiti stranke i branioca. Nedolazak stranaka i branioca koji su uredno obaviješteni ne spre ava održavanje ro išta, odnosno sjednice vije a. Protiv rješenja o odbijanju prijedloga za ukidanje pritvora žalba je dozvoljena. Ako prijedlog nije zasnovan na novim injenicama koje su zna ajne za ukidanje pritvora, sud ne e donijeti posebno rješenje.

lan 132 Razlozi za pritvor

- (1) Ako postoji osnovana sumnja da je odre eno lice u inilo krivi no djelo, pritvor mu se može odrediti:
 - a) ako se krije ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bjekstva,
 - b) ako postoji osnovana bojazan da e uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za krivi ni postupak ili ako naro ite okolnosti ukazuju da e ometati krivi ni postupak uticajem na svjedoke, sau esnike ili prikriva e,
 - c) ako naro ite okolnosti opravdavaju bojazan da e ponoviti krivi no djelo ili da e dovršiti pokušano krivi no djelo ili da e u initi krivi no djelo kojim prijeti, a za ta krivi na djela može se izre i kazna zatvora tri godine ili teža kazna,
 - d) ako se radi o krivi nom djelu za koje se može izre i kazna zatvora deset godina ili teža kazna a koje je posebno teško s obzirom na na in izvršenja ili posljedice krivi nog djela, ako bi puštanje na slobodu rezultiralo stvarnom prijetnjom narušavanja javnog reda.

- (2) U slu aju iz stava 1 ta ke b ovog lana, pritvor e se ukinuti im se osiguraju dokazi zbog kojih je pritvor odre en.

lan 133 Op e pravo zadržavanja

Lice zate eno na izvršenju krivi nog djela svako može da zadrži. Lice koje je zadržano mora se odmah predati sudu, tužiocu ili najbližem policijskom organu, a ako se to ne može u initi, mora se odmah obavijestiti jedan od tih organa.

lan 134 Nadležnost za odre ivanje pritvora

- (1) Pritvor se određuje rješenjem Suda, a na prijedlog tužioca.
- (2) Rješenje o pritvoru sadrži: ime i prezime lica koje se lišava slobode, krivi no djelo koje mu se stavlja na teret, zakonski osnov za pritvor, obrazloženje, pouku o pravu na žalbu, službeni pečat i potpis sudije koji određuje pritvor.
- (3) Rješenje o pritvoru predaje se licu na koje se odnosi u času pritvaranja. U spisima se mora naznačiti sat lišenja slobode i sat predaje rješenja.
- (4) Protiv rješenja o pritvoru pritvoreno lice može podnijeti žalbu Apelacionom sudu u roku od 24 sata od prijema rješenja. Ako se pritvoreno lice prvi put ispituje po isteku ovog roka, može podnijeti žalbu prilikom tog ispitivanja. Žalba s prepisom zapisnika o ispitivanju, ako je pritvoreno lice ispitano i dokazima na kojima se zasniva rješenje o pritvoru kao i rješenje o pritvoru dostavljaju se odmah vijeću. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (5) U slučaju iz stava 4 ovog člana, Apelacioni sud dužan je donijeti odluku u roku od 48 sati.

član 135

Trajanje pritvora u istrazi

- (1) Prije donošenja rješenja o određivanju pritvora sudija za prethodni postupak može preispitati osnovanost zahtjeva za određivanje pritvora. Po rješenju sudije za prethodni postupak, pritvor može trajati mjesec dana od dana lišenja slobode. Poslije tog roka osumnjičeni se može zadržati u pritvoru samo na osnovu rješenja o produženju pritvora.
- (2) Pritvor se rješenjem sudije za prethodni postupak, po obrazloženom prijedlogu tužioca, može produžiti za najviše dva mjeseca. Protiv ovog rješenja dopuštena je žalba Apelacionom sudu. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (3) Ako se postupak vodi za krivi no djelo za koje se može izreći kazna zatvora deset godina ili teža kazna i ako postoje naročito važni razlozi, pritvor se može produžiti, po obrazloženom prijedlogu tužioca, za još najviše tri mjeseca. Protiv ovog rješenja dopuštena je žalba Apelacionom sudu. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (4) **Izuzetno i u izrazito složenom predmetu vezano za krivi no djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora, pritvor se može ponovo produžiti za još najviše tri mjeseca nakon produžetka pritvora iz stava 3 ovog člana. Pritvor se može produžiti dva puta uzastopno, po obrazloženom prijedlogu tužioca za svako produženje, koje treba da sadrži izjavu tužioca o potrebnim mjerama da bi se istraga okončala (član 225 stav 3). Apelacioni sud odlučuje o žalbi protiv rješenja o produžetku pritvora. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.**
- (5) Ako se do isteka rokova iz stavova od 1 do 4 ovog člana ne potvrdi optužnica, osumnjičeni će se pustiti na slobodu.

član 136

Ukidanje pritvora

U toku istrage, a prije isteka roka trajanja pritvora, sudija za prethodni postupak može rješenjem ukinuti pritvor po prethodnom saslušanju tužioca. Protiv tog rješenja tužilac može podnijeti žalbu Apelacionom sudu, koji je dužan donijeti odluku u roku od 48 sati.

član 137

Pritvor nakon potvrđivanja optužnice

- (1) Pritvor se može odrediti, produžiti ili ukinuti i nakon potvrđivanja optužnice. Kontrola opravdanosti pritvora se vrši po isteku svaka dva mjeseca od dana donošenja posljednjeg rješenja o pritvoru. Žalba protiv ovog rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.
- (2) Nakon potvrđivanja optužnice i prije izricanja prvostepene presude, pritvor može trajati najduže:

- a) jednu godinu u slučaju krivih djela za koje je propisana kazna zatvora do pet godina;
 - b) jednu godinu i šest mjeseci u slučaju krivih djela za koje je propisana kazna zatvora do deset godina;
 - c) dvije godine u slučaju krivih djela za koje je propisana kazna zatvora preko deset godina, ali ne i kazna dugotrajnog zatvora;
 - d) tri godine u slučaju krivih djela za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora.
- (3) Ako za vrijeme iz stava 2 ovog člana ne bude izrečena prvostepena presuda, pritvor će se ukinuti i optuženi pustiti na slobodu.

član 138

Određivanje pritvora nakon izricanja presude

- (1) Kad izrekne presudu na kaznu zatvora sud može da odredi ili produži pritvor, ako je to neophodno radi nesmetanog vođenja krivih postupaka uzimajući u obzir sve okolnosti vezane za izvršenje krivih djela, odnosno ličnosti u inoću. Ako izrekne presudu na kaznu zatvora od pet godina ili težu kaznu sud će uvijek odrediti ili produžiti pritvor. U ovim slučajevima donosi se posebno rješenje, a žalba protiv rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.
- (2) Pritvor će se ukinuti ako je optuženi oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena osim iz razloga nenadležnosti suda ili ako je oglašen krivim, a oslobođen od kazne ili je osuđen samo na novčanu kaznu ili je uslovno osuđen ili je zbog uraunavanja pritvora kaznu već izdržao.
- (3) Poslije izricanja prvostepene presude, pritvor može trajati najduže još devet mjeseci. Ako za to vrijeme ne bude izrečena drugostepena presuda kojom se prvostepena presuda preinačava ili potvrđuje, pritvor će se ukinuti i optuženi pustiti na slobodu. Ako u roku od devet mjeseci bude izrečena drugostepena odluka kojom se prvostepena presuda ukida, pritvor može trajati najduže još jednu godinu od izricanja drugostepene odluke.
- (4) Na zahtjev optuženog, koji se poslije izricanja kazne zatvora nalazi u pritvoru, sudija, odnosno predsjednik vijeća može optuženog rješenjem uputiti u ustanovu za izdržavanje kazne i prije pravosnažnosti presude.
- (5) Pritvor se uvijek ukida istekom izrečene kazne.
- (6) Optuženi koji se nalazi u pritvoru, a presuda kojom mu je izrečena kazna zatvora je postala pravosnažna, ostaje u pritvoru do upravljanja na izdržavanje kazne a najduže do isteka trajanja izrečene kazne.

član 139

Lišavanje slobode i zadržavanje

- (1) Policijski organ može lice lišiti slobode ako postoje osnovi sumnje da je to lice počinilo krivično djelo i ako postoji bilo koji razlog predviđen u članu 132 ovog zakona, ali je policijski organ dužan da takvo lice bez odgađanja, a najkasnije u roku od 24 sata, sprovede tužiocu. Prilikom dovođenja, policijski organ obavijestiti će tužioca o razlozima i o vremenu lišavanja slobode. Upotreba sile prilikom dovođenja dozvoljena je u skladu sa zakonom.
 - (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, kada se radi o krivim djelima terorizma, lice se mora sprovesti tužiocu najkasnije u roku od 72 sata.
 - (3) Lice lišeno slobode mora biti poučeno u skladu s članom 5 ovog zakona.
 - (4) Ako lice lišeno slobode ne bude sprovedeno tužiocu u roku iz stavova 1 i 2 ovog člana, pustiti će se na slobodu.
- (5) Tužilac je dužan lice lišeno slobode ispitati bez odgađanja, a najkasnije u roku od 24 sata i u tom roku odlučiti da li će lice lišeno slobode pustiti na slobodu ili će postaviti obrazloženi

- prijedlog za određivanje pritvora osiguravaju i izvršavaju lice pred sudiju za prethodni postupak.
- (6) Sudija za prethodni postupak je odmah, a najkasnije u roku od 24 sata, donijeti odluku o prijedlogu za određivanje pritvora.
 - (7) Ako sudija za prethodni postupak ne prihvati prijedlog za određivanje pritvora, donijeti je rješenje kojim se prijedlog odbija i lice odmah pušta na slobodu. Tužilac može uložiti žalbu na rješenje sudije za prethodni postupak, ali žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
 - (8) Protiv rješenja kojim se određuje pritvor pritvoreno lice može podnijeti žalbu koja ne zadržava izvršenje rješenja.
 - (9) U slučaju iz stavova 7 i 8 ovog člana, o žalbi odlučuje Apelacioni sud koji je dužan da donese odluku u roku od 48 sati od prijema žalbe u sud.

Odjeljak 7 - Izvršenje pritvora i postupanje s pritvorenicima

Član 140 Opće odredbe

Pritvor se izvršava u ustanovama koje za tu namjenu odredi Pravosudna komisija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u saradnji s nadležnim organima entiteta. Na poslovima izvršavanja pritvora mogu da rade samo oni zaposleni koji imaju potrebna znanja i vještine i stručnu spremu predviđenu propisima.

Član 141 Prava i slobode pritvorenika i podaci o pritvorenicima

- (1) Pritvor se izvršava na način da se ne vrijeđa ličnost i dostojanstvo pritvorenika. Ovlaštena lica sudske policije i straže ustanove pri izvršavanju pritvora smiju da upotrijebe prinudna sredstva samo u slučajevima određenim zakonom.
- (2) Prava i slobode pritvorenika mogu biti ograničeni samo u mjeri potrebnoj da se ostvari svrha radi koje je određen pritvor, sprječavanje bjekstva pritvorenika, sprječavanje počinjenja krivih djela i otkloni opasnost po život i zdravlje ljudi.
- (3) Uprava ustanove prikuplja, obrađuje i pohranjuje podatke o pritvorenicima koji se odnose na identitet pritvorenika i njihovo psihofizičko stanje, trajanje, produženje i ukidanje pritvora, rad pritvorenika, ponašanje pritvorenika i izrečene disciplinske mjere i slično.
- (4) **Evidenciju o pritvorenicima vodi Osnovni sud.**

Član 142 Smještaj pritvorenika

Pritvorenici se smještaju u prostorije odgovarajuće veličine koje udovoljavaju potrebnim zdravstvenim uslovima. U istu prostoriju ne smiju biti smještena lica različitog spola. U pravilu, pritvorenici se ne smjestiti u istu prostoriju s licima koja izdržavaju kaznu zatvora. Pritvorenik se ne smjestiti zajedno s licima koja bi na njega mogla štetno djelovati ili s licima s kojima bi druženje moglo štetno uticati na vođenje postupka.

Član 143 Posebna prava pritvorenika

- (1) Pritvorenici imaju pravo na osmočasovni neprekidni odmor u vremenu od 24 sata. Njima se obezbijediti kretanje na otvorenom prostoru najmanje dva sata dnevno.
- (2) Pritvorenik smije kod sebe imati predmete za ličnu upotrebu, higijenske potrepštine, može o svom

trošku nabavljati knjige, novine i drugu štampu, te imati druge predmete u količini i veličini koja ne ometa boravak u prostoriji i ne remeti kućni red. Prilikom prijema u pritvor od pritvorenika se prilikom lične pretrage oduzeti predmeti u vezi s krivičnim djelom, a ostali predmeti koje pritvorenik ne smije imati u pritvoru prema njegovom se uputstvu pohraniti i čuvati ili predati licu koje odredi pritvorenik.

član 144

Pravo na komunikaciju pritvorenika sa spoljnim svijetom i braniocem

- (1) Po odobrenju sudije za prethodni postupak odnosno sudije za prethodno saslušanje, i pod njegovim nadzorom ili nadzorom lica koje on odredi pritvorenika imaju pravo posjetivati, u okviru kućnog reda, braćuni, odnosno vanbraćuni drugi i njegovi srodnici, a na njegov zahtjev ljekar i druga lica. Pojedine posjete se mogu zabraniti ako bi zbog toga mogla nastati šteta za vođenja postupka.**
- (2) Sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje, može odobriti konzularnom službeniku strane zemlje posjetu pritvoreniku koji je državljanin te zemlje, u skladu s kućnim redom pritvora.**
- (3) Pritvoreni smije održavati povjerljivu prepisku s bilo kojim drugim licem. Izuzetno, ako to zahtijevaju interesi postupka, Sud može donijeti rješenje o nadzoru takve povjerljive prepiske ili rješenje kojim se zabranjuje takva povjerljiva prepiska. Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba koja ne zadržava izvršenje rješenja. Pritvorenom se ne može zabraniti slanje molbi, pritužbi i žalbi.**
- (4) Pritvorenik ne može koristiti mobitel ali ima pravo, u skladu s kućnim redom a pod nadzorom uprave pritvora, o svom trošku obavljati telefonske razgovore. Uprava pritvora u tu svrhu pritvorenicima osigurava potreban broj javnih telefonskih priključaka. Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija ili predsjednik vijeća mogu zbog razloga bezbjednosti ili postojanja nekog od razloga iz člana 132 stava 1 tačka od a) do c) ovog zakona, rješenjem ograničiti ili zabraniti pritvoreniku korištenje telefona.**
- (5) Pritvorenik ima pravo slobodne i neometane veze s braniocem.**

član 145

Disciplinski prestupi pritvorenika

- (1) Za disciplinske prestupe pritvorenika sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno predsjednik vijeća može, na prijedlog upravnika ustanove, izreći disciplinsku kaznu ograničenja posjeta i dopisivanja. To se ograničenje ne odnosi na veze pritvorenika s braniocem ili susrete s konzularnim službenikom.**
- (2) Disciplinski prestupi su sve teže povrede koje se odnose na:
 - a) fizičke napade na druge pritvorenike, zaposlene ili službena lica, odnosno njihovo vrijeđanje;
 - b) izražavanje, primanje, unošenje, krijumčarenje predmeta za napad ili bijekstvo;
 - c) unošenje u ustanovu ili pripremanje u ustanovi opojnih sredstava ili alkohola;
 - d) povrede propisa o bezbjednosti na radu, protivpožarnoj zaštiti, kao i sprečavanju posljedica prirodnih nepogoda;
 - e) namjerno prouzrokovanje veće materijalne štete;
 - f) nedolično ponašanje pred drugim pritvorenicima ili službenim licima.**
- (3) Protiv rješenja o disciplinskoj kazni dopuštena je žalba Apelacionom sudu u roku od 24 sata. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.**
- (4) O primjeni prinudnih mjera prema pritvoreniku uprava ustanove će, bez odlaganja, obavijestiti sud.**

lan 146
Nadzor nad izvršenjem pritvora

- (1) Nadzor nad izvršenjem mjere pritvora vrše ministarstvo pravde entiteta na svojoj teritoriji se nalazi zavod u kojem se izvršava pritvor i Osnovni sud.
- (2) Predsjednik suda, sudija za prethodni postupak ili sudija, odnosno predsjednik vijeća, nezavisno o nadzoru iz stava 1 ovog člana, mogu u svako doba da obilaze pritvorenike, s kojima razgovaraju i od njih primaju pritužbe.

lan 147
Kući ni red u ustanovama za izdržavanje pritvora

Prema pritvorenom licu primjenjuje se kući ni red ustanova u kojima pritvoreno lice izdržava mjeru pritvora.

GLAVA XI - PODNESCI I ZAPISNICI

lan 148
Podnošenje i ispravljanje podnesaka

- (1) Optužnica, prijedlozi, pravni lijekovi i druge izjave i saopštenja podnose se pismeno ili se daju usmeno na zapisnik.
- (2) Podnesci iz stava 1 ovog člana moraju biti razumljivi i sadržavati sve što je potrebno da bi se po njima moglo postupiti.
- (3) Ako u ovom zakonu nije drugačije određeno, sud će podnosioca podneska koji je nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti pozvati da podnesak ispravi, odnosno dopuni, a ako on to ne učini u određenom roku, sud će podnesak odbaciti.
- (4) U pozivu za ispravku, odnosno dopunu podneska podnosilac će se upozoriti na posljedice propuštanja.

lan 149
Dostavljanje podnesaka protivnoj stranci

- (1) Podnesci koji se po ovom zakonu dostavljaju protivnoj stranci predaju se sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i drugu stranku.
- (2) Ako podnesci iz stava 1 ovog člana nisu predati sudu u dovoljnom broju primjeraka, sud će pozvati podnosioca da u određenom roku preda dovoljan broj primjeraka. Ako podnosilac ne postupi po pozivu suda, sud će potrebne primjerke prepisati o trošku podnosioca.

lan 150
Kažnjavanje lica koja vrijeđaju sud

Sud će kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM, tužioca, branioca, opunomoćenika, zakonskog zastupnika i oštećenog koji u podnesku ili u usmenoj riječi vrijeđaju sud. Protiv rješenja o kažnjavanju dopuštena je žalba. O kažnjavanju tužioca izvještava se Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH (Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine), a o kažnjavanju branioca izvještava se nadležna advokatska komora.

lan 151
Obaveza sastavljanja zapisnika

- (1) O svakoj radnji preduzetoj u toku krivičnog postupka sastaviti će se zapisnik istovremeno kad se

- radnja obavlja, a ako to nije moguće, onda neposredno poslije toga.
- (2) Zapisnik piše zapisničar. Samo kad se obavlja pretresanje stana ili lica ili se radnja preduzima van službenih prostorija organa, a zapisničar se ne može obezbijediti, zapisnik može pisati lice koje preduzima radnju.
 - (3) Kad zapisnik piše zapisničar, zapisnik se sastavlja na taj način što lice koja preduzima radnju kazuje glasno zapisničaru šta će unijeti u zapisnik.
 - (4) Licu koje se sasluša dopušta se da samo kazuje odgovore u zapisnik. Ovo pravo mu se može uskratiti u slučaju zloupotrebe.

Član 152

Sadržaj zapisnika

- (1) Zapisnik sadrži: naziv organa pred kojim se obavlja radnja, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad je radnja započeta i završena, imena i prezimena prisutnih lica i u kojem svojstvu radnji prisustvuju, kao i naznačenje krivih predmeta po kojem se preduzima radnja.
- (2) Zapisnik treba sadržavati bitne podatke o toku i sadržaju preduzete radnje. U zapisnik se doslovno unose postavljena pitanja i dati odgovori. Ako su prilikom preduzimanja radnje oduzeti predmeti ili spisi, to će se naznačiti u zapisniku, a oduzete stvari će se priključiti zapisniku ili će se navesti gdje se nalaze na čuvanju.
- (3) Prilikom preduzimanja radnji kao što je uviđaj, pretresanje stana ili lica ili prepoznavanje lica ili predmeta, u zapisnik će se unijeti i podaci koji su važni s obzirom na prirodu takve radnje ili za utvrđivanje istovjetnosti pojedinih predmeta (opis, mjere i veličina predmeta ili tragova, stavljanje oznake na predmetima i dr.), a ako su napravljene skice, crteži, planovi, fotografije, filmski snimci i slično, to će se navesti u zapisniku i priključiti zapisniku.

Član 153

Vođenje zapisnika

- (1) Zapisnik se mora voditi uredno, u njemu se ne smije ništa izbrisati, dodati ili mijenjati. Precrtana mjesta moraju ostati čitka.
- (2) Sva preinčenja, ispravke i dodaci unose se na kraju zapisnika i moraju ih ovjeriti lica koja potpisuju zapisnik.

Član 154

Čitanje i potpisivanje zapisnika

- (1) Lica koja se saslušavaju, kao i osumnjičeni, odnosno optuženi, branilac i oštećeni imaju pravo da pročitaju zapisnik ili zahtijevaju da im se pročita. Na to je dužno da ih upozori lice koje preduzima radnju, a u zapisniku će se naznačiti da li je upozorenje učinjeno i da li je zapisnik pročitao. Zapisnik će se uvijek pročitati, ako nije bilo zapisničara i to će se naznačiti u zapisniku.
- (2) Zapisnik potpisuje saslušano lice. Ako se zapisnik sastoji od više listova, saslušano lice potpisuje svaki list.
- (3) Na kraju zapisnika potpisati će se tumač, ako ga je bilo, svjedoci čija je prisutnost obavezna pri preduzimanju istražnih radnji, a pri pretresanju i lica koje se pretresa ili čiji se stan pretresa. Ako zapisnik ne piše zapisničar, zapisnik potpisuju lica koja su prisutna radnji. Ako takvih lica nema ili nisu u stanju da shvate sadržaj zapisnika, zapisnik potpisuju dva svjedoka, osim ako nije moguće obezbijediti njihovu prisutnost.
- (4) Nepismeno lice umjesto potpisa stavlja otisak kažiprsta desne ruke, a zapisničar će ispod otiska upisati njegovo ime i prezime. Ako se usljed nemogućnosti da se stavi otisak desnog kažiprsta stavlja otisak nekog drugog prsta ili otisak prsta lijeve ruke, u zapisniku će se naznačiti od kojeg je prsta i s koje ruke uzet otisak.
- (5) Ako saslušano lice odbije da potpiše zapisnik ili da stavi otisak prsta, zabilježiti će se to u zapisniku i navesti se razlog odbijanja.

- (6) Ako saslušano lice nema obje ruke pro itat e zapisnik, a ako je nepismeno - zapisnik e mu se pro itati i to e se zabilježiti u zapisniku.
- (7) Ako se radnja nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku e se nazna iti dan i sat kad je nastao prekid, kao i dan i sat kad se radnja nastavlja.
- (8) Ako je bilo prigovora u pogledu sadržaja zapisnika, navest e se u zapisniku i ti prigovori.
- (9) Zapisnik na kraju potpisuje lice koje je preduzelo radnju i zapisni ar.

lan 155

Snimanje audio ili audio-vizuelnim sredstvima

- (1) Sve preduzete radnje u toku krivi nog postupka, u pravilu, snimaju se ure ajem za audio ili audio-vizuelno snimanje. Tužilac ili ovlašteno službeno lice e o tome prethodno obavijestiti lice koje se ispituje, odnosno saslušava i pou iti ga da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerio svoju izjavu.
- (2) Snimak mora sadržavati podatke iz lana 152 stava 1 ovog zakona, podatke potrebne za identifikaciju lica ija se izjava snima i podatak u kojem svojstvu to lice daje izjavu. Kad se snimaju izjave više lica, mora se osigurati da se iz snimke može jasno razaznati ko je dao izjavu.
- (3) Na zahtjev saslušanog lica, snimka e se odmah reprodukovati, a ispravke ili objašnjenja tog lica e se snimiti.
- (4) U zapisnik o istražnoj radnji unijet e se da je izvršeno snimanje, ko je snimanje izvršio, da je lice koje se saslušava prethodno obaviješteno o snimanju, da je snimka reprodukovana i gdje se snimak uva ako nije priložena spisima predmeta.
- (5) Tužilac može odrediti da se snimak u cjelini ili djelimi no prepíše. Tužilac e prepis pregledati, ovjeriti i priklju iti zapisniku o preduzimanju istražne radnje.
- (6) Snimak se uva do vremena do kojeg se uva i krivi ni spis.
- (7) Tužilac može dopustiti da lica koja imaju opravdan interes pomo u ure aja za audio ili audio-vizuelno snimanje snime izvo enje istražne radnje.
- (8) Snimci iz stavova od 1 do 7 ovog lana ne mogu se javno prikazivati, bez pismenog odobrenja stranaka i u esnika snimljene radnje.

lan 156

Shodna primjena drugih odredbi ovog zakona

Za zapisnik o glavnom pretresu važe i odredbe lanova 253 i 254 ovog zakona.

lan 157

Zapisnik o vije anju i glasanju

- (1) O vije anju i glasanju sastavit e se poseban zapisnik.
- (2) Zapisnik o vije anju i glasanju sudskog vije a sadrži tok glasanja i odluku koja je donesena.
- (3) Zapisnik o vije anju i glasanju potpisuju svi lanovi vije a i zapisni ar. Odvojena mišljenja priklju it e se ovom zapisniku, ako nisu unesena u zapisnik.
- (4) Zapisnik o vije anju i glasanju zatvorit e se u poseban omot. Ovaj zapisnik može da razgleda samo vije e apelacionog odjeljenja kad rješava o pravnom lijeku i u tom slu aju dužno je da zapisnik ponovo zatvori u poseban omot i da na omotu nazna i da je razgledalo zapisnik.

GLAVA XII - ROKOVI

lan 158

Rokovi predaje podnesaka

- (1) Rokovi predviđeni ovim zakonom ne mogu se produžavati, osim kada to ovaj zakon izričito dopušta. Ako je u pitanju rok koji je ovim zakonom određen radi zaštite prava odbrane i drugih procesnih prava osumnjičenog, odnosno optuženog, taj rok se može skratiti ako to zahtijeva osumnjičeni, odnosno optuženi pismeno ili usmeno na zapisnik pred sudom.
- (2) Kad je izjava vezana za rok smatra se da je data u roku ako je prije nego što rok istekne predata onom ko je ovlašten da je primi.
- (3) Kad je izjava upućena preko pošte preporučenom pošiljkom, telegrafom ili drugim telekomunikacijskim sredstvom, dan slanja ili predaje pošti smatra se kao dan predaje onome kome je upućena.
- (4) Osumnjičeni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru može izjavu koja je vezana za rok dati i na zapisnik kod suda ili je predati upravi zatvora, a lice koje se nalazi na izdržavanju kazne ili se nalazi u nekoj ustanovi radi primjene mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere može takvu izjavu predati upravi ustanove u kojoj je smješteno. Dan kad je sastavljen takav zapisnik, odnosno kad je izjava predata upravi ustanove smatra se kao dan predaje organu koji je nadležan da je primi.
- (5) Ako je podnesak koji je vezan za rok zbog neznanja ili o izgledne omaške podnosioca predat ili upućen nenadležnom sudu prije isteka roka, pa sudu stigne poslije isteka roka, smatra se da je na vrijeme podnesen.

lan 159

Računanje rokova

- (1) Rokovi se određuju na mjesecima, dane, mjesecima i godine.
- (2) Mjesec ili dan kad je dostavljanje ili saopštenje izvršeno, odnosno u koji pada događaj od kada treba računati trajanje roka, ne računava se u rok već se za početak roka uzima prvi naredni mjesec, odnosno dan. U jedan dan računaju se 24 sata, a mjesec se računa po kalendarskom vremenu.
- (3) Rokovi određeni po mjesecima, odnosno godinama završavaju se protekom onog dana posljednjeg mjeseca, odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kad je rok otpočeo. Ako nema toga dana u posljednjem mjesecu, rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca.
- (4) Ako posljednji dan roka pada na državni praznik ili u subotu ili u nedjelju ili u neki drugi dan kada državni organ ne radi, rok ističe protekom prvog narednog radnog dana.

lan 160

Uslovi za povrat u prethodnije stanje

- (1) Optuženom koji iz opravdanih razloga propusti rok za izjavu žalbe na presudu ili na rješenje o primjeni mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, sud može dopustiti povrat u prethodnije stanje radi podnošenja žalbe ako u roku od osam dana od dana prestanka uzroka zbog kojega je propustio rok podnese molbu za povrat u prethodnije stanje i ako istovremeno s molbom preda i žalbu.
- (2) Poslije proteka roka od tri mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povrat u prethodnije stanje.

lan 161

Odlučivanje o povratu u prethodnije stanje

- (1) O povratu u prethodnije stanje odlučuje sudija, odnosno predsjednik vijeća koje je donijelo presudu ili rješenje koje se pobija žalbom.
- (2) Protiv rješenja kojim se dopušta povrat u prethodnije stanje nije dopuštena žalba.

lan 162
Posljedice podnošenja molbe za povrat u pre ašnje stanje

Molba za povrat u pre ašnje stanje ne zadržava, po pravilu, izvršenje presude, odnosno rješenja o primjeni mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, ali sud može odlučiti da se sa izvršenjem zastane do donošenja odluke po molbi.

GLAVA XIII - DONOŠENJE I SAOPŠTAVANJE ODLUKA

lan 163
Vrste odluka

- (1) U krivi nom postupku odluke se donose u obliku presude, rješenja i naredbe.
- (2) Presudu donosi samo sud, a rješenje i naredbu donose i drugi organi koji učestvuju u krivi nom postupku.

lan 164
Odlučivanje u sjednici o vijećanju i glasanju

- (1) Odluke vijeća donose se poslije usmenog vijećanja i glasanja. Odluka je donesena kad je za nju glasala većina članova vijeća.
- (2) Predsjednik vijeća rukovodi vijećanjem i glasanjem i glasa posljednji. On je dužan da se stara da se sva pitanja svestrano i potpuno razmotre.
- (3) Ako se u pogledu pojedinih pitanja o kojima se glasa glasovi podijele na više različitih mišljenja, tako da nijedno od njih nema većinu, razdvojiti se pitanjima i glasanje će se ponavljati dok se ne postigne većina. Ako se na taj način ne postigne većina, odluka će se donijeti tako što će se glasovi koji su najnepovoljniji za optuženog pribrojiti glasovima koji su od ovih manje nepovoljni, sve dok se ne postigne potrebna većina.
- (4) Članovi vijeća ne mogu odbiti da glasaju o pitanjima koja postavi predsjednik vijeća, ali član vijeća koji je glasao da se optuženi oslobodi ili da se presuda ukine i ostao u manjini, nije dužan da glasa o sankciji. Ako ne glasa, uzima se kao da je pristao na glas koji je za optuženog najpovoljniji.

lan 165
Način glasanja

- (1) Pri odlučivanju prvo se glasa je li Sud nadležan, kao i o drugim prethodnim pitanjima. Kad se donese odluka o prethodnim pitanjima, prelazi se na odlučivanje o glavnoj stvari.
- (2) Pri odlučivanju o glavnoj stvari prvo će se glasati je li optuženi učinio krivično djelo i je li krivično odgovoran, a zatim će se glasati o kazni, drugim krivičnim nopravnim sankcijama, troškovima krivičnog postupka, imovinskopravnim zahtjevima i ostalim pitanjima o kojima treba donijeti odluku.
- (3) Ako je isto lice optuženo za više krivičnih djela, glasati će se o krivičnoj odgovornosti i kazni za svako od tih djela, a zatim o jedinstvenoj kazni za sva djela.

lan 166
Tajno zasjedanje

- (1) Vijećanje i glasanje obavlja se u tajnom zasjedanju.
- (2) U prostoriji u kojoj se obavlja vijećanje i glasanje mogu biti prisutni samo članovi vijeća i zapisnikar.

lan 167
Saopštavanje odluka

- (1) Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, odluke se saopštavaju licima usmenim objavljivanjem, ako su prisutna, a dostavljanjem ovjerenog prepisa odluke, ako su odsutna.
- (2) Ako je odluka usmeno saopštena, to se naznačava u zapisniku i u spisu, a lice kojemu je saopštenje učinjeno – potvrditi to svojim potpisom. Ako lice izjavi da se ne želi žaliti, ovjereni prepis usmeno saopštene odluke ne mora se dostaviti, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (3) Prepisi odluka protiv kojih je dopuštena žalba dostavljaju se s uputstvom o pravu na žalbu.

GLAVA XIV - DOSTAVLJANJE PISMENA

Član 168

Način dostavljanja

- (1) Pismena se dostavljaju, po pravilu, preko pošte. Dostavljanje se može obavljati i preko službenog lica organa koji je odluku donio ili neposredno kod tog organa.
- (2) Poziv za glavni pretres ili druge pozive sud može i usmeno saopštiti licu koje se nalazi pred sudom, uz pouku o posljedicama nedolaska. Usmeno pozivanje zabilježiti se u zapisniku koji se pozvano lice potpisati, osim ako je to pozivanje zabilježeno u zapisniku o glavnom pretresu. Smatra se da je time izvršeno punovažno dostavljanje.

Član 169

Licenca za dostavljanje

Pismeno za koje je u ovom zakonu određeno da se ima licencirati dostaviti predaje se neposredno licu kojemu je učinjeno. Ako se lice kojemu se pismeno mora licencirati dostaviti ne zatekne na mjestu gdje se dostavljanje ima izvršiti, dostavlja se se obavijestiti kad i na kom mjestu može to lice da zatekne i ostaviti kod jednog od lica iz člana 170 ovog zakona pismeno obavještenje da radi primanja pismena bude u određeni dan i čas u svom stanu ili na svom radnom mjestu. Ako i poslije ovog dostavljanja ne zatekne lice kojemu se pismeno dostavlja, postupiti se po odredbi člana 170 stava 1 ovog zakona. Time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

Član 170

Posredno dostavljanje

- (1) Pismena za koja u ovom zakonu nije određeno da se moraju licencirati dostavljaju se tako licencirati, ali takva pismena u slučaju da se primalac ne zatekne u stanu ili na radnom mjestu mogu se predati nekome od njegovih odraslih članova domaćinstva, koji je dužan da primi pismeno. Ako se oni ne zateknu u stanu pismeno se predaje komšiji, ako on na to pristane. Ako se dostavljanje obavlja na radnom mjestu lica kome se pismeno ima dostaviti, a to lice se tamo ne zatekne, pismeno se može uručiti licu ovlaštenom za prijem pošte koje je dužno da primi pismeno ili licu koje je zaposleno na istom mjestu, ako ono pristane da primi pismeno.
- (2) Ako se utvrdi da je lice kome se pismeno dostavlja odsutno i da mu lice iz stava 1 ovog člana zbog toga ne može pismeno na vrijeme predati, pismeno se se vratiti uz naznačenje gdje se odsutni nalazi.

Član 171

Sadržaj licenciranog dostavljanja

- (1) **Osumnjičenom, odnosno optuženom mora se licencirati dostaviti poziv za prvo ispitivanje u istrazi, poziv za glavni pretres i poziv za pretres za izricanje krivične i nopravne sankcije.**
- (2) **Optuženom koji nema branioca, mora se licencirati dostaviti optužnica, presuda i druge odluke od kojih dostavljanje teče rok za žalbu, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora. Po zahtjevu optuženog, presuda i druge odluke dostaviti se se licu koje on odredi.**
- (3) **Ako optuženom koji nema branioca treba dostaviti presudu kojom mu je izrečena kazna zatvora, a dostavljanje se ne može izvršiti na njegovu dosadašnju adresu, sud mora licencirati optuženom**

postaviti branioca po službenoj dužnosti, koji će vršiti ovu dužnost dok se ne sazna nova adresa optuženog. Postavljenom braniocu će se odrediti potreban rok za upoznavanje sa spisom, a poslije toga će se presuda dostaviti postavljenom braniocu i postupak nastaviti. Ako je u pitanju koja druga odluka od njegovog dostavljanja te će rok za žalbu ili žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, ta će se odluka, odnosno žalba ista i na oglasnoj tabli suda. Po proteku roka od osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.

- (4) Ako optuženi ima branioca, optužnica i sve odluke od njegovog dostavljanja te će rok za žalbu, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, dostaviti će se braniocu i optuženom po odredbama člana 170 ovog zakona. U tom slučaju, rok za izjavu pravnog lijeka, odnosno odgovora na žalbu te će od dana dostavljanja pismena optuženom ili braniocu. Ako se optuženom ne može dostaviti odluka, odnosno žalba zato što nije prijavio promjenu adrese, ta će se odluka, odnosno žalba ista i na oglasnoj tabli suda. Po proteku roka od osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.
- (5) Ako se pismeno dostavlja braniocu optuženog, a on ima više branilaca, dovoljno je da se pismeno dostavi jednom od njih.

Član 172 Dostavnica

- (1) Potvrdu o izvršenom dostavljanju (dostavnicu) potpisuju primalac i dostavljač. Primalac će na dostavnici sam naznačiti dan prijema.
- (2) Ako je primalac nepismen ili nije u stanju da se potpiše, dostavljač će ga potpisati, naznačiti dan prijema i staviti napomenu zašto je potpisao primaoca.
- (3) Ako primalac odbije da potpiše dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i naznačiti dan predaje. Time je dostavljanje izvršeno.

Član 173 Odbijanje prijema pismena

Kad primalac ili odrasli član njegovog doma instanca odbije da primi pismeno, dostavljač će zabilježiti na dostavnici dan, čas i razlog odbijanja prijema, a pismeno će ostaviti u stanu primaoca ili u prostoriji gdje je on zaposlen. Time je dostavljanje izvršeno.

Član 174 Posebni slučajevi dostavljanja

- (1) Licima lišenim slobode dostavljanje se vrši u sudu ili preko uprave ustanove u kojoj su smještena.
- (2) Licima koja uživaju pravo imuniteta u Bosni i Hercegovini, ako me međunarodni ugovori šta drugo ne određuju, dostavljanje se izvršava preko nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine.
- (3) Dostavljanje državljanima Bosne i Hercegovine, ako se ne primjenjuje postupak predviđen u članovima 408 i 409 ovog zakona, izvršava se posredstvom diplomatskog ili konzularnog predstavništva Bosne i Hercegovine u stranoj državi, pod uslovom da se strana država ne protivi takvom načinu dostavljanja i da lice kojemu se dostavljanje obavlja dobrovoljno pristaje da primi pismeno. Ovlašteni radnik diplomatskog ili konzularnog predstavništva potpisuje dostavnicu kao dostavljač ako je pismeno uručeno u samom predstavništvu, a ako je pismeno dostavljeno poštom - potvrđuje to na dostavnici.

Član 175 Dostavljanje tužiocu

- (1) Tužiocu se odluke i druga pismena ili obavještenja dostavljaju predajom pisarnici tužilaštva.
- (2) Kad se vrši dostavljanje odluka kod kojih od dana dostavljanja te će rok, kao dan dostavljanja smatra se dan predaje pismena pisarnici tužilaštva.

lan 176
Shodna primjena odredbi drugog zakona

U slu ajevima koji nisu predvi eni ovim zakonom dostavljanje se vrši po odredbama koje važe za parni ni postupak pred sudom.

lan 177
Obavještanje telegramom ili telefonom

- (1) Lica koja u estvuju u postupku, osim optuženog, mogu se o pozivu za glavni pretres ili drugom pozivu, kao i o odluci o odlaganju glavnog pretresa ili drugih zakazanih radnji, obavijestiti telegramom ili telefonom, ako se prema okolnostima može pretpostaviti da e obavještenje izvršeno na taj na in primiti lice kojemu je upu eno.
- (2) O pozivanju ili obavještanju o odlukama koje je izvršeno na na in iz stava 1 ovog lana, sastaviti e se na pisu službena zabilješka.
- (3) Prema licu koje je obaviješteno, odnosno kojemu je odluka upu ena na na in iz stava 1 ovog lana, mogu nastupiti štetne posljedice predvi ene za propuštanje samo ako se utvrdi da je ono blagovremeno primilo poziv, odnosno odluku i da je bilo pou eno o posljedicama propuštanja.

GLAVA XV - IZVRŠENJE ODLUKA

lan 178
Pravosnažnost odluka

- (1) Presuda postaje pravosnažna kad se više ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dopuštena.
- (2) Pravosnažna presuda izvršava se kad je izvršeno njeno dostavljanje i kada za izvršenje ne postoje zakonske smetnje. Ako nije podnesena žalba ili su se stranke odrekle ili odustale od žalbe, presuda je izvršna istekom roka za žalbu, odnosno od dana odricanja ili odustanka od podnesene žalbe.
- (3) Za izvršenje pravosnažnih presuda nadležan je sud.
- (4) Ako je vojni starješina osu en na kaznu, sud e ovjereni prepis pravosnažne presude dostaviti organu nadležnom za poslove odbrane u kojem se osu eni vodi u evidenciji.

lan 179
Nemogu nost naplate nov ane kazne

Ako se nov ana kazna propisana u ovom zakonu ne može da naplati, sud e postupiti na na in propisan u KZ Br ko distrikta BiH.

lan 180
Izvršenje odluke o troškovima postupka i o oduzimanju predmeta

- (1) Izvršenje presude u pogledu troškova krivi nog postupka, oduzimanja imovinske koristi i imovinskopravnih zahtjeva obavlja sud po odredbama koje važe za izvršni postupak i koje se primjenjuju u mjestu gdje se odluka ima izvršiti.
- (2) Prinudna naplata troškova krivi nog postupka u korist budžeta Br ko distrikta Bosne i Hercegovine vrši se po službenoj dužnosti. Troškovi prinudne naplate prethodno se ispla uju iz sredstava suda.
- (3) Ako je u presudi izre ena mjera bezbjednosti oduzimanja predmeta, sud e odlu iti ho e li se takvi predmeti prodati po odredbama koje važe za izvršni postupak ili e se predati kriminalisti kom muzeju ili drugoj ustanovi ili e se uništiti. Novac dobijen prodajom predmeta prihod je budžeta Br ko distrikta Bosne i Hercegovine.
- (4) Odredba stava 3 ovog lana shodno se primjenjuje i kad se donese odluka o oduzimanju predmeta na osnovu lana 391 ovog zakona.
- (5) Pravosnažna odluka o oduzimanju predmeta može se van slu aja ponavljanja krivi nog postupka

izmijeniti u parni nom postupku ako se pojavi spor o vlasništvu oduzetih predmeta.

lan 181 **Izvršnost odluka**

- (1) Ako ovim zakonom nije druga ije odre eno, rješenje se izvršava kad postane pravosnažno. Naredba se izvršava odmah, ako organ koji je naredbu izdao ne naredi druga ije.
- (2) Pravosnažnost rješenja nastupa kad se ono ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dopuštena.
- (3) Rješenje i naredbu, ako nije druga ije odre eno, objavljuje organ koji je tu odluku donio. Ako je sud rješenjem odlu io o troškovima krivi nog postupka, naplata tih troškova vrši se po odredbama lana 180 stavova 1 i 2 ovog zakona.

lan 182 **Sumnja u dopuštenost izvršenja**

- (1) Ako se pojavi sumnja u dopuštenost izvršenja sudske odluke ili o ra unanju kazne ili ako u pravosnažnoj presudi nije odlu eno o ura unavanju pritvora ili ranije izdržane kazne ili ura unavanje nije pravilno obavljeno, o tome e odlu iti posebnim rješenjem sudija, odnosno predsjednik vije a koje je sudilo u prvom stepenu. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud ne odredi druga ije.
- (2) Ako se pojavi sumnja o tuma enju sudske odluke, o tome odlu uje sudija, odnosno vije e koje je donijelo pravosnažnu odluku.

lan 183 **Pravosnažnost odluke o imovinskopravnom zahtjevu**

Kad je odluka kojom je odlu eno o imovinskopravnom zahtjevu postala pravosnažna, ošte enom e se na njegov zahtjev izdati ovjeren prepis odluke s nazna enjem da je odluka izvršna.

lan 184 **Propisi o krivi noj evidenciji**

Propise o krivi noj evidenciji donosi Pravosudna komisija Br ko distrikta Bosne i Hercegovine.

GLAVA XVI - TROŠKOVI KRIVI NOG POSTUPKA

lan 185 **Vrste troškova**

- (1) Troškovi krivi nog postupka su izdaci u injeni povodom krivi nog postupka od njegovog pokretanja do njegovog završetka.
- (2) Troškovi krivi nog postupka obuhvataju:
 - a) troškove za svjedoke, vještake, tuma e i stru na lica i troškove uvi aja;
 - b) podvozne troškove osumnji enog, odnosno optuženog,
 - c) izdatke za dovo enje osumnji enog, odnosno optuženog ili lica lišenog slobode;
 - d) podvozne i putne troškove službenih lica;
 - e) troškove lije enja osumnji enog, odnosno optuženog dok se nalazi u pritvoru, kao i troškove poro aja, osim troškova koji se ispla uju iz fonda za zdravstveno osiguranje;
 - f) troškove tehni kog pregleda vozila, analize krvi i prevoza leša do mjesta obdukcije;
 - g) paušalni iznos;
 - h) nagradu i nužne izdatke branioca;
 - i) nužne izdatke ošte enog i njegovog zakonskog zastupnika.
- (3) Paušalni iznos utvr uje se u okviru iznosa odre enih odgovaraju im propisom, s obzirom na

trajanje i složenost postupka i imovno stanje lica obaveznog da plati ovaj iznos.

- (4) Troškovi iz stava 2 ta ki od a) do f) ovog člana i nužni izdaci postavljenog branioca isplaćuju se unaprijed iz sredstava tužilaštva, odnosno suda, a naplaćuju se kasnije od lica koja su dužna da ih naknade po odredbama ovog zakona. Organ koji vodi krivični postupak dužan je da sve troškove koji su unaprijed uplaćeni unese u popis koji se prilaže spisu.
- (5) Troškovi prevođenja na jezik stranke, svjedoka ili drugih lica koja učestvuju u krivičnom postupku, a koji nastaju primjenom odredaba ovog zakona ne plaćivati se od lica koja su po odredbama ovog zakona dužna da naknade troškove krivičnog postupka.

Član 186 **Odluka o troškovima**

- (1) U svakoj presudi i rješenju kojim se obustavlja krivični postupak odlučuje se ko snosi troškove postupka i koliko oni iznose.
- (2) Ako nedostaju podaci o visini troškova, sud može donijeti posebno rješenje o visini troškova, kad se ti podaci pribave. Zahtjev s podacima o visini troškova može da se podnese najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja pravosnažne presude ili rješenja o obustavi krivičnog postupka licu koje ima pravo da postavi takav zahtjev.
- (3) Kad je odluka o troškovima sadržana u posebnom rješenju, o žalbi protiv tog rješenja odlučuje viši i apelacionog odjeljenja.

Član 187 **Ostali troškovi**

- (1) Osumnjičeni, odnosno optuženi, branilac, zakonski zastupnik, svjedok, vještak, prevodilac i stručno lice, bez obzira na ishod krivičnog postupka, snose troškove svog dovođenja, odgađanja istražne radnje ili glavnog pretresa, i ostale troškove postupka koje su prouzrokovali svojom krivicom, kao i odgovarajućim dio paušalnog iznosa.
- (2) O troškovima iz stava 1 ovog člana donosi se posebno rješenje, osim ako se o troškovima koje snosi optuženi rješava u odluci o glavnoj stvari.

Član 188 **Troškovi postupka kad se optuženi oglasi krivim**

- (1) Kad sud optuženog oglasi krivim, izrečeno u presudi da je dužan da naknadi troškove krivičnog postupka.
- (2) Lice koje je optuženo za više krivičnih djela ne može se osuditi na naknadu troškova u pogledu djela za koja je oslobođeno optužbe, ukoliko se ti troškovi mogu izdvojiti iz ukupnih troškova.
- (3) U presudi kojom je više optuženih oglašeno krivim, sud može odrediti koliki dio troškova snositi svaki od njih, a ako to nije moguće osuditi sve optužene da solidarno snose troškove. Plaćanje paušalnog iznosa odrediti se za svakog optuženog posebno.
- (4) U odluci kojom rješava o troškovima, sud može osloboditi optuženog dužnosti da naknadi u cjelini ili djelimično troškove krivičnog postupka iz člana 185 stava 2 ta ki od a) do h) ovog zakona, ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog ili lica koje je on dužan da izdržava. Ako se ove okolnosti utvrde nakon donošenja odluke o troškovima, sudija može da izda posebno rješenje kojim oslobađa optuženog dužnosti naknade troškova krivičnog postupka.

Član 189 **Troškovi postupka u slučaju obustave postupka, oslobađajuće ili odbijajuće presude**

- (1) Kad se obustavi krivični postupak ili kad se donese presuda kojom se optuženi oslobađa optužbe ili kojom se optužba odbija, izrečeno se u rješenju, odnosno presudi da troškovi krivičnog postupka iz člana 185 stava 2 ta ki od a) do f) ovog zakona, kao i nužni izdaci optuženog i nužni izdaci i

nagrada branioca padaju na teret budžetskih sredstava, osim u slučajevima određenim u stavu 2 ovog člana.

- (2) Lice koje je svjesno podnijelo lažnu prijavu, snositi će troškove krivičnog postupka.
- (3) Kad sud odbije optužbu zbog nenadležnosti, odluku o troškovima donijeti će nadležni sud.
- (4) Ako zahtjev za naknadu nužnih izdataka i nagrade iz stava 1 ovog člana ne bude usvojen ili sud o njemu ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, optuženi i branilac imaju pravo da potraživanja ostvaruju u parničnom postupku protiv Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 190

Nagrada i nužni izdaci branioca

Nagradu i nužne izdatke branioca dužno je da plati zastupano lice, bez obzira na to ko je po odluci suda dužan da snosi troškove krivičnog postupka, osim ako po odredbama ovog zakona nagrada i nužni izdaci branioca padaju na teret sredstava suda. Ako je osumnjičenom, odnosno optuženom bio postavljen branilac, a plaćanjem nagrade i nužnih izdataka bi bilo dovedeno u pitanje njegovo izdržavanje ili izdržavanje lica koja je obavezan da izdržava, nagrada i nužni izdaci branioca isplatiti će se iz sredstava suda.

Član 191

Troškovi postupka po pravnim lijekovima

O dužnosti plaćanja troškova u postupku po pravnim lijekovima odlučuje se u skladu sa odredbama članova od 185 do 190 ovog zakona.

Član 192

Posebni propisi o naknadi troškova

Detaljnije propise o naknadi troškova krivičnog postupka i visini paušalnog iznosa donosi Pravosudna komisija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

GLAVA XVII - IMOVINSKOPRAVNI ZAHTJEVI

Član 193

Predmet imovinskopravnog zahtjeva

- (1) Imovinskopravni zahtjev koji je nastao usljed učinjenja krivičnog djela raspravit će se na prijedlog ovlaštenog lica u krivičnom postupku ako se time ne bi znatno odugovlačio ovaj postupak.
- (2) Imovinskopravni zahtjev može se odnositi na naknadu štete, povrat stvari ili poništavanje određenog pravnog posla.

Član 194

Podnošenje prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva

- (1) Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku može da podnese lice koje je ovlašteno da takav zahtjev ostvaruje u parničnom postupku.
- (2) Ako je usljed krivičnog djela oštećena imovina Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, organ ovlašten zakonom da se stara o zaštiti te imovine može u krivičnom postupku učestvovati u skladu s ovlaštenjima koja ima na osnovu tog zakona.

Član 195

Postupak za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva

- (1) Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivi nom postupku podnosi se tužiocu, odnosno sudu.
- (2) Prijedlog se može podnijeti najkasnije do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa za izricanje krivi nopravne sankcije pred sudom.
- (3) Lice ovlašteno na podnošenje prijedloga dužno je da odredeno označi svoj zahtjev i da podnese dokaze.
- (4) Ako ovlašteno lice nije podnijelo prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivi nom postupku do potvrđivanja optužnice, bit će obaviješteno da taj prijedlog može podnijeti do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa za izricanje krivi nopravne sankcije. Ako su usljed krivi nog djela oštećena sredstva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a prijedlog nije podnesen, sud će o tome obavijestiti organ iz člana 194 stava 2 ovog zakona.
- (5) Ako ovlašteno lice ne podnese imovinskopravni zahtjev do završetka glavnog pretresa ili ako predloži upućivanje na parni ni postupak, a podaci krivi nog postupka pružaju pouzdan osnov za potpuno ili djelimično rješenje imovinskopravnog zahtjeva, sud će u osuđujućoj presudi odlučiti da se optuženom izrekne mjera oduzimanja imovinske koristi.

Član 196

Odustajanje od prijedloga

- (1) Ovlašteno lice može do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa za izricanje krivi nopravne sankcije odustati od prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivi nom postupku i ostvarivati ga u parni nom postupku. U slučaju odustajanja od prijedloga, takav prijedlog se ne može ponovo podnijeti, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Ako je imovinskopravni zahtjev poslije podnesenog prijedloga, a prije završetka pretresa za određivanje sankcije prešao na drugo lice po pravilima imovinskog prava, pozvati će se to lice da se izjasni da li ostaje kod prijedloga. Ako se uredno pozvani ne odazove, smatra se da je odustao od prijedloga.

Član 197

Obaveze tužioca i Suda u vezi sa utvrđivanjem činjenica

- (1) Tužilac je dužan da prikupi dokaze o imovinskopravnom zahtjevu vezanom za krivi no djelo.
- (2) Tužilac, odnosno sud ispitaće osumnjičenog, odnosno optuženog o činjenicama vezanim za prijedlog ovlaštenog lica.

Član 198

Odlučivanje o imovinskopravnom zahtjevu

- (1) O imovinskopravnom zahtjevu odlučuje sud. Sud može predložiti oštećenom i optuženom, odnosno braniocu provođenje postupka medijacije putem medijatora u skladu sa zakonom, ako ocijeni da je imovinskopravni zahtjev takav da je svrsishodno da ga uputi na medijaciju. Prijedlog za upućivanje na medijaciju mogu dati i oštećeni i optuženi, odnosno branilac do završetka glavnog pretresa.
- (2) U presudi kojom optuženog oglašava krivim sud može oštećenom dosuditi imovinskopravni zahtjev u cjelini ili mu može dosuditi imovinskopravni zahtjev djelimično, a za ostatak ga uputiti na parni ni postupak. Ako podaci krivi nog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, sud će oštećenog uputiti da imovinskopravni zahtjev u cjelini može da ostvaruje u parni nom postupku.

- (3) Kad sud donese presudu kojom se optuženi osloba a optužbe ili kojom se optužba odbija ili kad rješenjem obustavi krivi ni postupak, uputit e ošte enog da imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parni nom postupku.

lan 199

Odluka o predaji stvari ošte enom

Ako se imovinskopravni zahtjev odnosi na povrat stvari, a sud ustanovi da stvar pripada ošte enom i da se nalazi kod optuženog ili kod nekog od u esnika na glavnom pretresu ili kod lica kome su oni dali stvar na uvanje, odredit e u presudi da se stvar preda ošte enom.

lan 200

Odlu ivanje o poništavanju odre enog pravnog posla

Ako se imovinskopravni zahtjev odnosi na poništavanje odre enog pravnog posla, a sud utvrdi da je zahtjev osnovan, izre i e u presudi potpuno ili djelimi no poništavanje tog pravnog posla, s posljedicama koje otuda proisti u, ne diraju i u prava tre ih lica.

lan 201

Izmjena odluke o imovinskopravnom zahtjevu

- (1) Sud može izmijeniti pravosnažnu presudu koja sadrži odluku o imovinskopravnom zahtjevu samo povodom ponavljanja krivi nog postupka.
- (2) Izvan slu aja iz stava 1 ovog lana, osu eni, odnosno njegovi nasljednici mogu samo u parni nom postupku zahtijevati da se pravosnažna presuda kojom je odlu eno o imovinskopravnom zahtjevu izmijeni i to ako postoje uslovi za ponavljanje postupka odredbama koje važe za parni ni postupak.

lan 202

Privremene mjere obezbje enja

- (1) Privremene mjere obezbje enja imovinskopravnog zahtjeva nastalog usljed u injenja krivi nog djela mogu se odrediti u krivi nom postupku po odredbama koje važe za izvršni postupak.
- (2) Rješenje iz stava 1 ovog lana donosi sud. Dopuštena je žalba protiv ovog rješenja o kojoj odlu uje Apelacioni sud. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

lan 203

Vra anje stvari u toku postupka

- (1) Ako je rije o stvarima koje nesumnjivo pripadaju ošte enom, a ne služe kao dokaz u krivi nom postupku, te e se stvari predati ošte enom i prije završetka postupka.
- (2) Ako se više ošte enih spore o svojini na stvari, uputit e se na parni ni postupak, a sud e u krivi nom postupku odrediti samo uvanje stvari kao privremenu mjeru obezbje enja.
- (3) Stvari koje služe kao dokaz oduzet e se privremeno i po završetku postupka vratiti vlasniku. Ako je ovakva stvar neophodno potrebna vlasniku, ona mu se može vratiti i prije završetka postupka, uz obavezu da je na zahtjev donese.

lan 204

Mjere obezbje enja prema tre im licima

- (1) Ako ošte eni ima zahtjev prema tre em licu zbog toga što se kod njega nalaze stvari pribavljene krivi nim djelom ili zbog toga što je ono usljed krivi nog djela ostvarilo imovinsku korist, sud može u krivi nom postupku, na prijedlog ovlaštenog lica (lan 194) i po odredbama koje važe za izvršni postupak, da odredi privremene mjere obezbje enja i prema tom tre em licu. Odredbe lana 202 stava 2 ovog zakona primjenjuju se i u ovom sluaju.

- (2) U presudi kojom se optuženi oglašava krivim sud e ili ukinuti mjere iz stava 1 ovog lana, ako ve ranije nisu ukinute ili e ošte enog uputiti na parni ni postupak, s tim što e se ove mjere ukinuti ako parni ni postupak ne bude pokrenut u roku koji odredi sud.

GLAVA XVIII - OSTALE ODREDBE

lan 205

Obustava postupka u slu aju smrti osumnji enog, odnosno optuženog

Kad se u toku krivi nog postupka ustanovi da je osumnji eni, odnosno optuženi umro, postupak e se obustaviti.

lan 206

Postupak u slu aju neura unljivosti osumnji enog, odnosno optuženog

Ako se u toku postupka utvrdi da je osumnji eni, odnosno optuženi u vrijeme u injenja krivi nog djela bio neura unljiv, sud donosi odgovaraju u odluku u skladu s lanom 389 ovog zakona.

lan 207

Duševno oboljenje osumnji enog, odnosno optuženog u toku postupka

Kad se u toku krivi nog postupka utvrdi da je osumnji eni, odnosno optuženi po u injenom krivi nom djelu obolio od kakvog duševnog oboljenja, rješenjem e se prekinuti krivi ni postupak (lan 388).

lan 208

Primjena pravila me unarodnog prava

- (1) U pogledu isklju enja krivi nog gonjenja za strance koji uživaju pravo imuniteta u Bosni i Hercegovini, primjenjuju se pravila me unarodnog prava.
- (2) U slu aju sumnje da li se radi o licima iz stava 1 ovog lana, tužilac, odnosno sud e se za objašnjenje obratiti Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine.

lan 209

Odobrenje za krivi no gonjenje

Kad je zakonom, odnosno drugim op im aktom donesenim na osnovu ustava ili zakona propisano da je za krivi no gonjenje pojedinih lica potrebno prethodno odobrenje nadležnog državnog organa, tužilac ne može pokrenuti, odnosno nastaviti istragu niti podi i optužnicu ako ne podnese dokaz da je odobrenje dato.

lan 210

Posebni uslovi za krivi no gonjenje

- (1) U slu aju kada je krivi no djelo izvršeno van teritorije Bosne i Hercegovine, tužilac može da preduzme krivi no gonjenje ako je to krivi no djelo propisano u zakonu Br ko distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) U slu aju iz stava 1 ovog lana tužilac e preduzeti krivi no gonjenje samo u slu aju ako je izvršeno djelo propisano kao krivi no djelo i po zakonu države na ijoj je teritoriji krivi no djelo izvršeno. Ni u tom slu aju krivi no gonjenje se ne e preduzeti ako se po zakonu te države krivi no gonjenje preduzima po zahtjevu ošte enog, a takav zahtjev nije podnesen.
- (3) Tužilac može da preduzme krivi no gonjenje bez obzira na zakon države na ijoj je teritoriji krivi no djelo u injeno, u slu aju da se radi o krivi nom djelu protiv integriteta Bosne i Hercegovine ili ako se to djelo smatra krivi nim djelom prema pravilima me unarodnog prava.

lan 211
Kažnjavanje za odugovlačenje postupka

- (1) Sud može u toku postupka kazniti nov anona kaznom do 5.000 KM tužioca, branioca, opunomoćenika, zakonskog zastupnika ili oštećenog, ako su njihovi postupci otkriveno upravljeno na odugovlačenje krivonog postupka.
- (2) O kažnjavanju tužioca obavijestiti će se Pravosudna komisija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine), a o kažnjavanju branioca obavijestiti će se nadležna advokatska komora.

lan 212
Davanje podataka iz kaznene evidencije

- (1) Podaci iz kaznene evidencije mogu se dati sudovima, tužilaštvima i organima unutrašnjih poslova u vezi s krivonim postupkom koji se vodi protiv lica koje je ranije bilo osuđivano, kao i nadležnim organima za izvršenje krivonopravnih sankcija i nadležnim organima koji u estvuju u postupku davanja amnestije, pomilovanja ili brisanja osude.
- (2) Podaci iz kaznene evidencije mogu se, na obrazloženi zahtjev, dati i državnim organima ako još traju određene mjere sigurnosti ili pravne posljedice osude.
- (3) Građanima se, na njihov zahtjev, mogu davati podaci o njihovoj osuđivanosti ili neosuđivanosti ako su im ti podaci potrebni radi ostvarivanja njihovih prava.
- (4) Niko nema pravo da traži od građana da podnose dokaze o svojoj osuđivanosti, odnosno neosuđivanosti.

II - TOK POSTUPKA
Glava XIX
ISTRAGA

lan 213
Obaveza prijavljivanja krivonog djela

- (1) Službena i odgovorna lica u svim organima vlasti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, javnim preduzećima i ustanovama dužna su da prijave krivona djela o kojima su obaviještena ili za koja saznaju na koji drugi način. U takvim okolnostima, službeno ili odgovorno lice će preduzeti mjere da bi se sa uvali tragovi krivonog djela, predmeti na kojima je ili pomoć u kojih je uinjeno krivonodjelo i drugi dokazi o njima i obavijestiti će ovlašteno službeno lice ili tužilaštvo bez odlaganja.
- (2) Zdravstveni radnici, nastavnici, vaspitači, roditelji, staraoci, usvojioci i druga lica koja su ovlaštena ili dužna da pružaju zaštitu i pomoć maloljetnim licima, da vrše nadzor, odgajanje i vaspitavanje maloljetnika, a koji saznaju ili otkriju da postoji sumnja da je maloljetno lice žrtva seksualnog, fizičkog ili nekog drugog zlostavljanja, dužni su o toj sumnji odmah da obavijeste ovlašteno službeno lice ili tužioca.

lan 214
Prijavljivanje krivonog djela od strane građana

- (1) Građanin ima pravo da prijavi izvršenje krivonog djela.
- (2) Svako je dužan da prijavi uinjeno krivonodjelo kada neprijavljivanje krivonog djela predstavlja krivonodjelo.

lan 215

Podnošenje prijave

- (1) Prijava se podnosi policiji ili tužiocu, pismeno ili usmeno.
- (2) Ako se prijava podnosi usmeno, lice koje podnosi prijavu upozorit će se na posljedice lažnog prijavljivanja. O usmenoj prijavi sastavit će se zapisnik, a ako je prijava saopštena telefonom, sačinjit će se službena zabilješka.
- (3) Ako je prijava podnesena sudu ili ovlaštenom službenom licu, oni će tu prijavu primiti i odmah je dostaviti tužiocu.

lan 216

Naredba o sprovođenju istrage

- (1) Tužilac naređuje sprovođenje istrage ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo.
- (2) O sprovođenju istrage donosi se naredba, koja sadrži: podatke o učiniocu krivičnog djela ukoliko su poznati, opis djela iz kojeg proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela, zakonski naziv krivičnog djela, okolnosti koje potvrđuju osnove sumnje za sprovođenje istrage i postojeće dokaze. U naredbi tužilac će navesti koje okolnosti treba istražiti i koje istražne radnje treba preduzeti.
- (3) Tužilac donosi naredbu da se istraga ne može provoditi ako je iz prijave i pratećih spisa očigledno da prijavljeno djelo nije krivično djelo, ako ne postoje osnovi sumnje da je prijavljeno lice učinioc krivičnog djela, ako je nastupila zastarjelost ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje.
- (4) O nesprovođenju istrage, kao i o razlozima za to, tužilac će obavijestiti oštećenog i podnosioca prijave u roku od tri dana. Oštećeni i podnositelj prijave imaju pravo podnijeti pritužbu u roku od osam dana uredu tužioca.

lan 217

Sprovođenje istrage

- (1) U toku sprovođenja istrage tužilac može preduzeti sve istražne radnje, uključujući i ispitivanje osumnjičenog i saslušanje oštećenog i svjedoka, vršenje uviđaja i rekonstrukcije događaja, preduzimanje posebnih mjera koje obezbjeđuju sigurnost svjedoka i informacija i naređivanje potrebnih vještačenja.
- (2) O preduzetim istražnim radnjama sastavlja se zapisnik u skladu s ovim zakonom.
- (3) Ako se osumnjičeni nalazi u pritvoru, naredbu za dovođenje radi ispitivanja izdaje tužilac i o tome obavještava sudiju za prethodni postupak.

lan 218

Nadzor tužioca nad radom ovlaštenih službenih lica

- (1) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko pet godina, ovlašteno službeno lice je dužno odmah obavijestiti tužioca i pod njegovim nadzorom preduzeti potrebne mjere da se pronađe učinioc krivičnog djela, da se spriječi skrivanje ili bjekstvo osumnjičenog ili osuđenika, da se otkriju i sačuvaju tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokazi, te da se prikupe sve informacije koje mogu biti korisne u krivičnom postupku.
- (2) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo iz stava 1 ovog člana, ovlašteno službeno lice dužno je u slučaju opasnosti od odlaganja preduzeti neophodne radnje radi izvršenja zadataka iz stava 1 ovog člana. Prilikom preduzimanja ovih radnji, ovlašteno službeno lice dužno je postupati po ovom zakonu. O svemu što je preduzeto ovlašteno službeno lice dužno je odmah obavijestiti tužioca i dostaviti prikupljene predmete koji

mogu poslužiti kao dokaz.

- (3) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivi no djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora do pet godina, ovlašteno službeno lice je dužno obavijestiti tužioca o svim raspoloživim informacijama, radnjama i mjerama koje je preduzela najkasnije sedam dana od dana saznanja o postojanju osnova sumnje da je krivi no djelo po injeno.

lan 219

Uzimanje izjava i prikupljanje drugih dokaza

- (1) Radi izvršenja zadataka iz lana 218 ovog zakona, ovlašteno službeno lice može: prikupljati potrebne izjave od lica; izvršiti potreban pregled prevoznih sredstava, putnika i prtljaga; ograničiti kretanje na odre enom prostoru za vrijeme potrebno da se obavi odre ena radnja; preduzeti potrebne mjere u vezi sa utvrđivanjem identiteta lica i predmeta; raspisati potragu za licem i stvarima za kojima se traga; u prisustvu odgovornog lica pretražiti određene objekte i prostorije državnih organa, javnih preduzeća i ustanova, obaviti uvid u određenu njihovu dokumentaciju, kao i preduzeti druge potrebne mjere i radnje. O činjenicama i okolnostima koje su utvrđene pri preduzimanju pojedinih radnji, kao i o predmetima koji su pronađeni ili oduzeti, sastaviti se zapisnik ili službena zabilježka.
- (2) Pri prikupljanju izjava od lica, ovlašteno službeno lice može izdati pismeni poziv licu da dođe u službene prostorije, pod uslovom da se u pozivu naznače razlozi pozivanja. Lice ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka, o čemu će ga ovlašteno službeno lice poučiti.
- (3) Prilikom prikupljanja izjava od lica, ovlašteno službeno lice će postupiti u skladu s lanom 78 ovog zakona, odnosno u skladu s lanom 86 ovog zakona. U tom slučaju se zapisnici o prikupljenim izjavama mogu upotrijebiti kao dokazi u krivičnom postupku.
- (4) Lice prema kojemu je preduzeta neka od radnji ili mjera iz ovog lana ima pravo da podnese pritužbu tužiocu u roku od tri dana. Tužilac će provjeriti osnovanost pritužbe i ako utvrdi da su se u preduzetim radnjama ili mjerama stekla obilježja krivičnog djela ili povreda radne obaveze, postupiti će prema pritužbi u skladu sa zakonom.
- (5) Na osnovu prikupljenih izjava i dokaza koji su otkriveni, ovlašteno službeno lice sastavlja izvještaj. Uz izvještaj dostavljaju se i predmeti, skice, fotografije, pribavljeni izvještaji, spisi o preduzetim radnjama i mjerama, službene zabilježke, izjave i drugi materijali koji mogu biti korisni za uspješno vođenje postupka, uključujući i sve činjenice i dokaze koji idu u korist osumnjičenom. Ako ovlašteno službeno lice poslije podnošenja izvještaja sazna za nove činjenice, dokaze ili tragove krivičnog djela, dužno je da prikuplja potrebna obavještenja i izvještaj o tome kao dopunu prethodnog izvještaja odmah preda tužiocu.
- (6) Tužilac može prikupljati izjave i od lica koja se nalaze u pritvoru ako je to potrebno radi otkrivanja drugih krivičnih djela istog lica, njegovih saradnika ili krivičnih djela drugih u inilaca.

lan 220

Zadržavanje na mjestu u injenja krivičnog djela

- (1) Ovlašteno službeno lice ima pravo da lica zadržava na mjestu u injenja krivičnog djela zadržati radi prikupljanja izjava ako ta lica mogu dati obavještenja važna za krivični postupak i o tome je dužno da obavijesti tužioca. Zadržavanje tih lica na mjestu u injenja krivičnog djela ne može trajati duže od šest sati.
- (2) Ovlašteno službeno lice, može fotografisati i uzimati otiske prstiju lica za koje postoje osnovi sumnje da je u inilo krivičnog djela. Kada to doprinosi efikasnosti postupka, ovlašteno službeno lice može javno objaviti fotografiju tog lica, ali samo po odobrenju tužioca.
- (3) Ako je potrebno da se utvrdi od koga potiču otisci prstiju na pojedinim predmetima, ovlašteno službeno lice može uzimati otiske prstiju od lica za koja postoji vjerovatnoća da su mogla doći u

dodir s tim predmetima.

- (4) Lice prema kojemu je preduzeta neka od radnji iz ovog člana ima pravo da podnese pritužbu tužiocu.

član 221

Uviđaj i vještačenje

Ovlašteno službeno lice, nakon obavještanja tužioca, dužno je izvršiti uviđaj i odrediti potrebna vještačenja, osim pregleda, obdukcije i ekshumacije leša. Ako je tužilac prisutan na licu mjesta u toku vršenja uviđaja od strane ovlaštenih službenih lica, može tražiti da ovlašteno službeno lice izvrši određene radnje koje on smatra neophodnim. Sve radnje preduzete tokom uviđaja moraju se dokumentovati i detaljno obrazložiti kako u zapisniku, tako i u posebnom službenom izvještaju.

član 222

Pregled, obdukcija i ekshumacija

Ukoliko postoji sumnja ili je očigledno da je smrt prouzrokovana krivim djelom ili je u vezi s u inženjem krivih djela, tužilac će narediti izvođenje pregleda i obdukcije. Ako je leš već zakopan, odredit će se ekshumacija u cilju pregleda i obdukcije, o čemu će tužilac zatražiti naredbu od suda.

član 223

Sudsko obezbjeđenje dokaza

- (1) Kada je u interesu pravde da se svjedok sasluša kako bi se njegov iskaz koristio na glavnom pretresu zato što postoji mogućnost da ne može biti dostupan sudu za vrijeme suđenja, sudija za prethodni postupak može, na prijedlog stranaka ili branioca, narediti da se izjava tog svjedoka uzme na posebnom saslušanju. Saslušanje će se sprovesti u skladu s članom 262 ovog zakona.
- (2) Prije upotrebe izjave svjedoka iz stava 1 ovog člana, stranka, odnosno branilac koji traži da se izjava uzme u obzir kao dokaz na glavnom pretresu mora dokazati da je, i pored svih uložениh napora da se obezbijedi prisustvo svjedoka na glavnom pretresu, svjedok ostao nedostupan. Ova izjava se ne može koristiti ako je svjedok prisutan na glavnom pretresu.
- (3) Ukoliko stranke ili branilac smatraju da će do i do nestanka određenog dokaza, odnosno do nemogućnosti izvođenja takvog dokaza na glavnom pretresu, predložiti će sudiji za prethodni postupak preduzimanje neophodne radnje u cilju obezbjeđenja dokaza. Ako sudija za prethodni postupak prihvati prijedlog o preduzimanju radnje dokazivanja, obavijestiti će o tome stranke i branioca.
- (4) Ako sudija za prethodni postupak odbije prijedlog iz stavova 1 i 3 ovog člana, donijeti će rješenje protiv kojeg se može izjaviti žalba Apelacionom sudu.

član 224

Obustava istrage

- (1) Tužilac će naredbom obustaviti istragu ukoliko se ustanovi:

- a) da djelo koje je u pitanju osumnjičeni nije krivično djelo,
- b) da postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost osumnjičenog osim u slučaju iz člana 206 ovog zakona,
- c) da nema dovoljno dokaza da je osumnjičeni u pitanju krivično djelo,
- d) da je djelo obuhvaćeno amnestijom, pomilovanjem ili zastarom, ili postoje druge smetnje koje isključuju krivično gonjenje.

- (2) O obustavi istrage kao i o razlozima za obustavu istrage tužilac će u pismenoj formi

obavijestiti oštećenog koji ima prava predviđena članom 216 ovog zakona kao i osumnjičenog ako je ispitan i lice koje je prijavilo krivično djelo.

- (3) Tužilac, u slučaju a) i b) ovog člana, može ponovo otvoriti istragu ako se dobiju nove činjenice i okolnosti koje ukazuju da postoje osnovi sumnje da je osumnjičeni učinio krivično djelo.

Član 225

Okončanje istrage

- (1) Tužilac okončava istragu kada je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage može se zabilježiti u spisu.
- (2) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o sprovođenju istrage, potrebne mjere da bi se istraga okončala preduzete tužilac.
- (3) Optužnica se ne može podići i ako osumnjičeni nije bio ispitan.

GLAVA XX - POSTUPAK OPTUŽIVANJA

Član 226

Podizanje optužnice

- (1) Kada u toku istrage tužilac nađe da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizlazi osnovana sumnja da je osumnjičeni učinio krivično djelo, pripremit će i uputiti optužnicu sudiji za prethodno saslušanje.
- (2) Nakon podizanja optužnice, osumnjičeni, odnosno optuženi i branilac, imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.
- (3) Nakon podizanja optužnice, stranke ili branilac mogu predlagati sudiji za prethodno saslušanje preduzimanje radnji u skladu s članom 223 ovog zakona.

Član 227

Sadržaj optužnice

- (1) Optužnica sadrži:
 - a) naziv suda,
 - b) ime i prezime osumnjičenog s ličnim podacima,
 - c) opis djela iz kojih proizlaze zakonska obilježja krivičnog djela, vrijeme i mjesto učinjenja krivičnog djela, predmet na kome je i sredstvo kojim je izvršeno krivično djelo, kao i ostale okolnosti potrebne da se krivično djelo što preciznije odredi,
 - d) zakonski naziv krivičnog djela, s navođenjem odredbe krivičnog zakona,
 - e) prijedlog o dokazima koje treba izvesti, uz naznačenje svjedoka i vještaka ili pseudonima zaštitenih svjedoka, spisa koje treba pročitati i predmeta koji služe kao dokaz,
 - f) rezultat istrage,
 - g) dokaze koji potkrepljuju navode optužnice.
- (2) Jednom optužnicom može se obuhvatiti više krivičnih djela ili više osumnjičenih.
- (3) Ako se osumnjičeni nalazi na slobodi, u optužnici se može predložiti da se odredi pritvor, a ako se nalazi u pritvoru može se predložiti da se pritvor produži ili da se pusti na slobodu.

Član 228

Odlučivanje o optužnici

- (1) Odmah po prijemu optužnice sudija za prethodno saslušanje ispita i da li je sud nadležan, da li postoje okolnosti iz člana 224 stava 1 tačka d) ovog zakona, te da li je optužnica propisno sastavljena (član 227 ovog zakona). Ukoliko sud nađe da optužnica nije propisno sastavljena, postupiti će u skladu s članom 148 stavovima 3 i 4 ovog zakona.
- (2) Sudija za prethodno saslušanje može da potvrdi ili odbije sve ili pojedine tačke optužnice u roku od osam dana, a u složenim predmetima u roku od 15 dana od dana prijema optužnice. Ukoliko odbije sve ili pojedine tačke optužnice, sudija za prethodno saslušanje donosi rješenje koje se dostavlja tužiocu. Protiv ovog rješenja žalba se podnosi u roku od 24 sata. O žalbi odlučuje Apelacioni sud u roku od 72 sata.
- (3) Prilikom potvrđivanja optužnice, sudija za prethodno saslušanje proučava svaku tačku optužnice i dokaze koje mu je dostavio tužilac kako bi utvrdio postojanje osnovane sumnje.
- (4) Pošto se potvrde pojedine ili sve tačke optužnice, osumnjičeni dobija status optuženog. Sudija za prethodno saslušanje dostavlja optužnicu optuženom i njegovom braniocu.
- (5) Sudija za prethodno saslušanje dostavlja optužnicu optuženom koji je na slobodi bez odgođanja, a ako se nalazi u pritvoru u roku od 24 sata po potvrđivanju optužnice. Sudija za prethodno saslušanje obavijestiti će optuženog da u roku od 15 dana od dana dostavljanja optužnice ima pravo na podnošenje prethodnih prigovora, da se ročište o izjašnjavanju o krivici biti zakazano odmah nakon donošenja odluke o prethodnim prigovorima, odnosno po isteku roka za ulaganje prethodnih prigovora, te da može navesti prijedloge dokaza koje namjerava izvesti na glavnom pretresu.
- (6) Nakon odbijanja svih ili pojedinih tačaka u optužnici, tužilac može podnijeti novu ili izmijenjenu optužnicu koja će biti zasnovana na novim dokazima. Nova, odnosno izmijenjena optužnica podnosi se na potvrđivanje.

član 229

Izjašnjenje o krivici

- (1) Izjavu o krivici optuženi daje sudiji za prethodno saslušanje u prisustvu tužioca i branioca. Prije izjave o priznanju krivice optuženi će biti upoznat o svim mogućim posljedicama priznanja krivice u smislu člana 230 stava 1 ovog zakona. U slučaju da optuženi nema branioca, sudija za prethodno saslušanje provjeriti će da li optuženi razumije posljedice izjašnjavanja o krivici, kao i da li postoje uslovi za postavljanje branioca u skladu s članom 45 stavom 5, odnosno članom 46 ovog zakona. Izjava o krivici i datim upozorenjima unosi se u zapisnik. Ukoliko se optuženi ne izjasni o krivici, sudija za prethodno saslušanje će po službenoj dužnosti unijeti u zapisnik da optuženi poriče krivicu.
- (2) Nakon unošenja izjave o poricanju krivice u zapisnik, sudija za prethodno saslušanje prosljediti će predmet sudiji, odnosno vijeću u kojem je predmet dodijeljen s ciljem zakazivanja glavnog pretresa, a dokaze koji potkrepljuju navode optužnice vratiti tužiocu. Glavni pretres biti će zakazan u roku od 30 dana od dana izjašnjavanja o krivici. Ovaj rok može se izuzetno produžiti za još 30 dana.
- (3) Ukoliko se optuženi proglasi krivim nakon završetka glavnog pretresa ili promijeni svoju prvobitnu izjavu o poricanju krivice i naknadno prizna krivicu, njegova izjava o poricanju krivice neće biti uzeta u obzir prilikom odmjerenja sankcije.

član 230

Razmatranje izjave o priznanju krivice

- (1) Ako se optuženi izjasni da je kriv, sudija za prethodno saslušanje prilikom razmatranja izjave o priznanju krivice, provjerava:
 - a) da li je do izjave o priznanju krivice došlo dobrovoljno, svjesno i s razumijevanjem;
 - b) da li je optuženi upozoren i razumio da se izjavom o priznanju krivice odriče prava na suđenje;
 - c) da li postoji dovoljno dokaza o krivici optuženog;

- d) da li je optuženi upoznat i razumio moguće posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev, i oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom;
 - e) da li je optuženi upoznat sa odlukom o naknadi troškova krivičnog postupka i s pravom da bude oslobođen naknade u slučaju iz člana 188 stava 4 ovog zakona.
- (2) Ako sudija za prethodno saslušanje prihvati izjavu o priznanju krivice, izjava optuženog unijet će se u zapisnik i nastaviti s pretresom za izricanje krivične npravne sankcije.
- (3) Ako sudija za prethodno saslušanje odbaci izjavu o priznanju krivice, to će saopštiti strankama i braniocu i konstatovati u zapisnik. Izjava o priznanju krivice ne može se koristiti kao dokaz u daljnjem toku krivičnog postupka.

Član 231

Pregovaranje o krivici

- (1) Osumnjičeni, odnosno optuženi i njegov branilac mogu do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa pred Apelacionim sudom pregovarati s tužiocem o uslovima priznavanja krivice za djelo za koje se osumnjičeni, odnosno optuženi tereti.
- (2) Sporazum o priznanju krivice ne može se zaključiti ako se optuženi na ročištu za izjašnjavanje o krivici izjasnio da je kriv.
- (3) Prilikom pregovaranja sa osumnjičenim, odnosno optuženim i braniocem o priznanju krivice u skladu sa stavom 1 ovog člana, tužilac može da predloži izricanje kazne ispod zakonom određenog minimuma kazne zatvora za to krivično djelo, odnosno blažu sankciju za osumnjičenog, odnosno optuženog u skladu s krivičnim zakonom.
- (4) Sporazum o priznanju krivice sačinjava se u pisanoj formi i uz optužnicu se dostavlja sudiji za prethodno saslušanje, sudiji, odnosno vijeću. Nakon potvrđivanja optužnice sporazum o priznanju krivice razmatra i izriče krivičnu npravnu sankciju predviđenu sporazumom sudija za prethodno saslušanje sve do dostavljanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u radi zakazivanja glavnog pretresa. Nakon dostavljanja predmeta radi zakazivanja glavnog pretresa o sporazumu odlučuje sudija, odnosno vijeće.
- (5) Sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće sporazum mogu prihvatiti ili odbaciti.
- (6) Prilikom razmatranja sporazuma o priznanju krivice, sud provjerava:
 - a) da li je do sporazuma o priznanju krivice došlo dobrovoljno, svjesno i s razumijevanjem, kao i nakon upoznavanja o mogućim posljedicama, uključujući i posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev, oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, i troškove krivičnog postupka;
 - b) da li postoji dovoljno dokaza o krivici optuženog;
 - c) da li optuženi razumije da se sporazumom o priznanju krivice odriče prava na suđenje i da ne može uložiti žalbu na krivičnu npravnu sankciju koja će mu se izreći;
 - d) da li je izrečena krivična npravna sankcija u skladu sa stavom 3 ovog člana;
 - e) da li je oštećenom pružena mogućnost da se pred tužiocem izjasni o imovinskopravnom zahtjevu.
- (7) Ako sud prihvati sporazum o priznanju krivice, izjava optuženog unijet će se u zapisnik i nastaviti s pretresom za izricanje krivične npravne sankcije predviđene sporazumom.
- (8) Ako sud odbaci sporazum o priznanju krivice, to će saopštiti strankama i braniocu i konstatovati u zapisnik. Istovremeno će se odrediti datum održavanja glavnog pretresa. Glavni pretres bit će zakazan u roku od 30 dana. Priznanje iz ovog sporazuma ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

(9) Sud će obavijestiti oštećenog o rezultatima pregovaranja o krivici.

Član 232
Povlačenje optužnice

- (1) Tužilac može da povuče optužnicu, bez prethodnog odobrenja, do njenog potvrđivanja, a nakon toga, pa do početka glavnog pretresa - samo uz odobrenje sudije za prethodno saslušanje koji je potvrdio optužnicu.
- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, postupak se obustavlja rješenjem, a o tome se odmah obavještavaju osumnjičeni, odnosno optuženi i branilac, kao i oštećeni.

Član 233
Razlozi za prigovor i odluka o prigovoru

(1) Prethodnim prigovorima se:

- a) osporava nadležnost;
 - b) isti u okolnosti iz člana 224 stava 1 tačke d) ovog zakona,
 - c) ukazuje na formalne nedostatke u optužnici,
 - d) osporava zakonitost dokaza;
 - e) zahtijeva spajanje ili razdvajanje postupka;
 - f) osporava odluku o odbijanju zahtjeva za postavljanje branioca na osnovu člana 46 stava 1 ovog zakona.
- (2) Ukoliko sudija za prethodno saslušanje usvoji prigovor iz stava 1 tačke d) ovog člana, odlučuje da se takav dokaz izdvoji iz spisa i vrati tužiocu.
 - (3) O prethodnim prigovorima odlučuje sudija za prethodno saslušanje koji ne može učestvovati u suđenju u roku od osam dana. Protiv rješenja kojim se odlučuje o prethodnim prigovorima žalba nije dozvoljena.

Član 233a
Pretpretresno ročište

U toku priprema za glavni pretres sudija ili predsjednik vijeća može održati ročište sa strankama i braniocem da bi se razmotrila pitanja relevantna za glavni pretres.

GLAVA XXI - GLAVNI PRETRES

Odjeljak 1 - Javnost glavnog pretresa

Član 234
Opuštenje javnosti

- (1) Glavni pretres je javan.
- (2) Glavnom pretresu mogu prisustvovati samo punoljetna lica.
- (3) Lica koja su prisutna na glavnom pretresu ne smiju nositi oružje ili opasno oruđe, osim uvaru optuženog, i lica kojima to dozvoli sudija, odnosno predsjednik vijeća.

Član 235
Isključenje javnosti

Od otvaranja zasjedanja pa do završetka glavnog pretresa sudija, odnosno vijeće može u svako doba, po službenoj dužnosti ili po prijedlogu stranaka i branioca, ali uvijek po njihovom saslušanju, isključiti javnost za cijeli glavni pretres ili jedan njegov dio, ako je to u interesu državne bezbjednosti ili ako je to potrebno radi čuvanja državne, vojne, službene ili važne poslovne tajne, čuvanja javnog reda, zaštite morala u demokratskom društvu, ličnog i intimnog života optuženog ili oštećenog ili zaštite interesa maloljetnika ili svjedoka.

Član 236

Na koga se ne odnosi isključenje javnosti

- (1) Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, branioca, oštećenog, zakonskog zastupnika i opunomoćenika.
- (2) Sudija, odnosno vijeće može dopustiti da glavnom pretresu na kome je javnost isključena budu prisutna službena lica, naučnici i javni radnici, a na zahtjev optuženog može to dopustiti i njegovom braćom, odnosno vanbraćom drugu i bliskim srođnicima.
- (3) Sudija, odnosno vijeće može upozoriti lica koja su prisutna glavnom pretresu na kome je javnost isključena da su dužna da kao tajnu čuvaju sve ono što su na pretresu saznala i da neovlašteno otkrivanje tajne predstavlja krivično djelo.

Član 237

Odluka o isključenju javnosti

- (1) Odluku o isključenju javnosti donosi sudija, odnosno vijeće rješenjem koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno.
- (2) Rješenje o isključenju javnosti može se pobijati samo u žalbi na presudu.

Odjeljak 2 - Rukovođenje glavnim pretresom

Član 238

Obavezno prisustvo na glavnom pretresu

- (1) Sudija, odnosno članovi vijeća i zapisničar moraju biti neprekidno prisutni na glavnom pretresu.
- (2) Ako je u izgledu da će glavni pretres trajati duže, predsjednik vijeća može da zatraži od predsjednika suda da odredi jednog ili dvojicu sudija da prisustvuju glavnom pretresu, kako bi zamijenili članove vijeća u slučaju njihove spriječenosti.

Član 239

Obaveze sudije, odnosno predsjednika vijeća

- (1) **Sudija, odnosno predsjednik vijeća rukovodi glavnim pretresom.**
- (2) **Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća je da se stara za svestrano pretresanje predmeta i otklanjanje svega što odugovlači postupak, a ne doprinosi razjašnjenju stvari.**
- (3) **Ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano, o prijedlozima stranaka i branioca odlučuje sudija, odnosno predsjednik vijeća.**
- (4) **Odluke sudije, odnosno predsjednika vijeća se uvijek objavljuju i, s kratkim obrazloženjem razmatranih činjenica, unose u zapisnik o glavnom pretresu.**

Član 240

Redoslijed radnji glavnog pretresa

Glavni pretres teče redom koji je određen u ovom zakonu, ali sudija, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da se odstupi od redovnog toka raspravljanja zbog posebnih okolnosti, a naročito zbog broja

optuženih, broja krivičnih djela i obima dokaznog materijala. U zapisnik o glavnom pretresu unijet će se razlozi zašto se glavni pretres ne održava prema zakonom utvrđenom redoslijedu.

Član 241

Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća

- (1) Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća je da se stara o održavanju reda u sudnici i dostojanstvu suda. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može odmah poslije otvaranja zasjedanja upozoriti lica koja su prisutna na glavnom pretresu da se pristojno ponašaju i da ne ometaju rad suda. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može da odredi pretresanje lica koja su prisutna na glavnom pretresu.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može da naredi da se sa zasjedanja udalje sva lica koja kao slušaoci prisustvuju glavnom pretresu, ako su se mjere za održavanje reda predviđene u ovom zakonu pokazale neefikasnim za obezbjeđenje neometanog održavanja glavnog pretresa.
- (3) U sudnici je zabranjeno filmsko ili televizijsko snimanje. Izuzetno, predsjednik suda može da odobri takvo snimanje na glavnom pretresu. Ako je snimanje odobreno, sudija, odnosno predsjednik vijeća može na glavnom pretresu, iz opravdanih razloga, odlučiti da se pojedini dijelovi glavnog pretresa ne snimaju.

Član 242

Kažnjavanje zbog narušavanja reda i procesne discipline

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može da udalji lice iz sudnice da bi se zaštitilo pravo na pravedno i javno suđenje, odnosno održalo dostojanstveno i neometano suđenje.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može da naredi da se optuženi udalji iz sudnice za određeni vremenski period ukoliko optuženi i nakon upozorenja nastavi s nedolžnim ponašanjem zbog kojeg je opravdano njegovo udaljenje iz sudnice. U tom vremenskom periodu sudija, odnosno predsjednik vijeća može da nastavi postupak, ukoliko optuženi ima branioca.
- (3) Ako tužilac, branilac, oštećeni, zakonski zastupnik, opunomoćnik oštećenog, svjedok, vještak, tumač ili drugo lice koje prisustvuje glavnom pretresu ometa red ili se ne pokorava naredjenjima sudije, odnosno predsjednika vijeća za održavanje reda - sudija, odnosno predsjednik vijeća će ga upozoriti. Ako upozorenje bude bezuspješno, sudija, odnosno predsjednik vijeća može da naredi da se lice udalji iz sudnice i kazni novčanom kaznom do 10.000 KM. Ako tužilac ili branilac budu udaljeni iz sudnice, sudija, odnosno predsjednik vijeća će obavijestiti Pravosudnu komisiju Brčko distrikta BiH (Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine) ili advokatsku komoru gdje je branilac član - radi preduzimanja daljnjih mjera.
- (4) Braniocu ili opunomoćniku oštećenog koji, nakon što je kažnjen, produži da narušava red, sudija, odnosno predsjednik vijeća može uskratiti daljnje zastupanje na glavnom pretresu i kazniti ga novčanom kaznom do 30.000 KM. Rješenje o tome, sa obrazloženjem, unosi se u zapisnik o glavnom pretresu. Protiv ovog rješenja dopuštena je posebna žalba. Glavni pretres će se prekinuti ili odložiti, dok optuženi ne uzme drugog branioca i ne pripremi za odbranu.

Član 243

Davanje lažnog iskaza od strane svjedoka ili vještaka

Ako postoji osnovana sumnja da je svjedok ili vještak na glavnom pretresu dao lažni iskaz, sudija, odnosno predsjednik vijeća može da naredi da se sačinini poseban prepis zapisnika o iskazu svjedoka ili vještaka koji će se dostaviti tužiocu.

Odjeljak 3 - Pretpostavke za održavanje glavnog pretresa

Član 244

Otvaranje zasjedanja

Sudija, odnosno predsjednik vijeća otvara zasjedanje i objavljuje predmet glavnog pretresa. Zatim se sudija, odnosno predsjednik vijeća utvrđuje da li su prisutna sva pozvana lica, a ako nisu, provjeriti i da li su im pozivi dostavljeni i da li su svoj izostanak opravdala.

Član 245

Nedolazak tužioca, odnosno lica koje ga zamjenjuje na glavni pretres

- (1) Ako tužilac ili lice koje ga zamjenjuje i koje je uredno pozvano ne dođe na glavni pretres, glavni pretres se odloži. Sudija, odnosno predsjednik vijeća pozvat će tužioca, odnosno lice koje ga zamjenjuje da iznese razloge svog nedolaska. Na osnovu izjave, sudija se utvrđuje da li treba biti kažnjen kaznom iz stava 2 ovog člana. Ako se tužilac, odnosno lice koje ga zamjenjuje kažnjava, o tome obavještava Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može da kazni novčanom kaznom do 5.000 KM tužioca, odnosno lice koje ga zamjenjuje i koje se na uredan poziv suda za glavni pretres nije odazvalo i nije opravdalo svoj izostanak.

Član 246

Nedolazak optuženog na glavni pretres

- (1) Ako je optuženi uredno pozvan, a na glavni pretres ne dođe niti svoj izostanak opravda, sudija, odnosno predsjednik vijeća se odloži glavni pretres i narediti da se optuženi na idu i glavni pretres prinudno dovede. Ako do privođenja optuženi opravda izostanak, sudija odnosno predsjednik vijeća se opozvati naredbu o prinudnom dovođenju.
- (2) Ako optuženi koji je uredno pozvan otklonio izbjegava da dođe na glavni pretres i ako prinudno dovođenje nije uspelo, sudija, odnosno predsjednik vijeća može optuženom da odredi pritvor.
- (3) Protiv rješenja o određivanju pritvora, dopuštena je žalba koja ne odlaže njegovo izvršenje.
- (4) Ako ne bude ranije ukinut, pritvor traje do objavljivanja presude, a najduže 30 dana.

Član 247

Zabrana sudjenja u odsustvu

Optuženom se ne može suditi u odsustvu.

Član 248

Nedolazak branioca na glavni pretres

- (1) Ako branilac koji je uredno pozvan ne dođe na glavni pretres, glavni pretres se odloži. Sudija, odnosno predsjednik vijeća pozvat će branioca da objasni razloge svog nedolaska. Na osnovu izjave branioca, sudija, odnosno predsjednik vijeća se utvrđuje da li branilac treba biti kažnjen. Kada se branilac u ovakvim slučajevima kažnjava, obavještava se advokatska komora u kojoj je on član.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM branioca koji se nije odazvao na uredan poziv suda za glavni pretres i nije opravdao svoj izostanak.
- (3) Ako je optuženom određen novi branilac ili je izabrao novog branioca, glavni pretres se odloži. Sudija, odnosno predsjednik vijeća se dati novom braniocu dovoljno vremena za pripremu odbrane, a taj vremenski period ne može biti kraći od 15 dana ako se radi o krivičnom djelu s propisanom kaznom zatvora deset godina ili težom kaznom, osim ako se optuženi ne odrekne ovog prava a sudija, odnosno predsjednik vijeća se uvjeri da kraće vrijeme za pripremu odbrane ne može uticati na pravo optuženog na pravedno sudjenje.

lan 249

Nedolazak svjedoka ili vještaka na glavni pretres

- (1) Ako je svjedok ili vještak uredno pozvan, a na glavni pretres ne dođe niti svoj izostanak opravda, sudija, odnosno predsjednik vijeća može da naredi prinudno dovođenje svjedoka ili vještaka.
- (2) Svjedoka ili vještaka koji je uredno pozvan, a izostanak nije opravdao, sudija, odnosno predsjednik vijeća može da kazni novčanom kaznom do 5.000 KM.
- (3) U slučaju iz stava 1 ovog člana, sudija, odnosno predsjednik vijeća će odlučiti da li glavni pretres treba odložiti.

Odjeljak 4 - Odlaganje i prekidanje glavnog pretresa

lan 250

Razlozi za odlaganje glavnog pretresa

- (1) Na zahtjev stranaka ili branioca glavni pretres se može odložiti rješenjem sudije, odnosno predsjednika vijeća ako treba pribaviti nove dokaze ili ako je optuženi nakon izvršenog krivičnog djela nesposoban da prisustvuje glavnom pretresu ili ako postoje druge smetnje da se glavni pretres uspješno sprovede.
- (2) Rješenje kojim se odlaže glavni pretres unijet će se u zapisnik i, po mogućnosti, odredit će se dan i sat nastavka glavnog pretresa. Sudija, odnosno predsjednik vijeća će takođe narediti obezbjeđenje dokaza koji se mogu izgubiti ili uništiti zbog odlaganja glavnog pretresa.
- (3) Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana nije dopuštena žalba.

lan 251

Nastavljanje odgođenog glavnog pretresa

- (1) Ako se glavni pretres koji je bio odgođen drži pred istim sudijom, odnosno vijećem, pretres će se nastaviti, a sudija, odnosno predsjednik vijeća ukratko će iznijeti tok ranijeg glavnog pretresa. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da glavni pretres pođe ponovo.
- (2) Glavni pretres koji je odgođen mora ponovo poći ako se izmijenio sastav vijeća ili ako je odgađanje trajalo duže od 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca vijeća može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se koristi zapisnik o uviđaju.
- (3) Ako se glavni pretres drži pred drugim sudijom, odnosno predsjednikom vijeća, glavni pretres mora ponovo poći i svi dokazi moraju se ponovo izvesti. Izuzetno, ako se pretres drži pred drugim predsjednikom vijeća, uz saglasnost stranaka i branioca, vijeće može odlučiti da se ranije izvedeni dokazi ne ponovo izvoditi.
- (4) U slučaju iz stavova 2 i 3 ovog člana, sudija, odnosno vijeće može bez saglasnosti stranaka i branioca, a po njihovom saslušanju, odlučiti da se iskazi svjedoka i vještaka, dati u ranijem pretresu, koriste kao dokaz ukoliko su svjedoci ili vještaci umrli, duševno oboljeli ili se ne mogu pronaći ili je njihov dolazak pred sud nemoguć ili je znatno otežan iz drugih razloga.

lan 252

Prekid glavnog pretresa

- (1) Osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom, sudija, odnosno predsjednik vijeća može da

- prekine glavni pretres zbog odmora ili zbog isteka radnog vremena ili da bi se neki dokaz pribavio u kratkom vremenu ili zbog pripremanja optužbe ili odbrane.
- (2) Prekinuti glavni pretres nastavlja se uvijek pred istim sudijom, odnosno vijećem.
 - (3) Ako se glavni pretres ne može nastaviti pred istim sudijom, odnosno vijećem ili ako je prekid glavnog pretresa trajao duže od osam dana, postupiti se po odredbama člana 251 ovog zakona.

Odjeljak 5 - Zapisnik o glavnom pretresu

Član 253

Način vođenja zapisnika

- (1) O radu na glavnom pretresu vodi se zapisnik. Ako je glavni pretres sniman u skladu s člankom 155 ovog zakona, prepis preduzete radnje može se na opravdan zahtjev stranaka i branioca dostaviti strankama i braniocu najkasnije u roku od tri dana od preduzete radnje na glavnom pretresu. O opravdanosti zahtjeva odlučuje sudija, odnosno predsjednik vijeća.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se određeni dio zapisnika reprodukuje, a prota može ga ili reprodukovati uvijek ako to zahtijevaju stranke, branilac ili lice čija se izjava unosi u zapisnik.

Član 254

Unošenje izreke presude u zapisnik

- (1) U zapisnik o glavnom pretresu unosi se potpuna izreka presude, uz naznačenje da li je presuda javno objavljena. Izreka presude unesena u zapisnik o glavnom pretresu predstavlja original.
- (2) Ako je doneseno rješenje o pritvoru, i ono se unosi u zapisnik o glavnom pretresu.

Član 255

Uvođenje materijalnih dokaza

- (1) U posebnoj prostoriji suda se pohranjuju i uvaju materijalni dokazi prikupljeni u toku krivičnog postupka. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može u bilo koje vrijeme izdati naredbu koja se odnosi na kontrolu i raspolaganje materijalnim dokazima.
- (2) Pravosudna komisija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine donijet će propise kojima će odrediti načine i uslove pod kojima se uvaju materijalni dokazi iz stava 1 ovog člana.

Odjeljak 6 - Početak glavnog pretresa

Član 256

Ulazak sudije, odnosno vijeća u sudnicu

- (1) Prilikom ulaska sudije ili vijeća u sudnicu i prilikom njihovog izlaska iz sudnice, svi prisutni, na poziv ovlaštenog lica, treba da ustanu.
- (2) Stranke i drugi učesnici postupka dužni su da ustanu kad se obrađuju sudu, osim ako za to postoje opravdane prepreke.

Član 257

Uslovi za održavanje glavnog pretresa

Kada sudija, odnosno predsjednik vijeća utvrdi prisustvo svih pozvanih lica na glavnom pretresu ili kada odluči da se glavni pretres održi bez prisustva određenih pozvanih lica ili je odlučio o ovim stvarima odloženo, pozvati optuženog i uzeti od njega lične podatke radi utvrđivanja identiteta.

lan 258

Utvrđivanje identiteta optuženog i davanje uputstava

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća uzima od optuženog lične podatke (lan 78) da bi utvrdio njegov identitet.
- (2) Nakon utvrđivanja identiteta optuženog, sudija, odnosno predsjednik vijeća može upitati stranke i branioca da li imaju primjedbe na sastav vijeća i nadležnost suda.
- (3) Nakon utvrđivanja identiteta optuženog, sudija, odnosno predsjednik vijeća može uputiti svjedoke i vještace u prostoriju van sudnice za njih određenu, gdje će čekati dok budu pozvani da svjedoče. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može upozoriti svjedoke da dok čekaju, o svojim iskazima ne razgovaraju s drugim svjedocima. Na prijedlog tužioca, optuženog ili branioca, sudija, odnosno predsjednik vijeća može odobriti onim vještacima na koje se prijedlog odnosi da prisustvuju toku pretresa u sudnici.
- (4) Ukoliko je prisutan oštećeni, ali još nije podnio imovinskopravni zahtjev, sudija, odnosno predsjednik vijeća može ga poučiti da može podnijeti taj zahtjev do zaključenja glavnog pretresa.
- (5) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može da preduzme neophodne mjere radi spremanja međusobnog komuniciranja svjedoka, vještaka i stranaka.

lan 259

Pouke optuženom

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može upozoriti optuženog na potrebu pažljivog praćenja toka pretresa i poučiti ga da može iznositi činjenice i predlagati dokaze u svoju korist, da može postavljati pitanja saoptuženim, svjedocima i vještacima i da može davati obrazloženja u vezi sa njihovim iskazima.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća poučava optuženog da može dati iskaz u toku dokaznog postupka u svojstvu svjedoka i ako odluči da dâ takav iskaz, da će biti podvrgnut direktnom i unakrsnom ispitivanju u smislu lana 262 ovog zakona, odnosno opomenut i upozoren u smislu lana 86 ovog zakona. U tom slučaju optuženi kao svjedok ne polaže zakletvu, odnosno ne daje izjavu. Sud može omogućiti da se o tom svom pravu optuženi prethodno konsultira s braniocem, a ukoliko nema branioca, sud može pažljivo ispitati da li mu je branilac neophodan.

lan 260

Čitanje optužnice i uvodna izlaganja

- (1) Glavni pretres počinje čitanjem optužnice. Optužnicu čita tužilac.
- (2) Nakon čitanja optužnice, sudija, odnosno predsjednik vijeća upita optuženog da li je razumio njene navode. Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća ustanovi da optuženi nije razumio optužnicu, ukratko će je izložiti optuženom na način koji mu je razumljiv. Nakon toga tužilac će ukratko iznijeti dokaze na kojima zasniva optužnicu.
- (3) Optuženi ili njegov branilac mogu nakon toga izložiti koncept odbrane.

Odjeljak 7 - Dokazni postupak

lan 261

Izvođenje dokaza

- (1) Stranka i branilac imaju pravo pozivati svjedoke i izvoditi dokaze.
- (2) Osim ako sudija, odnosno vijeće u interesu pravde ne odredi drugačije, dokazi se na glavnom pretresu izvode sljedećim redom:
 - a) dokazi optužbe,
 - b) dokazi odbrane,
 - c) dokazi optužbe kojima se pobijaju navodi odbrane (replika),
 - d) dokazi odbrane kao odgovor na pobijanje (duplika),
 - e) dokazi koje je izvođenjem naredio sudija, odnosno vijeće,
 - f) sve dokaze relevantne za izricanje krivičnog npravne sankcije.
- (3) Prilikom izvođenja dokaza dozvoljeno je direktno, unakrsno i dodatno ispitivanje. Direktno ispitivanje obavlja strana koja poziva svjedoka, ali sudija, odnosno vijeće može u svakom trenutku postaviti pitanje svjedoku.

Član 262

Direktno, unakrsno i dodatno ispitivanje svjedoka

- (1) Dozvoljeno je ispitivanje svjedoka od stranke, odnosno branioca koji je pozvao svjedoka (direktno ispitivanje), zatim ispitivanje tog svjedoka od suprotne stranke, odnosno branioca (unakrsno ispitivanje) i ponovo ispitivanje svjedoka od stranke, odnosno branioca koji ga je pozvao. Svjedoka ispituje stranka koja ga je pozvala, ali sudija, odnosno predsjednik i članovi vijeća mogu u svakoj fazi ispitivanja postaviti svjedoku odgovarajuće pitanje. Pitanja svjedoku od suprotne stranke ograničavaju se i odnose na pitanja koja su prethodno postavljena tokom ispitivanja svjedoka od stranke koja je pozvala svjedoka i pitanja u korist vlastitih tvrdjenja. Pitanja na ponovnom ispitivanju svjedoka od stranke koja ga je pozvala ograničavaju se na pitanja postavljena tokom ispitivanja svjedoka od suprotne stranke i pitanja u korist vlastitih tvrdjenja. Nakon što svjedok bude ispitan, sudija, odnosno predsjednik i članovi vijeća mu mogu postavljati pitanja.
- (2) Pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti ne mogu se postavljati pri direktnom ispitivanju, osim u slučaju potrebe razjašnjenja izjave svjedoka. U pravilu, pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti - dopuštena su samo prilikom unakrsnog ispitivanja. Kada stranka pozove svjedoka suprotne stranke ili kada svjedok pokazuje odbojan stav ili ne želi da sarađuje, sudija, odnosno predsjednik vijeća može dozvoliti upotrebu pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti.
- (3) Sudija, odnosno predsjednik vijeća se u odgovarajućoj mjeri kontrolisati na in i redosljed ispitivanja svjedoka i izvođenja dokaza, vodeći računa da ispitivanje i izvođenje dokaza bude efikasno za utvrđivanje istine, da se izbjegne nepotrebno gubljenje vremena i zaštite svjedoci od uznemiravanja i zbunjivanja.
- (4) Prilikom izvođenja dokaza iz člana 261 stava 2 tačka e) ovog zakona, sud je ispitati svjedoka, a nakon toga dozvoliti i strankama i braniocu da postavljaju pitanja.

Član 263

Pravo suda da ne dopusti pitanje ili dokaz

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća zabraniti pitanje i odgovor na pitanje koje je već postavljeno - ako je to pitanje po njegovoj ocjeni nedopušteno ili nevažno za predmet.
- (2) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća zaključi da okolnosti koje stranka i branilac žele da dokažu nemaju značaja za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban, odbiti i izvođenje takvog dokaza.

Član 264

Posebna pravila o dokazima u slučajevima seksualnih delikata

- (1) Oštećenog krivičnim djelom nije dozvoljeno ispitivati o njegovom seksualnom životu prije izvršenog krivičnog djela koje je predmet postupka. Nijedan dokaz koji se iznosi da bi

pokazao ranije seksualno iskustvo, ponašanje ili seksualnu orijentaciju oštećenog ne može biti prihvatljiv.

- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana može se u postupku koristiti dokaz da sperma, medicinska dokumentacija o povredama ili drugi materijalni dokazi potječu od drugog lica, a ne od optuženog.**
- (3) U slušajevima u kojima su krivi njih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštite njihovim unarodnim pravom, pristanak žrtve se ne može upotrijebiti u prilog odbrane optuženog.**
- (4) Prije prihvatanja dokaza u skladu s ovim članom, obaviti će se odgovarajuće saslušanje, s koga je isključena javnost.**
- (5) Zahtjev, prateća dokumentacija, i zapisnik sa saslušanja uvajaju se zapečaćeni u posebnom omotu, osim ako sud ne odredi drugačije.**

Član 265

Posljedice priznanja optuženog

Ako je priznanje optuženog na glavnom pretresu potpuno i u skladu s prije izvedenim dokazima, u dokaznom postupku izvest će se samo oni dokazi koji se odnose na odluku o krivi i npravnoj sankciji.

Član 266

Polaganje zakletve, odnosno davanje izjave

- (1) Svi svjedoci polažu zakletvu ili daju izjavu prije svjedočenja koja zamjenjuje zakletvu.**
- (2) Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: "Zaklinjem se – izjavljujem da ću o svemu što pred sudom budem pitan govoriti istinu i da ništa od onoga što mi je poznato ne ću prešutjeti."**
- (3) Nijemi svjedoci koji znaju čitati i pisati daju zakletvu odnosno izjavu potpisivanjem teksta zakletve, odnosno izjave, a gluhi svjedoci čitaju tekst zakletve, odnosno izjave. Ako gluhi ili nijemi svjedoci ne znaju čitati i pisati, zakletva, odnosno izjava se daje preko tumača.**

Član 267

Zaštita svjedoka od vrijeđanja, prijetnji i napada

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća dužan je da zaštiti svjedoka od vrijeđanja, prijetnje i napada.**
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti ili novčano kazniti učesnika u postupku ili bilo koje drugo lice koje vrijeđa, prijeti ili dovodi u opasnost bezbjednost svjedoka pred sudom. U slušaju novčanog kažnjavanja, primjenjuje se odredba člana 242 stava 1 ovog zakona.**
- (3) U slušaju ozbiljne prijetnje svjedoku, sudija, odnosno predsjednik vijeća će obavijestiti tužioca radi preduzimanja krivičnog gonjenja.**
- (4) Na prijedlog stranke ili branioca, sudija, odnosno predsjednik vijeća naredit će policijskim organima preduzimanje mjera neophodnih za zaštitu svjedoka.**

Član 268

Kažnjavanje za odbijanje svjedočenja

- (1) Ako svjedok odbije da svjedoči bez opravdanog razloga i nakon upozorenja na posljedice, može biti kažnjen novčanom kaznom u iznosu do 30.000 KM.**
- (2) Ako i poslije toga odbije da svjedoči, može biti zatvoren. Zatvor traje dok svjedok ne pristane da svjedoči, ili dok njegovo svjedočenje ne postane nepotrebno, ili dok se krivični postupak ne završi, ali najduže 30 dana.**
- (3) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna ili nareden zatvor uvijek odlučuje Apelacioni sud. Žalba protiv rješenja o novčanjoj kazni i zatvoru ne zadržava izvršenje rješenja.**

lan 269
Angažovanje vještaka

- (1) Vještaka mogu angažovati stranke, branilac i sud.
- (2) Troškove vještaka iz stava 1 ovog člana snosi onaj koji ga je angažovao.

lan 270
Ispitivanje vještaka

- (1) Prije ispitivanja vještaka, sudija, odnosno predsjednik vijeća opomenut će ga i na njegovu dužnost da iznese nalaz i mišljenje na najbolji mogući način i u skladu s vještinom i pravilima struke i upozorit će ga da davanje lažnog iskaza o nalazu i mišljenju predstavlja krivično djelo.
- (2) Vještak će položiti zakletvu, odnosno dati izjavu prije svjedočenja.
- (3) Zakletva, odnosno izjava se daje usmeno.
- (4) Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: "Zaklinjem se da u izjavi izjavljujem da ću govoriti istinu i da ću tačno i potpuno iznijeti svoj nalaz i mišljenje."
- (5) Pisani nalaz i mišljenje vještaka bit će prihvaćeni kao dokazni materijal samo ukoliko je taj vještak svjedočio na pretresu.

lan 271
Otpuštanje svjedoka i vještaka

- (1) Saslušani svjedoci i vještaci ostaju ispred sudnice ukoliko ih sudija, odnosno predsjednik vijeća potpuno ne otpusti nakon ispitivanja od strane stranaka i branilaca, odnosno suda.
- (2) Na prijedlog stranke ili branioca ili po službenoj dužnosti, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da ispitani svjedoci i vještaci napuste sudnicu i da budu naknadno pozvani i ponovo ispitani u prisustvu ili odsustvu ostalih svjedoka i vještaka.

lan 272
Saslušanje van sudnice

- (1) Ako se u toku svjedočenja sazna da svjedok ili vještak nije u mogućnosti da dođe pred sud, ili da bi njegov dolazak bio povezan s nesrazmjernim teškoćama, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se svjedok, odnosno vještak ispita van sudnice - ukoliko njegovo svjedočenje smatra važnim. Sudija, odnosno predsjednik vijeća, stranke i branilac će prisustvovati ispitivanju, a ispitivanje će se sprovesti u skladu s članom 262 ovog zakona.
- (2) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća nađe da je to neophodno, ispitivanje svjedoka se može izvršiti prilikom rekonstrukcije događaja van sudnice. Sudija, odnosno predsjednik vijeća, stranke i branilac će biti prisutni na rekonstrukciji, a ispitivanje će se sprovesti u skladu s članom 262 ovog zakona.
- (3) Stranke, branilac i oštećeni uvijek se pozivaju da prisustvuju ispitivanju svjedoka ili izvođenju rekonstrukcije. Saslušanje će se sprovesti kao da se izvodi na glavnom pretresu, u skladu s članom 262 ovog zakona.
- (4) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća nađe da je to neophodno, na ispitivanje maloljetnika kao svjedoka shodno se primjenjuju odredbe člana 86 stava 6 i člana 90 ovog zakona.

lan 273
Izuzeci od neposrednog sprovođenja dokaza

- (1) Iskazi dati u istrazi dopušteni su kao dokaz na glavnom pretresu i mogu biti korišteni prilikom direktnog ili unakrsnog ispitivanja ili pobijanja iznesenih navoda ili u odgovoru na

- pobijanje, nakon čega se prilažu kao dokazni materijal ili za dodatno ispitivanje. U ovom slučaju, licu se može dati mogućnost da objasni ili pobije svoj prethodni iskaz.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije, odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitana lica umrla, duševno oboljela, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih uzroka.
 - (3) Ako se u toku glavnog pretresa optuženi koristi pravom da nije dužan iznijeti svoju odbranu ili odgovarati na postavljena pitanja, zapisnik o iskazu optuženog koji je dat u istrazi može se po odluci sudije ili predsjednika vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo ako je optuženi prilikom saslušanja u istrazi bio upozoren u skladu s članom 78 stavom 2 tačkom c) ovog zakona.
 - (4) Sud ne može zasnivati presudu kojom se optuženi oglašava krivim isključivo na dokazu iz stava 3 ovog člana.

Član 274

Zapisnici o dokaznom materijalu

- (1) Zapisnik o uviđaju na licu mjesta, o pretresanju stana ili lica, o oduzimanju stvari, knjiga, zapisnika i ostalih dokaza iznijeti će se na glavnom pretresu da bi se utvrdio njihov sadržaj, a po ocjeni sudije, odnosno predsjednika vijeća njihov sadržaj se može ukratko unijeti u zapisnik o glavnom pretresu.
- (2) Za provjeru vjerodostojnosti pismena, zapisa ili fotografije, potrebni su originalno pismeno, zapis ili fotografija, osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom.
- (3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, može se koristiti kao dokaz i ovjerena kopija originala, kao i kopija koja je potvrđena kao neizmijenjena u odnosu na original.
- (4) Dokazni materijal iz stava 1 ovog člana se čita ukoliko se stranke i branilac drugačije ne dogovore.

Član 275

Izmjena optužbe

Ako tužilac ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, on može na glavnom pretresu da izmijeni optužnicu. Radi pripremanja odbrane, glavni pretres se može odgoditi. U ovom slučaju ne vrši se potvrđivanje optužnice.

Član 276

Dopuna dokaznog postupka

- (1) Nakon izvođenja dokaza sudija, odnosno predsjednik vijeća će upitati stranke i branioca da li imaju još neki dokazni prijedlog.
- (2) Ukoliko stranke i branilac nemaju nove dokazne prijedloge, sudija, odnosno predsjednik vijeća će objaviti da je dokazni postupak završen.

Član 277

Završna riječ

- (1) Nakon završetka dokaznog postupka sudija, odnosno predsjednik vijeća će pozvati tužioca, oštećenog, branioca i optuženog radi davanja završne riječi. Posljednja riječ uvijek pripada optuženom.
- (2) Ako optužnicu zastupa više tužilaca ili optuženi ima više od jednog branioca, svi mogu dati završnu riječ, ali se njihova izlaganja ne mogu ponavljati.

lan 278
Završetak glavnog pretresa

Nakon završnih riječi, sudija, odnosno predsjednik vijeća objavljuje da je glavni pretres završen, a sud se povlači na vijećanje i glasanje radi donošenja presude.

GLAVA XXII – PRESUDA

Odjeljak 1 - Izricanje presude

lan 279
Izricanje i objavljivanje presude

Presuda se izriče i objavljuje u ime Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

lan 280
Vežanost presude za optužbu

- (1) Presuda se može odnositi samo na lice koje je optuženo i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici.
- (2) Sud nije vežan za prijedloge tužioca u pogledu pravne ocjene djela.

lan 281
Dokazi na kojima se zasniva presuda

- (1) Sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu.
- (2) Sud je dužan da savjesno ocijeni svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izvede zaključak je li neka činjenica dokazana.

Odjeljak 2 - Vrste presuda

lan 282
Meritorne i procesne presude

- (1) Presudom se optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe ili se oglašava krivim.
- (2) Ako optužba obuhvata više krivih djela, u presudi se izriče da li se i za koje djelo optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe ili se oglašava krivim.

lan 283
Presuda kojom se optužba odbija

Presudu kojom se optužba odbija, sud se izriče i:

- a) ako za presučenje sud nije nadležan,
- b) ako je tužilac od započinjanja pa do završetka glavnog pretresa odustao od optužnice,
- c) ako nije bilo potrebnog odobrenja ili ako je nadležni državni organ odustao od odobrenja,

- d) ako je optuženi za isto djelo već pravosnažno osuđen, oslobođen od optužbe ili je postupak protiv njega rješenjem pravosnažno obustavljen, a ne radi se o rješenju o obustavljanju postupka iz člana 326 ovog zakona,
- e) ako je optuženi aktom amnestije ili pomilovanja oslobođen od gonjenja ili se krivi no gonjenje ne može preduzeti zbog zastarjelosti ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivi no gonjenje.

član 284

Presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe

Presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe, sud će izreći:

- a) ako djelo za koje se optuženi optužuje po zakonu nije krivi no djelo;
- b) ako postoje okolnosti koje isključuju krivi nu odgovornost optuženog;
- c) ako nije dokazano da je optuženi učinio krivi no djelo za koje se optužuje.

član 285

Presuda kojom se optuženi oglašava krivim

- (1) U presudi kojom se optuženi oglašava krivim, sud će izreći:
 - a) za koje se krivi no djelo optuženik oglašava krivim, uz navođenje činjenica i okolnosti koje čine obilježja krivi nog djela, kao i onih od kojih zavisi primjena određene odredbe krivi nog zakona,
 - b) zakonski naziv krivi nog djela i koje su odredbe krivi nog zakona primijenjene,
 - c) kakva se kazna izriče optuženom ili se po odredbama krivi nog zakona oslobađa od kazne,
 - d) odluku o uslovnoj osudi,
 - e) odluku o mjerama bezbjednosti, o oduzimanju imovinske koristi i odluku o vraćanju predmeta (član 74) ako predmeti do tada nisu vraćeni vlasniku, odnosno držaocu,
 - f) odluku o urađivanju pritvora ili već izdržane kazne,
 - g) odluku o troškovima krivi nog postupka, o imovinskopravnom zahtjevu, kao i o tome da se pravosnažna presuda ima objaviti putem sredstava javnog informisanja.
- (2) Ako je optuženom izrečena nova kazna, u presudi će se odrediti rok u kojem se nova kazna ima platiti i na način zamjene izvršenja nove kazne u slučaju da se nova kazna ne plati.

Odjeljak 3 - Objavljivanje presude

član 286

Vrijeme i mjesto objavljivanja presude

- (1) Pošto je presuda izrečena, sud će je odmah objaviti. Ako sud nije u mogućnosti da istog dana po završetku glavnog pretresa izrekne presudu, odložiti će objavljivanje presude najviše za tri dana i odrediti vrijeme i mjesto objavljivanja presude.
- (2) Sud će u prisutnosti stranaka, branilaca, zakonskih zastupnika i opunomoćenika javno pročitati izreku i saopštiti ukratko razloge presude.
- (3) Objavljivanje presude će se izvršiti i kad stranka, branilac, zakonski zastupnik ili opunomoćenik nije prisutan. Sud može odlučiti da optuženom koji je odsutan, presudu usmeno saopšti sudija, odnosno predsjednik vijeća ili da mu se presuda samo dostavi.

- (4) Ako je javnost na glavnom pretresu bila isključena, izreka presude se se uvijek pročitati u javnom zasjedanju. Vijeće odlučuje o tome i koliko isključiti javnost prilikom objavljivanja razloga presude.
- (5) Svi prisutni saslušati čitanje izreke presude stoje ti.

lan 287

Pritvor nakon izricanja presude

Za određivanje, produženje ili ukidanje pritvora poslije objavljivanja presude primjenjivati se odredba člana 138 ovog zakona.

lan 288

Pouka o pravu na žalbu i druga upozorenja

- (1) Po objavljivanju presude, sudija odnosno predsjednik vijeća će poučiti optuženog i oštećenog o pravu na žalbu, kao i o pravu na odgovor na žalbu.
- (2) Ako je optuženom izrečena uslovna osuda, upozoriti će ga sudija, odnosno predsjednik vijeća na značaj uslovne osude i na uslove kojih se mora pridržavati.
- (3) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti optuženog da do pravosnažnog okončanja postupka obavijesti sud o svakoj promjeni adrese.

Odjeljak 4 - Pismena izrada i dostavljanje presude

lan 289

Pismena izrada presude

- (1) Presuda koja je objavljena mora se pismeno izraditi u roku od 15 dana po objavljivanju, a u složenim stvarima, izuzetno u roku od 30 dana. Ako presuda nije izrečena u tim rokovima, sudija, odnosno predsjednik vijeća je dužan da obavijesti predsjednika suda zbog čega to nije učinjeno. Predsjednik suda će, po potrebi, preduzeti mjere da se presuda što prije izradi.
- (2) Presudu potpisuju sudija, odnosno predsjednik vijeća i zapisnikar.
- (3) Ovjereni prepis presude dostaviti će se tužiocu i oštećenom, a optuženom i braniocu saglasno članu 171 ovog zakona. Ako se optuženi nalazi u pritvoru, ovjereni prepisi presude moraju biti dostavljeni u rokovima iz stava 1 ovog člana.
- (4) Optuženom i oštećenom dostaviti će se i pouka o pravu na žalbu.
- (5) Ovjereni prepis presude sud će s poukom o pravu na žalbu dostaviti licu čiji je predmet oduzet tom presudom, kao i pravnom licu kojemu je izrečeno oduzimanje imovinske koristi. Pravosnažna presuda će se dostaviti oštećenom.

lan 290

Sadržaj presude

- (1) Pismeno izrečena presuda mora potpuno odgovarati presudi koja je objavljena. Presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.
- (2) Uvod presude sadrži: naznačenje da se presuda izriče u ime Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, naziv suda, ime i prezime predsjednika i članova vijeća i zapisnika, ime i prezime optuženog, krivino djelo za koje je optužen i da li je bio prisutan na glavnom pretresu, dan glavnog pretresa i da li je glavni pretres bio javan, ime i prezime tužioca, branioca, zakonskog zastupnika i opunomoćenika koji su bili prisutni na glavnom pretresu i dan objavljivanja izrečene presude.
- (3) Izreka presude sadrži lične podatke o optuženom i odluku kojom se optuženi oglašava krivim za krivino djelo za koje je optužen ili kojom se oslobađa od optužbe za to djelo ili kojom se optužba odbija.

- (4) Ako je optuženi oglašen krivim, izreka presude mora obuhvatiti potrebne podatke iz člana 285 ovog zakona, a ako je oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena, izreka presude mora obuhvatiti opis djela za koje je optužen i odluku o troškovima krivih postupaka i imovinskopravnom zahtjevu, ako je bio postavljen.
- (5) U slučaju stjecaja krivih djela sud će u izreku presude unijeti kazne utvrđene za svako pojedinačno krivo djelo, a zatim jedinstvenu kaznu koja je izrečena za sva djela u stjecaju.
- (6) U obrazloženju presude sud će iznijeti razloge za svaku tačku presude.
- (7) Sud će odrediti i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, daju i naročito ocjenu vjerodostojnosti protivriječnih dokaza, iz kojih razloga nije uvažio pojedine prijedloge stranaka, iz kojih razloga je odlučio da se ne sasluša neposredno svjedok ili vještak koji je iskazao protiv, kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji krivo djelo i krivi na odgovornost optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba krivih postupaka na optuženog i njegovo djelo.
- (8) Ako je optuženom izrečena kazna, u obrazloženju će se navesti koje je okolnosti sud uzeo u obzir pri odmjerenju kazne. Sud će posebno obrazložiti kojim se razlozima rukovodio pri odluci da kaznu treba ublažiti ili optuženog osloboditi od kazne ili izreči uslovnu osudu ili da treba izreči mjeru bezbjednosti ili oduzimanje imovinske koristi.
- (9) Ako se optuženi oslobađa od optužbe, u obrazloženju će se naročito navesti iz kojih se razloga iz člana 284 ovog zakona to čini.
- (10) U obrazloženju presude kojom se optužba odbija sud se neće upuštati u ocjenu glavne stvari, nego će se ograničiti samo na razloge za odbijanje optužbe.

Član 291 Ispravke u presudi

- (1) Pogreške u imenima i brojevima, kao i druge očigledne pogreške u pisanju i gramatici, nedostatke u obliku i nesaglasnosti pismeno izražene presude sa originalom ispravit će, posebnim rješenjem, sudija odnosno predsjednik vijeća na zahtjev stranke i branioca ili po službenoj dužnosti.
- (2) Ako postoji nesaglasnost između pismeno izražene presude i njenog originala u pogledu podataka iz člana 285 stava 1 tačka od a) do e) i tačka g) ovog zakona, rješenje o ispravci dostavit će se licima iz člana 289 ovog zakona. U tom slučaju rok za žalbu protiv presude teče od dana dostavljanja tog rješenja, protiv koga posebna žalba nije dopuštena.

GLAVA XXIII - REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI

Odjeljak 1 - Žalba na prvostepenu presudu

Član 292 Pravo na žalbu i rok

- (1) Protiv presude donesene u prvom stepenu može se podnijeti žalba u roku od 15 dana od dana dostavljanja prepisa presude.
- (2) U složenim stvarima, na zahtjev stranaka i branioca, sud može da produži rok za žalbu najduže za 15 dana.
- (3) Do odluke suda o zahtjevu iz stava 2 ovog člana, ne teče rok za žalbu.
- (4) Blagovremeno podnesena žalba odlaže izvršenje presude.

Član 293 Subjekti žalbe

- (1) **Žalbu mogu da podnesu stranke, branilac i ošte eni.**
- (2) **U korist optuženog žalbu mogu podnijeti zakonski zastupnik, bra ni, odnosno vanbra ni drug optuženog, roditelj ili dijete i usvojilac odnosno usvojenik. Rok za žalbu i u tom slu aju te e od dana kad je optuženom ili njegovom braniocu dostavljen prepis presude.**
- (3) **Tužilac može da podnese žalbu kako na štetu tako i u korist optuženog.**
- (4) **Ošte eni može da pobija presudu samo zbog odluke suda o troškovima krivi nog postupka i odluke o imovinskopravnom zahtjevu.**
- (5) **Žalbu može da podnese i lice iji je predmet oduzet ili od kojega je oduzeta imovinska korist pribavljena krivi nim djelom.**
- (6) **Branilac i lica iz stava 2 ovog lana mogu da podnesu žalbu i bez naro itog ovlaštenja optuženog, ali ne i protiv njegove volje - osim ako je optuženom izre ena kazna dugotrajnog zatvora.**

lan 294

Odricanje i odustajanje od žalbe

- (1) Optuženi se može odre i prava na žalbu samo nakon što mu je presuda dostavljena. Optuženi se i prije toga može odre i prava na žalbu ako se tužilac odrekao prava na žalbu, osim ako bi optuženi po presudi imao da izdržava kaznu zatvora. Do donošenja odluke vije a Apelacionog suda, optuženi može da odustane od ve podnesene žalbe.
- (2) Tužilac se može odre i prava na žalbu od trenutka objavljivanja presude pa do isteka roka za podnošenje žalbe, a može do donošenja odluke vije a Apelacionog suda odustati od ve podnesene žalbe.
- (3) Odricanje i odustajanje od žalbe ne može se opozvati.

lan 295

Sadržaj žalbe i otklanjanje nedostataka žalbe

- (1) Žalba treba sadržavati:
 - a) ozna enje presude protiv koje se podnosi žalba (naziv suda, broj i datum presude),
 - b) osnov za pobijanje presude,
 - c) obrazloženje žalbe,
 - d) prijedlog da se pobijena presuda potpuno ili djelimi no ukine ili preina i,
 - e) potpis lica koje podnosi žalbu.
- (2) Ako je žalbu podnio optuženi ili drugo lice iz lana 293 stava 2 ovog zakona, a optuženi nema branioca ili ako je žalbu podnio ošte eni koji nema opunomo enika, a žalba nije sastavljena u skladu sa odredbama stava 1 ovog lana, sud e pozvati žalioca da u odre enom roku dopuni žalbu pismenim podneskom ili usmeno na zapisniku kod suda. Ako žalilac ne postupi po ovom pozivu, sud e odbaciti žalbu ako ne sadrži podatke iz stava 1 ta ki b), c) i e) ovog lana, a ako žalba ne sadrži podatak iz stava 1 ta ke a) ovog lana – odbacit e je ako se ne može utvrditi na koju se presudu odnosi. Ako je žalba podnesena u korist optuženog, dostavit e se vije u Apelacionog suda ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a odbacit e se ako se to ne može utvrditi.
- (3) Ako je žalbu podnio ošte eni koji ima opunomo enika ili tužilac, a žalba ne sadrži podatke iz stava 1 ta ki b) c) i e) ovog lana ili ako žalba ne sadrži podatak iz stava 1 ta ke a) ovog lana, a ne može se utvrditi na koju se presudu odnosi, žalba e se odbaciti. Žalba sa ovim nedostacima podnesena u korist optuženog koji ima branioca dostavit e se vije u Apelacionog suda ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a odbacit e se ako se to ne može utvrditi.
- (4) U žalbi se mogu iznositi nove injenice i novi dokazi koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti predstavljeni na glavnom pretresu. Žalilac je dužan da navede razloge zašto ih ranije nije iznio. Pozivaju i se na nove injenice, žalilac je dužan da navede dokaze kojima bi se te injenice imale

dokazati, a pozivaju i se na nove dokaze – dužan je da navede činjenice koje pomažu u tih dokaza želi da dokaže.

Član 296 **Žalbeni osnovi**

Presuda se može pobijati:

- a) zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka,
- b) zbog povrede krivičnog zakona,
- c) zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenih činjenica i okolnosti,
- d) zbog odluke o krivičnim sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, troškovima krivičnog postupka, imovinskopravnom zahtjevu, kao i zbog odluke o objavljivanju presude putem sredstava javnog informisanja.

Član 297 **Bitne povrede odredaba krivičnog postupka**

(1) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji:

- a) ako je sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili koji je pravosnažnom odlukom izuzet od sudjenja,
- b) ako je na glavnom pretresu učestvovao sudija koji se morao izuzeti,
- c) ako je glavni pretres održan bez uredno prisutnosti na glavnom pretresu po zakonu obavezna ili ako je optuženom, braniocu, ili oštećenom protivno njegovom zahtjevu, uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa,
- d) ako je povrijeđeno pravo na odbranu,
- e) ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnom pretresu,
- f) ako je sud povrijedio propise krivičnog postupka o postojanju odobrenja nadležnog organa,
- g) ako je sud donio presudu a nije bio stvarno nadležan ili ako je nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti,
- h) ako sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe,
- i) ako se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda,
- j) ako je optužba prekoračena,
- k) ako je izreka presude nerazumljiva, protivrječna na sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama.

(2) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji i ako sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

Član 298 **Povrede krivičnog zakona**

Povreda krivičnog zakona postoji ako je krivični zakon povrijeđen u pitanju:

- a) da li je djelo za koje se optuženi goni krivično djelo,
- b) postoje li okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost,

- c) postoje li okolnosti koje isključuju krivi no gonjenje, a naročito da li je nastupila zastarjelost krivi nog gonjenja ili je gonjenje isključeno usljed amnestije ili pomilovanja ili je stvar ve pravosnažno presu ena,
- d) da li je u pogledu krivi nog djela koje je predmet optužbe primijenjen zakon koji se ne može primijeniti,
- e) da li je odlukom o kazni ili uslovnoj osudi, odnosno odlukom o mjeri bezbjednosti ili o oduzimanju imovinske koristi prekora eno ovlaštenje koje sud ima po zakonu,
- f) da li su pravilno primijenjene odredbe o ura unavanju pritvora i izdržane kazne.

lan 299

Pogrešno ili nepotpuno utvr eno injeni no stanje

- (1) Presuda se može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvr enog injeni nog stanja kad je sud neku odluku injenicu pogrešno utvrdio ili je nije utvrdio.
- (2) Nepotpuno utvr eno injeni no stanje postoji i kad na to ukazuju nove injenice ili novi dokazi.

lan 300

Odluke o krivi nopravnoj sankciji, troškovima postupka, imovinskopravnom zahtjevu i objavljivanju presude

- (1) Presuda se može pobijati zbog odluke o kazni i uslovnoj osudi kad tom odlukom nije prekora eno zakonsko ovlaštenje, ali sud nije pravilno odmjerio kaznu s obzirom na okolnosti koje utiču da kazna bude veća ili manja i zbog toga što je sud primijenio ili nije primijenio odredbe o ublažavanju kazne, o osloba anju od kazne, ili o uslovnoj osudi, iako su za to postojali zakonski uslovi.
- (2) Odluka o mjeri bezbjednosti ili o oduzimanju imovinske koristi može se pobijati ako ne postoji povreda zakona iz člana 298 tačke e) ovog zakona, ali je sud nepravilno donio ovu odluku ili nije izrekao mjeru bezbjednosti, odnosno oduzimanje imovinske koristi, iako su za to postojali zakonski uslovi. Iz istih razloga može se pobijati odluka o troškovima krivi nog postupka.
- (3) Odluka o imovinskopravnom zahtjevu, kao i odluka o objavljivanju presude putem sredstava javnog informisanja može se pobijati kad je sud o ovim pitanjima donio odluku protivno zakonskim odredbama.

lan 301

Podnošenje žalbe

- (1) Žalba se podnosi sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud, kao i za protivnu stranku i branioca - radi davanja odgovora.
- (2) Neblagovremenu (član 311) i nedopuštenu (član 312) žalbu odbaciti e rješenjem sudija, odnosno predsjednik vijeća.

lan 302

Odgovor na žalbu

Primjerak žalbe dostavlja se protivnoj stranci i braniocu (član 171) koji mogu u roku od osam dana od dana prijema podnijeti sudu odgovor na žalbu. Žalba i odgovor na žalbu, sa svim spisima i prepisom zapisnika s glavnog pretresa, dostavlja se Apelacionom sudu.

lan 303

Sudija izvjestilac

- (1) Kad spis po žalbi stigne Apelacionom sudu, predsjednik suda dostavlja spis predsjedniku vijeća koji određuje sudiju izvjestioca.

- (2) Sudija izvjestilac može, po potrebi, od sudije, odnosno predsjednika vijeća koje je donijelo pobijenu presudu pribaviti izvještaj o povredama odredaba krivi nog postupka, a može i provjeriti navode žalbe u pogledu novih dokaza i novih činjenica ili pribaviti potrebne izvještaje ili spise.
- (3) Kada sudija izvjestilac pripremi spis, predsjednik vijeća može zakazati sjednicu vijeća.

Član 304 **Sjednica vijeća**

- (1) O sjednici vijeća obavijestit će se tužilac, optuženi i njegov branilac.
- (2) Ako se optuženi nalazi u pritvoru ili na izdržavanju kazne, obezbijedit će se njegova prisutnost.
- (3) Sjednica vijeća počinje izlaganjem podnosioca žalbe, a nakon toga druga stranka izlaže odgovor na žalbu. Vijeće može od stranaka i branioca koji su prisutni sjednici zatražiti potrebno objašnjenje u vezi sa žalbom i odgovorom na žalbu. Stranke i branilac mogu predložiti da se pročitaju pojedini spisi i mogu, po dopuštenju predsjednika vijeća, dati dodatna objašnjenja za svoje stavove iz žalbe, odnosno odgovora na žalbu ne ponavljajući ono što je sadržano u objašnjenjima.
- (4) Nedolazak stranaka i branioca koji su uredno obaviješteni ne sprečava održavanje sjednice vijeća.
- (5) Na sjednici vijeća kojoj su prisutne stranke i branilac, javnost se može isključiti samo pod uslovima određenim ovim zakonom (članovi od 235 do 237).
- (6) Zapisnik o sjednici vijeća prilažuje se spisima.
- (7) Rješenja iz članova 311 i 312 ovog zakona mogu se donijeti i bez obavješćavanja stranaka i branioca o sjednici vijeća.

Član 305 **Odlučivanje u sjednici vijeća ili pretresu**

- (1) Apelacioni sud donosi odluku u sjednici vijeća ili na osnovu održanog pretresa.
- (2) Na pismenu izradu odluke donesene na sjednici vijeća primjenjuju se rokovi iz člana 289 stava 1 ovog zakona.

Član 306 **Granice ispitivanja presude**

Apelacioni sud ispituje presudu u onom dijelu u kojem se ona pobija žalbom.

Član 307 **Zabrana reformatio in peius**

Ako je podnesena žalba samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu.

Član 308 **Prošireno dejstvo žalbe**

Žalba zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede krivi nog zakona podnesena u korist optuženog sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o krivi nopravnoj sankciji i o oduzimanju imovinske koristi (član 300).

Član 309 **Beneficium cohaesionis**

Ako vijeće Apelacionog suda povodom mađarske žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist optuženog od koristi i za kojeg od saoptuženih koji nije podnio žalbu ili je nije podnio u tom pravcu, postupit će po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji.

Član 310 **Odluke po žalbi**

- (1) Apelacioni sud može u sjednici vijeća odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao nedopuštenu ili odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu presudu ili preinačiti prvostepenu presudu, ili ukinuti presudu i održati pretres.
- (2) O svim žalbama protiv iste presude Apelacioni sud odlučuje jednom odlukom.

Član 311 **Odbacivanje žalbe kao neblagovremene**

Žalba će se odbaciti rješenjem kao neblagovremena ako se utvrdi da je podnesena nakon proteka zakonskog roka za njeno podnošenje.

Član 312 **Odbacivanje žalbe kao nedopuštene**

Žalba će se odbaciti rješenjem kao nedopuštena ako se utvrdi da je žalbu podnijelo lice koje nije ovlašteno za podnošenje žalbe ili lice koje se odreklo prava na žalbu ili ako se utvrdi odustanak od žalbe ili da je poslije odustajanja ponovno podnesena žalba ili ako žalba po zakonu nije dopuštena.

Član 313 **Odbijanje žalbe**

Apelacioni sud će presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu presudu kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija žalbom.

Član 314 **Preinačenje prvostepene presude**

- (1) Apelacioni sud će, uvažavajući žalbu, presudom preinačiti prvostepenu presudu ako smatra da su odlučene činjenice u prvostepenoj presudi pravilno i potpuno utvrđene i da se, s obzirom na utvrđeno stanje, po pravilnoj primjeni zakona, ima donijeti drugačija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povrede iz člana 297 stav 1 tačke f), g), h), i) i j) ovog zakona.
- (2) Ako su se zbog preinačenja prvostepene presude stekli uslovi da se odredi, odnosno ukine pritvor na osnovu člana 138 stavova 1 i 2 ovog zakona, Apelacioni sud će o tome donijeti posebno rješenje protiv koga nije dopuštena žalba.

Član 315 **Ukidanje prvostepene presude**

- (1) Apelacioni sud će, uvažavajući žalbu, rješenjem ukinuti prvostepenu presudu i odrediti održavanje pretresa ako utvrdi da:
 - a) postoji bitna povreda odredaba krivičnog postupka, osim slučajeva iz člana 314 stava 1 ovog zakona,

- b) je potrebno izvesti nove dokaze ili ponoviti ve u prvostepenom postupku izvedene dokaze usljed kojih je injeni no stanje pogrešno ili nepotpuno utvr eno.
- (2) Apelacioni sud može i djelimi no ukinuti prvostepenu presudu, ako se pojedini dijelovi presude mogu izdvojiti bez štete za pravilno presu enje i u odnosu na taj dio održati pretres.
 - (3) Ako se optuženi nalazi u pritvoru, Apelacioni sud e ispitati postoje li još razlozi za pritvor i donijet e rješenje o produženju ili ukidanju pritvora. Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba.
 - (4) Ako je optuženi u pritvoru, Apelacioni sud je dužan donijeti odluku najkasnije u roku od tri mjeseca, a u složenim predmetima najkasnije u roku od šest mjeseci od dana kada je primio spise.

lan 316

Obrazloženje odluke kojom se ukida prvostepena presuda

U obrazloženju presude, u dijelu kojim se ukida prvostepena presuda ili u rješenju kojim se ukida prvostepena presuda, navest e se samo kratki razlozi za ukidanje.

lan 317

Pretres pred Apelacionim sudom

- (1) Odredbe koje se odnose na glavni pretres u prvostepenom postupku shodno se primjenjuju i na pretres pred Apelacionim sudom.
- (2) Ako Apelacioni sud ustanovi da je potrebno ponovo izvesti neki od ve izvedenih dokaza u prvostepenom postupku, iskazi saslušanih svjedoka i vještaka i pismeni nalaz i mišljenje bit e prihva eni kao dokazi i mogu biti pro itani ili reprodukovani ukoliko su ti svjedoci i vještaci prilikom svjedo enja bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branioca, ili nisu bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branioca iako im je to bilo omogu eno, kao i u slu aju ako je to ovim zakonom druga ije odre eno, te ukoliko se radi o dokazima iz lana 261 stava 2 ta ke e) ovog zakona.
- (3) Ostale dokaze koji su pravilno izvedeni u prvostepenom postupku Apelacioni sud nije dužan ponovo da izvodi na pretresu, ali je obavezan odre eno nazna iti koji su to dokazi i navesti da e oni biti uvršteni u dokazni materijal pri donošenju drugostepene odluke.

Odjeljak 1a Žalba na drugostepenu presudu

lan 317a

Op a odredba

- (1) Protiv presude Apelacionog suda dozvoljena je žalba u slu aju:
 - a) ako je vije e preina ilo prvostepenu presudu kojom je optuženi oslobo en od optužbe i izreklo presudu kojom se optuženi oglašava krivim;
 - b) ako je vije e povodom žalbe na osloba aju u presudu na pretresu donijelo presudu kojom se optuženi oglašava krivim.
- (2) O žalbi protiv drugostepene presude odlu uje Apelacioni sud u tre em stepenu.
- (3) Odredbe lana 309 ovog zakona primjenjivat e se i na saoptuženog koji nije izjavio žalbu protiv drugostepene odluke.
- (4) Pred ovim vije em ne može se održati pretres.

Odjeljak 2 - Žalba na rješenje

lan 318
Dopuštenost žalbe na rješenje

- (1) Protiv rješenja donesenog u prvom stepenu, stranke, branilac i lica koja su prava povrijeđena mogu da podnesu žalbu uvijek kad u ovom zakonu nije izričito određeno da žalba nije dopuštena.
- (2) Rješenja koja se donose radi pripremanja glavnog pretresa i presude mogu se pobijati samo u žalbi na presudu.

lan 319
Opšti rok za podnošenje žalbe

- (1) Žalba se podnosi Osnovnom sudu.
- (2) Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, žalba na rješenje podnosi se u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.

lan 320
Suspenzivno dejstvo žalbe

Ako u ovom zakonu nije drugačije određeno, podnošenjem žalbe na rješenje odlaže se izvršenje rješenja protiv koga je podnesena žalba.

lan 321
Odlučivanje o žalbi na rješenje

- (1) O žalbi protiv rješenja donesenog u prvom stepenu odlučuje Apelacioni sud, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) O žalbi protiv rješenja sudije za prethodni postupak, odnosno sudije za prethodno saslušanje, odlučuje Apelacioni sud, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (3) Odlučujući o žalbi Apelacioni sud može rješenjem da odbaci žalbu kao neblagovremenu ili kao nedopuštenu, odbije žalbu kao neosnovanu ili uvaži žalbu i rješenje preinači ili ukine i, po potrebi, predmet uputi na ponovno odlučivanje.

lan 322
Shodna primjena odredbi o žalbi na prvostepenu presudu

Na postupak po žalbi na rješenje shodno se primjenjuju odredbe članova 293, 295 i 301 stava 2, člana 303 stava 1 i članova 306, 307 i 309 ovog zakona.

lan 323
Shodna primjena odredaba ovog zakona i na druga rješenja

Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, odredbe člana 318 i 322 ovog zakona shodno se primjenjuju i na sva ostala rješenja koja se donose po ovom zakonu.

GLAVA XXIV - VANREDNI PRAVNI LIJEK

Ponavljanje postupka

lan 324
Opšta odredba

Krivi ni postupak koji je dovršen pravosnažnim rješenjem ili pravosnažnom presudom može se na zahtjev ovlaštenog lica ponoviti samo u slu ajevima i pod uslovima predvi enim u ovom zakonu.

lan 324a **Nepravo ponavljanje krivi nog postupka**

- (1) **Pravosnažna presuda može se preina iti i bez ponavljanja krivi nog postupka ako je u dvjema presudama ili u više presuda protiv istog osu enog pravosnažno izre eno više kazni, a nisu primijenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju.**
- (2) **U slu aju iz stava 1 ovog lana sud e ovom presudom preina iti ranije presude u pogledu odluka o kazni i izre i jedinstvenu kaznu. Za donošenje nove presude nadležan je prvostepeni sud koji je sudio u stvari u kojoj je izre ena najstrožija vrsta kazne, a kod istovrsnih kazni – sud koji je izrekao najve u kaznu, a ako su kazne jednake – sud koji je posljednji izrekao kaznu.**
- (3) **Novu presudu donosi vije e Osnovnog suda na prijedlog tužioca ili osu enog, odnosno branioca, a po saslušanju protivne stranke.**
- (4) **Ako su u slu aju iz stava 1 ovog lana prilikom izricanja kazne uzete u obzir i presude drugih sudova, ovjereni prepis nove pravosnažne presude bit e dostavljen i tim sudovima.**

lan 325 **Nastavljanje krivi nog postupka**

Ako je krivi ni postupak rješenjem pravosnažno obustavljen ili je presudom optužba pravosnažno odbijena zato što nije bilo potrebnog odobrenja, postupak e se na zahtjev tužioca nastaviti im prestanu uzroci zbog kojih su donesene navedene odluke.

lan 326 **Ponavljanje postupka završenog pravosnažnim rješenjem**

- (1) **Ako je izvan slu ajeva iz lana 325 ovog zakona krivi ni postupak pravosnažno obustavljen prije po etka glavnog pretresa, na zahtjev tužioca može da se dozvoli ponavljanje krivi nog postupka ako se podnesu novi dokazi na osnovu kojih se sud može uvjeriti da su se stekli uslovi za ponovno pokretanje krivi nog postupka.**
- (2) **Krivi ni postupak pravosnažno obustavljen do po etka glavnog pretresa može se ponoviti kad je tužilac odustao od gonjenja, ako se dokaže da je do odustanka došlo usljed krivi nog djela zloupotrebe službenog položaja tužioca. U pogledu dokazivanja krivi nog djela tužioca primjenjivat e se odredbe lana 327 stava 2 ovog zakona.**

lan 327 **Ponavljanje postupka u korist osu enog**

- (1) **Krivi ni postupak završen pravosnažnom presudom može se ponoviti u korist osu enog:**
 - a) **ako se dokaže da je presuda zasnovana na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka, vještaka ili tuma a;**
 - b) **ako se dokaže da je do presude došlo usljed krivi nog djela sudije ili lica koje je vršilo istražne radnje;**
 - c) **ako se iznesu nove injenice ili se podnesu novi dokazi koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti predstavljeni na glavnom pretresu, a koji su sami za sebe ili u vezi s ranijim dokazima podobni da prouzrokuju osloba anje lica koje je bilo osu eno ili njegovu osudu po blažem krivi nom zakonu;**

- d) ako je neko lice za isto krivi no djelo više puta osu eno ili ako je više lica osu eno zbog istog djela koje je moglo u initi samo jedno lice ili neko od njih;
- e) ako se u slu aju osude za produženo krivi no djelo ili za drugo krivi no djelo koje po zakonu obuhvata više istovrsnih ili više raznovrsnih radnji iznesu nove injenice ili podnesu novi dokazi koji ukazuju da osu eni nije u inio radnju koja je obuhva ena djelom iz osude, a postojanje ovih injenica bi bilo od bitnog uticaja na odmjeravanje kazne;
- f) ako Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Dom za ljudska prava ili Evropski sud za ljudska prava utvrdi da su u toku postupka kršena ljudska prava i osnovne slobode i ako je presuda zasnovana na tom kršenju.
- (2) U slu ajevima iz stava 1 ta ki a) i b) ovog lana mora se pravosnažnom presudom dokazati da su navedena lica oglašena krivim za odnosna krivi na djela. Ako se postupak protiv ovih lica ne može sprovesti zbog toga što su umrla ili što postoje okolnosti koje isklju uju krivi no gonjenje, injenice iz stava 1 ta ki a) i b) ovog lana mogu se utvrditi i drugim dokazima.

lan 328

Ponavljanje postupka na štetu optuženog

- (1) Krivi ni postupak se može ponoviti na štetu optuženog ako je presuda kojom se optužba odbija donesena zbog odustanka tužioca od optužbe, a dokaže se da je do ovog odustanka došlo usljed krivi nog djela korupcije ili krivi nog djela protiv službene i druge dužnosti tužioca.
- (2) U slu aju iz stava 1 ovog lana primjenjuju se odredbe lana 327 stava 2 ovog zakona.

lan 329

Lica ovlaštena na podnošenje zahtjeva

- (1) Zahtjev za ponavljanje krivi nog postupka mogu da podnesu stranke i branilac, a poslije smrti osu enog zahtjev u njegovu korist mogu da podnesu tužilac i lica iz lana 293 stava 2 ovog zakona.
- (2) Zahtjev za ponavljanje krivi nog postupka u korist osu enog može se podnijeti i pošto je osu eni izdržao kaznu, i bez obzira na zastarjelost, amnestiju ili pomilovanje.
- (3) Ako sud sazna da postoji razlog za ponavljanje krivi nog postupka, obavijestit e o tome osu enog, odnosno lice koje je ovlašteno da u korist osu enog podnese zahtjev.

lan 330

Postupanje po zahtjevu

- (1) **O zahtjevu za ponavljanje krivi nog postupka odlu uje vije e Osnovnog suda.**
- (2) **U zahtjevu se mora navesti po kojem se zakonskom osnovu traži ponavljanje i kojim se dokazima potkrjepljuju injenice na kojima se zahtjev zasniva. Ako zahtjev ne sadrži ove podatke, sud e pozvati podnosioca da u odre enom roku zahtjev dopuni.**
- (3) **Prilikom rješavanja o zahtjevu, u vije u ne e u estvovati sudija koji je u estvovao u donošenju presude u ranijem postupku.**

lan 331

Odlu ivanje o zahtjevu

- (1) **Sud e rješenjem zahtjev odbaciti ako na osnovu samog zahtjeva i spisa ranijeg postupka utvrdi da je zahtjev podnijelo neovlašteno lice ili da nema zakonskih uslova za ponavljanje postupka ili da su injenice i dokazi na kojima se zahtjev zasniva ve bili izneseni u ranijem zahtjevu za ponavljanje postupka koji je odbijen pravosnažnim rješenjem suda ili da injenice i dokazi o igledno nisu podobni da se na osnovu njih dopusti ponavljanje ili da podnosilac zahtjeva nije postupio po lanu 330 stavu 2 ovog zakona.**

- (2) Ako sud ne odbaci zahtjev, dostavit će se prepis zahtjeva protivnoj stranci koja ima pravo u roku od osam dana odgovoriti na zahtjev. Kad sudu stigne odgovor na zahtjev ili kad protekne rok za davanje odgovora, predsjednik vijeća odredit će da se izvide činjenice i pribave dokazi na koje se poziva u zahtjevu i u odgovoru na zahtjev.
- (3) Poslije provedenih izvištaja sud će rješenjem odmah odlučiti o zahtjevu za ponavljanje postupka na način iz člana 332 stava 2 ovog zakona.

Član 332

Dopuštenje za ponavljanje postupka

- (1) Sud će, ako ne odredi da se izvištaj dopuni, na osnovu rezultata izvištaja zahtjev uvažiti i dopustiti ponavljanje krivičnog postupka ili će zahtjev odbiti, ako novi dokazi nisu podobni da dovedu do ponavljanja krivičnog postupka.
- (2) Ako sud na zahtjev da se razloži zbog kojih je dopustio ponavljanje postupka u korist optuženog postoje i za kojeg od saoptuženih koji nije podnio zahtjev za ponavljanje postupka, postupiti će po službenoj dužnosti kao da takav zahtjev postoji.
- (3) U rješenju kojim se dopušta ponavljanje krivičnog postupka sud će odlučiti da se odmah zakaže novi glavni pretres.
- (4) Ako je zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka podnesen u korist osuđenog, a sud smatra s obzirom na podnesene dokaze da osuđeni može u ponovljenom postupku biti oslobođen na takvu kaznu da bi se uračunavanjem već izdržane kazne imao pustiti na slobodu, ili da može biti oslobođen od optužbe ili da optužba može biti odbijena – odredit će da se izvršenje presude odloži, odnosno prekine.
- (5) Kad rješenje kojim se dopušta ponavljanje krivičnog postupka postane pravosnažno, obustavit će se izvršenje kazne, ali će sud, po prijedlogu tužioca, odrediti pritvor ako postoje uslovi iz člana 132 ovog zakona.

Član 333

Pravila ponovljenog postupka

- (1) Na ponovljeni postupak koji se vodi na osnovu rješenja kojim je dopušteno ponavljanje krivičnog postupka, primjenjuju se iste odredbe kao i na prethodni postupak. U ponovljenom postupku sud nije vezan za rješenja donesena u prethodnom postupku.
- (2) Ako se ponovljeni postupak obustavi do početka glavnog pretresa, sud će rješenjem o obustavljanju postupka ukinuti i raniju presudu.
- (3) Kad sud u ponovljenom postupku donese presudu, izreči će da se prethodna presuda djelimično ili u cjelini stavlja van snage ili da se ostavlja na snazi. U kaznu koju odredi novom presudom sud će optuženom uračunati izdržanu kaznu, a ako je ponavljanje određeno samo za neko od djela za koje je optuženi bio osuđen, sud će izreči novu jedinstvenu kaznu.
- (4) Sud je u ponovljenom postupku vezan zabranom iz člana 307 ovog zakona.

III – POSEBNI POSTUPCI

GLAVA XXV - POSTUPAK ZA IZDAVANJE KAZNENOG NALOGA

Član 334

Opća odredba

- (1) Za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora do pet godina ili novčanom kaznom kao glavnom kaznom, a za koje je prikupio dovoljno dokaza koji pružaju osnov za tvrdnju da je

osumnji eni u inio krivi no djelo, tužilac može u optužnici zatražiti od suda da izda kazneni nalog - u kojem e optuženom izre i odre enu krivi nopravnu sankciju ili mjeru bez provo enja glavne rasprave.

- (2) Tužilac može da zatraži izricanje jedne ili više sljede ih krivi nopravnih sankcija: nov anu kaznu, uslovnu osudu ili mjeru bezbjednosti: zabranu obavljanja odre enih poziva, djelatnosti ili dužnosti ili oduzimanje predmeta, kao i mjeru oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivi nim djelom.
- (3) Izricanje nov ane kazne može se zatražiti u visini koja ne može biti ve a od 50.000 KM.

lan 335

Neprihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga

- (1) Sudija e odbaciti zahtjev za izdavanje kaznenog naloga ako ustanovi da postoji osnov za spajanje postupka iz lana 25 ovog zakona, ako se radi o krivi nom djelu za koje se takav zahtjev ne može postaviti ili ako je tužilac zatražio izricanje krivi nopravne sankcije ili mjere koja po zakonu nije dopuštena.
- (2) O žalbi tužioca protiv rješenja o odba aju odlu uje Apelacioni sud u roku od 48 sati.
- (3) Ako sudija smatra da podaci u optužnici ne pružaju dovoljno osnova za izdavanje kaznenog naloga ili da se prema tim podacima može o ekivati izricanje neke druge krivi ne sankcije ili mjere, a ne one koju je zatražio tužilac, postupit e s optužnicom kao da je podnijeta na potvrdu i postupiti u skladu s lanom 228 ovog zakona.

lan 336

Prihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga

- (1) Ako se složi za zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga, sudija e potvrditi optužnicu i zakazati saslušanje optuženog bez odga anja, a najkasnije u roku od osam dana od dana potvr ivanja optužnice.
- (2) Na saslušanju je potrebno prisustvo stranaka i branilaca. U slu aju njihovog nedolaska, bit e primijenjene odredbe lanova 245, 246 i 248 ovog zakona.
- (3) Prilikom saslušanja sudija e:
 - a) utvrditi da li je ispoštovano pravo optuženog da ga zastupa branilac,
 - b) utvrditi da li je optuženi razumio optužnicu i zahtjev tužioca za izricanje krivi nopravne sankcije ili mjere,
 - c) pozvati tužioca da upozna optuženog sa sadržajem dokaza koje je prikupio tužilac i pozvati ga na davanje izjave o predo enim dokazima,
 - d) pozvati optuženog da se izjasni o krivici,
 - e) pozvati optuženog da se izjasni o predloženoj krivi nopravnoj sankciji ili mjeri.

lan 337

Izdavanje kaznenog naloga

- (1) Ako optuženi izjavi da nije kriv ili stavi prigovor na optužnicu, sudija e proslijediti optužnicu radi zakazivanja glavnog pretresa, u skladu sa ovim zakonom. Glavni pretres bit e zakazan u roku od 30 dana.
- (2) Ako optuženi izjavi da je kriv i da prihvata krivi nopravnu sankciju ili mjeru predloženu u optužnici, sudija e prvo utvrditi krivicu i onda presudom izdati kazneni nalog u skladu s optužnicom.

lan 338

Sadržaj presude kojom se izdaje kazneni nalog i pravo na žalbu

- (1) Presuda kojom se izdaje kazneni nalog sadrži podatke iz člana 285 ovog zakona.
- (2) U obrazloženju presude iz stava 1 ovog člana ukratko se navode razlozi koji opravdavaju izricanje presude kojom se izdaje kazneni nalog.
- (3) Protiv presude iz stava 1 ovog člana dopuštena je žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja presude.

Član 339

Dostavljanje presude kojom se izdaje kazneni nalog

- (1) Presuda kojom se izdaje kazneni nalog dostavlja se optuženom, njegovom braniocu i tužiocu.
- (2) Plaćanje novane kazne prije isteka roka za podnošenje žalbe ne smatra se odricanjem od prava na žalbu.

GLAVA XXVI - BRISANA ZAKONOM O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KRIVINOM POSTUPKU BRKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE (SLUŽBENI GLASNIK BRKO DISTRIKTA BIH, BROJ 9/13).

Član 340

Član 340 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivinom postupku Brko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brko distrikta BiH, broj 9/13).

Član 341

Član 341 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivinom postupku Brko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brko distrikta BiH, broj 9/13).

Član 342

Član 342 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivinom postupku Brko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brko distrikta BiH, broj 9/13).

Član 343

Član 343 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivinom postupku Brko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brko distrikta BiH, broj 9/13).

Član 344

Član 344 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivinom postupku Brko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brko distrikta BiH, broj 9/13).

Član 345

Član 345 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivinom postupku Brko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brko distrikta BiH, broj 9/13).

Član 346

Član 346 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivinom postupku Brko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brko distrikta BiH, broj 9/13).

Član 347

lan 347 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 348

lan 348 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 349

lan 349 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 350

lan 350 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 351

lan 351 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 352

lan 352 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 353

lan 353 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 354

lan 354 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 355

lan 355 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 356

lan 356 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 357

lan 357 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 358

lan 358 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 359

lan 359 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 360

lan 360 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 361

lan 361 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 362

lan 362 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 363

lan 363 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 364

lan 364 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 365

lan 365 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 366

lan 366 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 367

lan 367 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 368

lan 368 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 369

lan 369 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 370

lan 370 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 371

lan 371 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 372

lan 372 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 373

lan 373 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

lan 374

lan 374 brisan Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o krivi nom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Br ko distrikta BiH, broj 9/13).

GLAVA XXVII - POSTUPAK PROTIV PRAVNIH LICA

lan 375

Jedinstvenost postupka

- (1) Zbog istog krivi nog djela, protiv pravnog lica se, u pravilu, pokre e i vodi krivi ni postupak zajedno s postupkom protiv u inioca.
- (2) Postupak samo protiv pravnog lica se može pokrenuti, odnosno voditi kada protiv u inioca krivi ni postupak nije mogu e pokrenuti, odnosno voditi iz zakonom propisanih razloga ili ako je protiv njega krivi ni postupak ve proveden.
- (3) U jedinstvenom postupku se protiv optuženog pravnog lica i optuženog podiže jedna optužnica i izri e jedna presuda.

lan 376

Cjelijshodnost pokretanja krivi nog postupka

Tužilac može odlu iti da protiv pravnog lica ne zahtijeva pokretanje krivi nog postupka kada okolnosti slu aja ukazuju da to ne bi bilo cjelijshodno, jer je doprinos pravnog lica u injenju krivi nog djela bio neznatan ili pravno lice nema imovine ili ima tako malo imovine da ne bi bila dovoljna ni za pokri e troškova postupka ili ako je protiv pravnog lica zapo et ste ajni postupak ili kada je u inilac krivi nog djela jedini vlasnik pravnog lica protiv kojega bi se krivi ni postupak ina e pokrenuo.

lan 377

Zastupnik pravnog lica u krivi nom postupku

- (1) Svako pravno lice u krivi nom postupku mora imati svoga zastupnika, koji je ovlašten za preduzimanje svih radnji za koje je po ovom zakonu ovlašten osumnji eni, odnosno optuženi i osu eni.
- (2) Pravno lice u krivi nom postupku može imati samo jednoga zastupnika.
- (3) Sud mora svaki put utvrditi identitet zastupnika pravnog lica i njegovo ovlaštenje za zastupanje.

lan 378

Odre ivanje zastupnika

- (1) Zastupnik pravnog lica u krivi nom postupku je onaj ko je ovlašten da zastupa pravno lice po zakonu, aktu nadležnog državnog organa ili po statutu, aktu o osnivanju ili drugom aktu pravnog lica.
- (2) Zastupnik može ovlastiti za zastupanje nekoga drugog. Ovlaštenje mora biti dato pismeno ili usmeno na zapisnik kod suda.
- (3) Kada je prije pravosnažnog okon anja krivi nog postupka pravno lice prestalo da postoji, zastupnika e mu odrediti sud.

lan 379

Izuze e zastupnika

- (1) Zastupnik pravnog lica u krivi nom postupku ne može biti lice koje je pozvano kao svjedok.
- (2) Zastupnik pravnog lica u krivi nom postupku ne može biti lice protiv kojega te e postupak zbog istog krivi nog djela, osim ako je jedini lan pravnog lica.
- (3) U slu aju iz stavova 1 i 2 ovog lana sud e pozvati pravno lice da nadležni organ tog pravnog lica u odre enom roku odredi drugog zastupnika i o tome pismeno obavijesti sud. U suprotnom e zastupnika odrediti sud.

lan 380

Dostavljanje pismena

Pismena, namijenjena pravnom licu, dostavljaju se i pravnom licu i zastupniku.

lan 381

Troškovi zastupnika

Troškovi zastupnika pravnog lica u krivi nom postupku su troškovi krivi nog postupka. Troškovi za zastupnika postavljenog na osnovu lanova 378 i 379 ovog zakona unaprijed se ispla uju iz sredstava organa koji vodi krivi ni postupak samo ako pravno lice nema sredstava.

lan 382

Branilac pravnog lica u krivi nom postupku

- (1) Pravno lice može, pored zastupnika, imati branioca.
- (2) Pravno i fizi ko lice kao i osumnji eni, odnosno optuženi, ne mogu imati istog branioca.

lan 383

Sadržaj optužnice

Optužnica protiv pravnog lica u krivi nom postupku, pored sadržaja propisanih ovim zakonom, sadrži naziv pod kojim pravno lice, u skladu s propisima, nastupa u pravnom prometu, sjedište pravnog lica, opis krivi nog djela i osnov odgovornosti pravnog lica.

lan 384

Saslušanje i završna rije

- (1) Na glavnoj raspravi se prvo saslušava optuženi, a potom zastupnik pravnog lica.
- (2) Po završenom dokaznom postupku, kao i završnoj rije i tužioca i ošte enog, sudija, odnosno predsjednik vije a daje rije braniocu, zatim zastupniku pravnog lica, te braniocu optuženog, i na kraju optuženom.

lan 385

Presuda pravnom licu

Pored sadržaja propisanog u lanu 285 ovog zakona, pisana presuda pravnom licu mora sadržavati:

- a) u uvodu presude - naziv pod kojim pravno lice u skladu s propisima nastupa u pravnom prometu i sjedište pravnog lica, kao i ime i prezime zastupnika pravnog lica koji je bio prisutan na glavnom pretresu;
- b) u izreci presude - naziv pod kojim pravno lice u skladu s propisima nastupa u pravnom prometu i sjedište pravnog lica, kao i zakonski propis po kojem je optuženo, po kojem se osloba a optužbe za to djelo ili po kojem se optužba odbija.

lan 386

Mjera obezbje enja

- (1) Za obezbje enje izvršenja kazne, oduzimanja imovine ili oduzimanja imovinske koristi, sud može, na prijedlog tužioca, protiv pravnog lica u krivi nom postupku odrediti privremeno obezbje enje. U ovom slu aju shodno se primjenjuju odredbe lana 202 ovog zakona.
- (2) Ako postoji opravdana bojazan da e u okviru optuženog pravnog lica biti ponovljeno djelo i da e za njega biti odgovorno pravno lice ili se sa u injenjem djela prijeti, sud može u istom postupku, osim mjera iz stava 1 ovog lana, pravnom licu zabraniti obavljanje jedne ili više odre enih djelatnosti na odre eno vrijeme.
- (3) Kada je protiv pravnog lica pokrenut krivi ni postupak, sud može, na prijedlog tužioca ili po službenoj dužnosti, zabraniti statusne promjene pravnog lica koje bi za posljedicu imale brisanje pravnog lica iz sudskog registra. Odluka o ovoj zabrani se upisuje u sudski registar.

lan 387

Primjena ostalih odredbi ovog zakona

Ako druga ije nije odre eno, u krivi nom postupku protiv pravnog lica shodno se primjenjuju odgovaraju e odredbe ovog zakona, ak i u slu aju ako se postupak vodi samo protiv pravnog lica.

GLAVA XXVIII - POSTUPAK ZA PRIMJENU MJERA BEZBJEDNOSTI, ZA ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVI NIM DJELOM I ZA OPOZIVANJE USLOVNE OSUDE

lan 388

Prekid postupka u slu aju nastupanja duševne bolesti

- (1) Ako je kod optuženog nakon u injenja krivi nog djela nastupila takva duševna bolest da nije sposoban u estvovati u postupku sud e rješenjem, nakon psihijatrijskog vješta enja, prekinuti postupak i optuženog uputiti organu nadležnom za pitanja socijalnog staranja.
- (2) Kada se zdravstveno stanje optuženog poboljša u mjeri da je sposoban da u estvuje u postupku, krivi ni postupak e se nastaviti.
- (3) Ako tokom prekida postupka nastupi zastara krivi nog gonjenja, sud e donijeti rješenje o obustavi postupka.

lan 389

Postupak u slu aju neura unljivosti

- (1) Ako je osumnji eni u inio protivpravno djelo u stanju neura unljivosti i postoje zakonom odre eni uslovi za odre ivanje prisilnog smještaja lica s težim duševnim smetnjama u zdravstvenu ustanovu, tužilac e u optužnici postaviti prijedlog da sud utvrdi da je

- osumnji eni u inio protivpravno djelo u stanju neura unljivosti, kao i da mu se privremeno odredi prisilni smještaj u zdravstvenoj ustanovi uz obavještanje zdravstvene ustanove.
- (2) Protiv osumnji enog, odnosno optuženog iz stava 1 ovog lana na obrazloženi prijedlog tužioca može se odrediti pritvor iz razloga iz lana 132 ovog zakona. Ako je pritvor protiv osumnji enog odre en ili produžen, izvršava se u zdravstvenoj ustanovi i može trajati dok postoje razlozi iz lana 132 ovog zakona, ali ne duže od rokova iz lana 135 i lana 137 stavova 2 i 3 ovog zakona, odnosno pravosnažnog rješenja o privremenom odre ivanju prisilnog smještaja.
 - (3) Ako sud nakon provedenog glavnog pretresa utvrdi da je optuženi u inio protivpravno djelo u stanju neura unljivosti, donijet e presudu kojom se utvr uje da je optuženi u inio protivpravno djelo u stanju neura unljivosti i posebnim rješenjem e mu se privremeno odrediti prisilni smještaj u zdravstvenoj ustanovi u trajanju od šest mjeseci. Protiv rješenja dozvoljena je žalba u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
 - (4) Po pravosnažnosti rješenja iz stava 3 ovog lana, tužilac e, u skladu s posebnim zakonom kojim se reguliše pitanje zaštite ovih lica, nadležnom sudu dostaviti obavještenje za pokretanje postupka o prisilnom smještaju teško duševno bolesnog lica u zdravstvenu ustanovu. Uz ovo obavještenje bit e dostavljena medicinska dokumentacija i pravosnažno rješenje o privremenom odre ivanju prisilnog smještaja u zdravstvenu ustanovu.
 - (5) Ako u toku glavnog pretresa izvedeni dokazi ukazuju da je optuženi po inio protivpravno djelo u stanju ura unljivosti, smanjene ura unljivosti ili bitno smanjene ura unljivosti, tužilac e odustati od podnesenih prijedloga iz stava 1 ovog lana, nastaviti postupak i izmijeniti optužnicu. U slu aju kad se radi o smanjenoj ili bitno smanjenoj ura unljivosti, tužilac može da predloži izricanje mjere bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog lije enja, koja se izri e uz neku drugu krivi nopravnu sankciju.
 - (6) Ako sud utvrdi da optuženi u vrijeme po injenja djela nije bio u stanju neura unljivosti, a tužilac ne odustane od prijedloga iz stava 1 ovog lana, sud e donijeti presudu kojom se optužba odbija.
 - (7) Poslije podnošenja prijedloga iz stava 1 ovog lana, osumnji eni, odnosno optuženi mora imati branioca.

lan 390

Postupak u slu aju obaveznog lije enja od zavisnosti

- (1) O primjeni mjere bezbjednosti obaveznog lije enja od zavisnosti, sud odlu uje pošto pribavi nalaz i mišljenje vještaka. U svojem nalazu i mišljenju vještak treba da se izjasni i o mogu nostima za lije enje optuženog.
- (2) Ako je pri izricanju uslovne osude u iniocu odre eno lije enje na slobodi, a on se nije podvrgao lije enju ili ga je samovoljno napustio, sud može, po službenoj dužnosti ili na prijedlog ustanove u kojoj se u inilac lije io ili je trebalo da se lije i, a po saslušanju tužioca i u inioca da odredi opozivanje uslovne osude ili prinudno izvršenje bezbjednosne mjere obaveznog lije enja od zavisnosti. Prije donošenja odluke sud e, po potrebi, pribaviti i mišljenje ljekara.

lan 391

Oduzimanje predmeta

- (1) Predmeti koji se po KZ Br ko distrikta BiH moraju oduzeti, oduzet e se i kad se krivi ni postupak ne završi presudom kojom se optuženi proglašava krivim, ako to zahtijevaju interesi op e bezbjednosti i interesi morala, o emu se donosi posebno rješenje.
- (2) Rješenje iz stava 1 ovog lana donosi sudija, odnosno vije e u trenutku kad je postupak završen, odnosno kad je obustavljen.
- (3) Rješenje o oduzimanju predmeta iz stava 1 ovog lana donosi sudija, odnosno vije e i kad je u presudi kojom je optuženi proglašen krivim propušteno da se donese takva odluka.

- (4) **Ovjereni prepis rješenja o oduzimanju predmeta dostaviti se vlasniku predmeta ako je vlasnik poznat.**
- (5) **Protiv rješenja iz stavova od 1 do 3 ovog člana, vlasnik predmeta ima pravo na žalbu zbog nepostojanja zakonskog osnova za oduzimanje predmeta.**

član 392

Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivi nim djelom

- (1) Imovinska korist pribavljena krivi nim djelom utvrđuje se u krivi nom postupku po službenoj dužnosti.
- (2) Tužilac je u toku postupka dužan da prikuplja dokaze i izvi a okolnosti koje su od važnosti za utvrđivanje imovinske koristi pribavljene krivi nim djelom.
- (3) Ako je ošte eni podnio imovinskopravni zahtjev u pogledu povrata predmeta pribavljenih krivi nim djelom, odnosno u pogledu nov anog iznosa koji odgovara vrijednosti stvari, imovinska korist e se utvrđivati samo u onom dijelu koji nije obuhva en imovinskopravnim zahtjevom.

član 393

Postupak oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivi nim djelom

- (1) Kad dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivi nim djelom, lice na koje je imovinska korist prenesena, kao i predstavnik pravnog lica pozvat e se na glavni pretres radi saslušanja. Pozivom e se upozoriti da e se postupak provesti bez njihove prisutnosti.
- (2) Predstavnik pravnog lica saslušat e se na glavnom pretresu poslije optuženog. Na isti na in postupit e se u odnosu na lice na koje je imovinska korist prenesena, ako nije pozvano kao svjedok.
- (3) Lice na koje je imovinska korist prenesena, kao i predstavnik pravnog lica ovlašten je da u vezi sa utvrđivanjem imovinske koristi predlaže dokaze i da, po dopuštenju sudije, odnosno predsjednika vije a, postavlja pitanja optuženom, svjedocima i vještacima.
- (4) Isklju enje javnosti na glavnom pretresu ne odnosi se na lice na koje je imovinska korist prenesena ni na predstavnika pravnog lica.
- (5) Ako sud u toku glavnog pretresa utvrdi da dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi, prekinut e glavni pretres i pozvat e lice na koje je imovinska korist prenesena, kao i predstavnika pravnog lica.

član 394

Utvrđivanje imovinske koristi pribavljene krivi nim djelom

Sud e visinu iznosa imovinske koristi pribavljene krivi nim djelom utvrditi po slobodnoj ocjeni ako bi ina e njeno utvrđivanje bilo povezano s nesrazmjernim teško ama ili sa znatnim odugovla enjem postupka.

član 395

Privremene mjere obezbje enja

Kad dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivi nim djelom, sud e po službenoj dužnosti po odredbama koje važe za izvršni postupak da odredi privremene mjere obezbje enja. U takvom slu aju shodno se primjenjuju odredbe člana 202 ovog zakona.

član 396

Sadržaj odluke kojom se izriče mjera oduzimanja imovinske koristi

- (1) Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom sud može izreći u presudi kojom se optuženi oglašava krivim i u rješenju o primjeni vaspitne mjere, kao i u postupku iz člana 389 ovog zakona.
- (2) U izreci presude ili rješenja sud će navesti koji se predmet, odnosno novčani iznos oduzima.
- (3) Ovjereni prepis presude, odnosno rješenja dostavlja se i licu na koje je imovinska korist prenesena, kao i predstavniku pravnog lica ako je sud izrekao oduzimanje imovinske koristi od tog lica.

Član 397

Zahtjev za ponavljanje postupka u pogledu mjere oduzimanja imovinske koristi

Lice iz člana 393 ovog zakona može da podnese zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka u pogledu odluke o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

Član 398

Shodna primjena odredaba ovog zakona o žalbi

Odredbe člana 294 stavova 2 i 3 i članova 302 i 317 ovog zakona shodno se primjenjuju na žalbu protiv odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Član 399

Shodna primjena ostalih odredaba ovog zakona

Ako odredbama ove glave nije šta drugo predviđeno, u pogledu postupka za primjenu mjera bezbjednosti ili za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, shodno se primjenjuju ostale odgovarajuće odredbe ovog zakona.

Član 400

Postupak opozivanja uslovne osude

- (1) Kad je u uslovnoj osudi određeno da će se kazna izvršiti ako osuđeni ne vrati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, ne nadoknadi štetu ili ne ispuni druge obaveze, a osuđeni u određenom roku nije ispunio te obaveze, sud će provesti postupak za opozivanje uslovne osude na prijedlog tužioca ili po službenoj dužnosti.
- (2) Sud je obavezan da zakaže saslušanje radi utvrđivanja činjenica, na koje će pozvati tužioca, osuđenog i oštećenog.
- (3) Ako Sud utvrdi da osuđeni nije ispunio obavezu koja mu je bila određena presudom, donijet će presudu kojom će opozvati uslovnu osudu i odrediti da se utvrđena kazna izvrši ili produžiti rok za ispunjavanje obaveze ili je zamijeniti drugom odgovarajućom obavezom ili osloboditi osuđenog ispunjavanja izrečene obaveze. Ako sud nađe da nema osnova za donošenje koje od tih odluka, rješenjem će obustaviti postupak za opozivanje uslovne osude.

GLAVA XXIX - POSTUPAK ZA DONOŠENJE ODLUKE O BRISANJU OSUDE ILI PRESTANKU MJERA BEZBJEDNOSTI I PRAVNIH POSLJEDICA OSUDE

Član 401

Rješenje o brisanju osude

- (1) Kad po zakonu brisanje osude nastupa protekom odre enog vremena i pod uslovom da osu eni u tom vremenu ne u ini novo krivi no djelo, rješenje o brisanju osude donosi po službenoj dužnosti organ nadležan za vo enje poslova kaznene evidencije.
- (2) Prije donošenja rješenja o brisanju osude izvršit e se potrebna provjeravanja, a naro ito e se prikupiti podaci o tome da li je protiv osu enog u toku krivi ni postupak za neko novo krivi no djelo u injeno prije isteka roka predvi enog za brisanje osude.

lan 402

Prijedlog osu enog za brisanje osude

- (1) Ako nadležni organ ne donese rješenje o brisanju osude, osu eni može da traži da se utvrdi da je brisanje osude nastupilo po zakonu.
- (2) Ako nadležni organ ne postupi po zahtjevu osu enog u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, osu eni može tražiti da sud donese rješenje o brisanju osude.

lan 403

Sudsko brisanje uslovne osude

Ako uslovna osuda ne bude opozvana ni poslije jedne godine od dana proteka vremena provjeravanja, sud e donijeti rješenje kojim se utvr uje brisanje uslovne osude. Ovo rješenje dostavit e se osu enom, tužiocu i organu nadležnom za vo enje kaznene evidencije.

lan 404

Postupak brisanja osude na osnovu sudske odluke

- (1) Postupak za brisanje osude shodno odredbama KZ Br ko distrikta BiH na osnovu sudske odluke pokre e se na molbu osu enog.
- (2) Molba se podnosi sudu.
- (3) Sudija koji za to bude odre en, zakazat e i provesti saslušanje tužioca i osu enog.
- (4) Sudija može o ponašanju osu enog zatražiti izvještaj od policijskog organa, a može takav izvještaj da traži i od uprave ustanove u kojoj je osu eni izdržavao kaznu.
- (5) Podnosilac molbe i tužilac mogu da podnesu žalbu protiv odluke suda po molbi za brisanje osude.
- (6) Ako sud odbije molbu zato što osu eni svojim ponašanjem nije zaslužio brisanje osude, osu eni može molbu da ponovi po isteku jedne godine od dana pravosnažnosti rješenja o odbijanju molbe.

lan 405

Uvjerenje o kaznenoj evidenciji

U uvjerenju koje se gra anima izdaje na osnovu podataka iz krivi ne evidencije, brisana osuda i brisane pravne posljedice osude ne smiju se spominjati.

lan 406

Molba i postupak prestanka mjere bezbjednosti

- (1) Molba za prestanak primjene mjera bezbjednosti propisanih u KZ Br ko distrikta BiH i drugih mjera propisanih zakonom podnosi se sudu.
- (2) Sudija koji za to bude odre en e prethodno ispitati je li proteklo potrebno vrijeme po zakonu, a zatim e zakazati i provesti saslušanja - radi utvr ivanja injenica na koje se podnosilac molbe poziva. Sudija e pozvati tužioca i podnosioca molbe.

- (3) Sudija iz stava 2 ovog člana može da zahtijeva izvještaj o ponašanju osuđenog od policijskog organa, odnosno od ustanove u kojoj je osuđeni izdržao kaznu.
- (4) U slučaju odbijanja molbe, nova molba se ne može da podnese prije isteka roka od jedne godine od dana pravosnažnosti rješenja o odbijanju ranije molbe.

Glava XXX - POSTUPAK ZA PRUŽANJE ME UNARODNE PRAVNE POMOĆI I IZVRŠENJE ME UNARODNIH UGOVORA U KRIVI NOPRAVNIM STVARIMA

Član 407 Opća odredba

Meunarodna krivi nopravna pomoć pruža se po odredbama ovog zakona, ukoliko zakonom Bosne i Hercegovine ili meunarodnim ugovorom nije šta drugo određeno.

Član 408 Upućivanje molbe za pravnu pomoć

Molbe sudova Brčko distrikta BiH, odnosno tužioca za pravnu pomoć u krivnim predmetima dostavljaju se inostranim organima diplomatskim putem, tako što sudovi, odnosno tužilac molbe dostavljaju Pravosudnoj komisiji Brčko distrikta BiH, koja ih dostavlja nadležnom ministarstvu Bosne i Hercegovine.

Član 409 Postupanje po molbi inostranih organa

- (1) Kada Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH primi molbu inostranog organa za pravnu pomoć, putem nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine dužna je molbu da dostavi sudu, odnosno tužiocu.
- (2) O dopuštenosti i načinu izvršenja radnje koja je predmet molbe inostranog organa, odlučuje sud, odnosno tužilac po zakonima Bosne i Hercegovine i u skladu sa svojom nadležnosti.

Član 410 Izvršenje presude inostranog suda

- (1) Sud ne može postupiti po molbi inostranog organa kojom se traži izvršenje krivne presude inostranog suda.
- (2) Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, sud može izvršiti inostranu pravosnažnu presudu u odnosu na sankciju koju je izrekao inostrani sud ako je to predviđeno meunarodnim ugovorom, i ako sankciju izrekne i sud prema krivnom zakonodavstvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.
- (3) Osnovni sud donosi presudu u vijeće u sastavljenom od trojice sudija. O sjednici vijeća obavijestit će se tužilac, osuđeni i branilac.
- (4) U izreku presude iz stava 3 ovog člana, sud može unijeti potpunu izreku i naziv suda iz inostrane presude i izreći i sankciju. U obrazloženju presude iznijet će razloge kojima se rukovodio prilikom izricanja sankcije.
- (5) Protiv presude iz stava 4 ovog člana mogu izjaviti žalbu tužilac i osuđeni ili njegov branilac, u skladu s odredbama ovog zakona.

- (6) Ako strani državljanin osuđen od domaćeg suda ili lice ovlašteno ugovorom, podnese molbu sudu da osuđeni izdržava kaznu u svojoj zemlji, sud će postupiti po međunarodnom ugovoru.
- (7) Organizaciju i troškove prevoza osuđenog lica iz strane države snosi Ministarstvo pravde BiH.

Član 411 **Centralizacija podataka**

O krivičnim djelima pravljenja i stavljanja u opticaj krivotvorenog novca, neovlaštene proizvodnje, prerađivanja i prodaje opojnih droga i otrova, trgovine bijelim robljem, proizvodnje i rasturanja pornografskih spisa, kao i o drugim krivičnim djelima u pogledu kojih se međunarodnim ugovorima predviđena centralizacija podataka, sud je dužan - bez odlaganja, dostaviti, putem Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH nadležnom ministarstvu Bosne i Hercegovine podatke o krivičnom djelu i u inoću i pravosnažnu presudu. Kad je u pitanju krivično djelo pranja novca ili se radi o krivičnom djelu u vezi s pranjem novca, podaci se moraju, bez odlaganja, dostaviti putem Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH i organu Bosne i Hercegovine nadležnom za sprečavanje pranja novca.

Član 412 **Ustupanje krivičnog gonjenja stranoj državi**

- (1) Ako je na teritoriji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine krivično djelo učinio stranac koji ima prebivalište u stranoj državi, toj državi se mogu, izvan uslova za izručenje osumnjičenih odnosno optuženih lica predviđenih u Zakonu o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, ustupiti svi krivični spisi radi krivičnog gonjenja i suđenja, ako se strana država tome ne protivi.
- (2) Ustupanje krivičnog gonjenja i suđenja nije dopušteno ako se njime stranac može izložiti nepravednom postupku, nehumanom i ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.
- (3) Prije podizanja optužnice, odluku o ustupanju donosi tužilac. Nakon podizanja optužnice, a do ustupanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa - odluku donosi sudija za prethodno saslušanje, na prijedlog tužioca.
- (4) Ako je oštećeni državljanin Bosne i Hercegovine, ustupanje nije dopušteno ako se on tome protivi, osim ako je dato osiguranje za ostvarivanje njegovog imovinskopravnog zahtjeva.

Član 413 **Preuzimanje krivičnog gonjenja od strane države**

- (1) Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH će zahtjev strane države da se u Bosni i Hercegovini preduzme krivično gonjenje državljanina Bosne i Hercegovine ili lica koje ima prebivalište u Bosni i Hercegovini za krivično djelo iz nadležnosti suda izvršeno izvan teritorije Bosne i Hercegovine, dostaviti sa spisima tužiocu.
- (2) Ako je nadležnom organu strane države podnesen imovinskopravni zahtjev, postupit će se kao da je taj zahtjev podnesen sudu.
- (3) O odluci kojom se odbija da se preduzme krivično gonjenje, kao i o pravosnažnoj odluci donesenoj u krivičnom postupku, obavijestit će se strana država koja je uputila zahtjev.

GLAVA XXXI - POSTUPAK ZA NAKNADU ŠTETE, REHABILITACIJU I OSTVARIVANJE DRUGIH PRAVA LICA NEOPRAVDANO OSUĐENIH I NEOSNOVANO LIŠENIH SLOBODE

lan 414

Naknada štete zbog neopravdane osude

- (1) Pravo na naknadu štete zbog neopravdane osude ima lice kojemu je bila pravosnažno izrečena krivična sankcija ili koje je oglašeno krivim, a oslobođeno od kazne, a kasnije je povodom vanrednog pravnog lijeka ponovljen postupak pravosnažno obustavljen ili je pravosnažnom presudom oslobođeno od optužbe, ili je optužba odbijena, osim u sljedećim slučajevima:
 - a) ako je do obustave postupka ili presude kojom se optužba odbija došlo zbog toga što je u ponovljenom postupku tužilac odustao od krivičnog gonjenja, a do odustanka je došlo na osnovu sporazuma sa osumnjičenim, odnosno optuženim;
 - b) ako je u ponovljenom postupku presudom optužba odbijena zbog nenadležnosti suda, a ovlašten tužilac je preduzeo krivično gonjenje pred nadležnim sudom.
- (2) Osuđeni nema pravo na naknadu štete ako je svojim lažnim priznanjem ili na drugi način namjerno prouzrokovao svoju osudu, osim ako je na to bio prinuđen.
- (3) U slučaju osude za krivična djela u sticaju, pravo na naknadu štete može se odnositi i na pojedina krivična djela u pogledu kojih su ispunjeni uslovi za priznanje naknade.

lan 415

Zastarjelost potraživanja za naknadu štete

- (1) Pravo na naknadu štete zastarijeva protekom tri godine od dana pravosnažnosti presude kojom je optuženi oslobođen od optužbe ili kojom je optužba odbijena, odnosno pravosnažnosti rješenja tužioca ili suda kojim je postupak obustavljen, a ako je povodom zahtjeva za podnošenje vanrednog pravnog lijeka podnesena žalba Apelacionom sudu od dana prijema odluke tog vijeka.
- (2) Prije podnošenja sudu tužbe za naknadu štete, oštećeni je dužan da se svojim zahtjevom obrati Pravosudnoj komisiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, radi postizanja sporazuma o postojanju štete i vrsti i visini naknade.
- (3) U slučaju iz člana 416 stava 1 ovog zakona, o zahtjevu se može rješavati samo ako ovlašten tužilac nije preduzeo gonjenje pred nadležnim sudom u roku od tri mjeseca od dana prijema pravosnažne presude.

lan 416

Podnošenje tužbe nadležnom sudu za naknadu štete

- (1) Ako zahtjev za naknadu štete ne bude usvojen ili po njemu Pravosudna komisija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, oštećeni može kod nadležnog suda da podnese tužbu za naknadu štete.
- (2) Ako je postignut sporazum samo u dijelu odštetnog zahtjeva, oštećeni može da podnese tužbu u pogledu ostatka zahtjeva.
- (3) Tužba za naknadu štete podnosi se protiv Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

lan 417

Pravo nasljednika na naknadu štete

- (1) Nasljednici oštećenog nasljeđuju samo pravo oštećenog lica na naknadu imovinske štete. Ako je oštećeni već podnio zahtjev, nasljednici mogu nastaviti postupak samo u granicama već postavljenog zahtjeva za naknadu imovinske štete.

- (2) Nasljednici ošte enog lica mogu poslije njegove smrti nastaviti postupak za naknadu štete, odnosno pokrenuti postupak ako je ošte eno lice umrlo prije isteka roka zastarjelosti, a da se od zahtjeva nije odreklo.

lan 418

Ostala lica kojima pripada pravo na naknadu štete

- (1) Pravo na naknadu štete pripada:
- licu koje je bilo u pritvoru, a nije došlo do pokretanja krivi nog postupka ili je postupak obustavljen ili je pravosnažnom presudom oslobo eno od optužbe ili je optužba odbijena,
 - licu koje je izdržavalo kaznu lišenja slobode, a povodom ponavljanja krivi nog postupka izre ena mu je kazna lišenja slobode u kra em trajanju od kazne koju je izdržalo ili mu je izre ena krivi nopravna sankcija koja se ne sastoji u lišenju slobode ili je oglašeno krivim a oslobo eno od kazne,
 - licu koje je usljed pogreške ili nezakonitog rada organa neosnovano lišeno slobode ili je zadržano duže u pritvoru ili ustanovi za izdržavanje kazne ili mjere,
 - licu koje je u pritvoru provelo duže nego što traje kazna zatvora na koju je osu eno.
- (2) Licu koje je lišeno slobode bez zakonskog osnova, pripada pravo na naknadu štete ako mu nije odre en pritvor, niti mu je vrijeme za koje je lišeno slobode ura unato u izre enu kaznu za krivi no djelo ili za prekršaj.
- (3) Naknada štete ne pripada licu koje je svojim nedopuštenim postupcima prouzrokovalo lišenje slobode. U slu ajevima iz stava 1 ta ke a) ovog lana isklju eno je pravo na naknadu štete i ako su postojale okolnosti iz lana 414 stava 1 ili ako je postupak obustavljen na osnovu lana 205 ovog zakona.
- (4) U postupku za naknadu štete, u slu ajevima iz stavova 1 i 2 ovog lana, shodno e se primjenjivati odredbe ove glave.

lan 419

Naknada štete prouzrokovane sredstvima javnog informisanja

Ako je slu aj na koji se odnosi neopravdana osuda ili neosnovano lišenje slobode nekog lica prikazan u sredstvima javnog informisanja i time bio povrije en ugled tog lica, sud e, na njegov zahtjev, objaviti u novinama ili drugom sredstvu javnog informisanja saopštenje o odluci iz koje proizilazi neopravdanost ranije osude, odnosno neosnovanost lišenja slobode. Ako slu aj nije prikazan u sredstvu javnog informisanja, ovakvo saopštenje e se, na zahtjev tog lica, dostaviti organu ili pravnom licu u kojemu je to lice zaposleno, a ako je to za njegovu rehabilitaciju potrebno – politi koj stranci ili udruženju gra ana.

lan 420

Lica kojima pripada pravo podnošenja odštetnog zahtjeva

- (1) Poslije smrti osu enog lica pravo na podnošenje ovog zahtjeva pripada njegovom bra nom, odnosno vanbra nom drugu, djeci, roditeljima, bra i i sestrama.
- (2) Zahtjev iz stava 1 ovog lana može se podnijeti i ako nije bio podnesen zahtjev za naknadu štete.
- (3) Nezavisno od uslova iz lana 414 ovog zakona, zahtjev iz stava 1 ovog lana može se podnijeti i kad je povodom vanrednog pravnog lijeka izmijenjena pravna kvalifikacija djela, ako je usljed pravne kvalifikacije djela u ranijoj presudi bio teže povrije en ugled osu enog lica.
- (4) Zahtjev iz stavova od 1 do 3 ovog lana podnosi se sudu u roku od šest mjeseci. O zahtjevu odlu uje vije e Osnovnog suda (lan 23 stav 2). Prilikom rješavanja o zahtjevu shodno se primjenjuju odredbe lana 414 stavova 2 i 3 i lana 418 stava 3 ovog zakona.

lan 421
Rehabilitacija

Sud e po službenoj dužnosti donijeti rješenje kojim se poništava upis neopravdane osude u kaznenoj evidenciji. Rješenje se dostavlja organu nadležnom za vo enje kaznene evidencije. O poništenom upisu ne smiju se nikom davati podaci iz kaznene evidencije.

lan 422
Zabrana upotrebe podataka

Lice koje je na bilo koji na in došlo do podataka koji se odnose na neopravdanu osudu ili na neosnovano lišenje slobode, ne smije da upotrijebi te podatke na na in koji bi bio od štete za rehabilitaciju lica protiv kojega je vo en krivi ni postupak.

lan 423
Pravo na naknadu štete u vezi sa zaposlenjem

- (1) Licu kojemu je zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode prestao radni odnos ili svojstvo osiguranika socijalnog osiguranja, priznaje se radni staž, odnosno staž osiguranja kao da je bilo na radu za vrijeme za koje je zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode staž izgubilo. U staž se ura unava i vrijeme nezaposlenosti do koje je došlo zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode, a koja nije nastala krivicom tog lica.
- (2) Prilikom svakog rješavanja o pravu na koje uti e dužina radnog staža, odnosno staža osiguranja, nadležni organ ili drugo pravno lice uzet e u obzir staž priznat odredbom stava 1 ovog lana.
- (3) Ako organ ili pravno lice iz stava 2 ovog lana ne uzme u obzir staž priznat odredbom stava 1 ovog lana, ošte eno lice može da zahtijeva da sud utvrdi da je priznavanje ovog vremena staža nastupilo po zakonu. Tužba se podnosi protiv organa ili pravnog lica, koje osporava priznati staž i protiv Br ko distrikta Bosne i Hercegovine.
- (4) Na zahtjev organa ili pravnog lica kod kojega se pravo iz stava 2 ovog lana ostvaruje, isplatit e se iz sredstava budžeta Br ko distrikta Bosne i Hercegovine propisani doprinos za vrijeme za koje je odredbom stava 1 ovog lana staž priznat.
- (5) Staž osiguranja priznat odredbom stava 1 ovog lana u cjelini se ura unava u penzijski staž.

**GLAVA XXXII - POSTUPAK ZA IZDAVANJE POTJERNICE I
OBJAVE**

lan 424
Traženje adrese

Ako se ne zna prebivalište ili boravište osumnji enog, odnosno optuženog, kad je to po odredbama ovog zakona neophodno, tužilac, odnosno sud e da zatraži od policijskih organa da osumnji enog, odnosno optuženog potraže i da tužioca, odnosno sud obavijeste o njegovoj adresi.

lan 425
Uslovi za izdavanje potjernice

- (1) Izdavanje potjernice može da se naredi kad se osumnji eni, odnosno optuženi protiv kojeg je pokrenut krivi ni postupak zbog krivi nog djela za koje se po zakonu može izre i kazna zatvora tri godine ili teža kazna nalazi u bjekstvu, a postoji naredba za njegovo dovo enje ili rješenje o odre ivanju pritvora.

- (2) Izdavanje potjernice naređuje sud.
- (3) Izdavanje potjernice naređuje se i u slučaju bjekstva osuđenog iz ustanove u kojoj izdržava kaznu, bez obzira na visinu kazne ili bjekstva iz ustanove u kojoj izdržava zavodsku mjeru vezanu s lišenjem slobode. Naredbu u takvom slučaju izdaje upravnik ustanove.
- (4) Naredba suda ili upravnika ustanove za izdavanje potjernice dostavlja se policijskim organima radi izvršenja.

Član 426 **Izdavanje objave**

- (1) Ako su potrebni podaci o pojedinim predmetima koji su u vezi s krivim djelom, ili ove predmete treba pronaći, a naročito ako je to potrebno radi ustanovljenja istovjetnosti pronađenog nepoznatog leša, naređuje se izdavanje objave kojom se zatražiti da se podaci ili obavještenja dostave organu koji vodi postupak.
- (2) Policijski organi mogu objavljivati i fotografije leševa i nestalih lica ako postoje osnovi sumnje da je do smrti, odnosno nestanka tih lica, došlo usljed krivih djela.

Član 427 **Povlačenje potjernice ili objave**

Organ koji je naredio izdavanje potjernice ili objave dužan je da je odmah povuče kad se pronađe traženo lice ili predmet ili kad nastupi zastarjelost krivih djela ili izvršenja kazne ili drugi razlozi zbog kojih potjernica ili objava nije više potrebna.

Član 428 **Ko raspisuje potjernicu ili objavu**

- (1) Potjernicu i objavu raspisuje nadležni policijski organ koga određuje sud u svakom pojedinom slučaju, odnosno ustanova iz koje je pobjeglo lice na izdržavanju kazne ili završene mjere.
- (2) Ako je vjerovatno da se lice za kojim je izdata potjernica nalazi u inostranstvu, nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine može da raspiše međunarodnu potjernicu.

GLAVA XXXIII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 429 **Sudska policija**

Ako do stupanja na snagu ovog zakona ne otpočne s radom sudska policija, ovlaštenja sudske policije predviđena u ovom zakonu izvršavat će Policijska brigada distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 430 **Rješavanje predmeta iz nadležnosti Suda BiH**

- (1) **Predmete iz nadležnosti Suda BiH primljene u rad kod sudova Brčko distrikta BiH do stupanja na snagu ovog zakona, dovršiti će ti sudovi ukoliko je u tim predmetima optužnica potvrđena.**

- (2) Predmete iz nadležnosti Suda BiH primljene u rad kod sudova Br ko distrikta BiH, odnosno tužilaštava, i u kojima optužnica nije stupila na pravnu snagu, odnosno nije potvrđena, dovršiti će sudovi Br ko distrikta, osim ako Sud BiH po službenoj dužnosti ili na obrazložen prijedlog stranaka ili branioca, ne odluči da preuzme takav predmet.
- (3) Ako je Sud Bosne i Hercegovine u toku postupka iz svoje nadležnosti prenio sudovima Br ko distrikta na području kojim je podneta krivično djelo izvršeno ili pokušano, sudovi Br ko distrikta će prihvatiti dokaze koji su u skladu sa zakonom prikupljeni u toku istrage i sudskog obezbjeđenja dokaza.

lan 431

Rješavanje po zahtjevu za zaštitu zakonitosti

U postupcima u kojima je do stupanja na snagu ovog zakona podnesen zahtjev za zaštitu zakonitosti ili je bio u toku rok za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti i u tom roku izjavljen zahtjev za zaštitu zakonitosti, postupak će se nastaviti i dovršiti u skladu sa ranijim propisima.

lan 432

Donošenje podzakonskih propisa

Podzakonske propise predviđene ovim zakonom donijet će Pravosudna komisija Br ko distrikta najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

lan 433

Prestanak primjene zakona

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o krivičnom postupku Br ko distrikta Bosne i Hercegovine (Sl. glasnik Br ko distrikta BiH, broj 7/00 od 30. 11. 2000. godine) osim ako odredbama ovog zakona nije drugačije određeno.